

מזכירות הממשלה

מעודכן ליום 06.07.2025

סדר היום

לישיבת ועדת השרים לענייני חקיקה

יום ראשון, י' בתמוז התשפ"ה - 06 ביולי 2025

(בשעה 16:00 - באמצעות ועידה חזותית)

<u>נושא</u>	<u>מספר נספח</u>	<u>השר המגיש</u>
-------------	------------------	------------------

א. הצעת חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (תיקון - איסור משלוחים ימיים של צאן חי לשחיטה), התשפ"ד-2023 של חה"כ יצחק קרויזר ואחרים (פ/4036)

(עמ' 7 – 11)

ב. הצעת חוק היער והאילנות, התשפ"ה-2025 של חה"כ חנוך דב מלביצקי וינון אזולאי (פ/5774)

(עמ' 12 – 37)

ג. הצעת חוק סיוע ליצרן חקלאי באזורים הסמוכים לגבול המדינה, התשפ"ה-2025 של חה"כ רם בן ברק ואחרים (פ/5919)

(עמ' 38 – 39)

ד. הצעת חוק להנצחת זכרה של גולדה מאיר, התשפ"ה-2024 של חה"כ פנינה תמנו (פ/4905)

- המשך הדיון

(עמ' 40 – 50)

ה. הצעת חוק המרכז להנצחת מורשתו של הנשיא יצחק נבון, התשפ"ה-2025 של חה"כ מיקי לוי (פ/5767)

(עמ' 51 – 59)

ו. הצעת חוק זכויות התלמיד (תיקון - מניעת פגיעה בתלמיד עקב פעילות המתקיימת במוסד חינוך בניגוד לטובת הילד ורצון ההורים), התשפ"ג-2023 של חה"כ אבי מעוז (פ/2813)

(עמ' 60 – 63)

ז. הצעת חוק זכויות הסטודנט (תיקון - הוראת שעה - חרבות ברזל) (מימון שכר לימוד למשרתי מילואים), התשפ"ד-2024 של חה"כ משה טור פז ואחרים (פ/4194)

(עמ' 64 – 67)

ח. הצעת חוק איסור הפליית משרתים בשירות הביטחוני, הלאומי והאזרחי, התשפ"ה-2025 של חה"כ דן אילוז (פ/5801)

(עמ' 68 – 69)

ט. הצעת חוק השיפוט הצבאי (תיקון - בדיקה או חקירה לפני העמדה לדין בעת לחימה), התשפ"ה-2025 של חה"כ משה סעדה ואחרים (פ/5710)

- המשך הדיון

(עמ' 70 – 72)

י. הצעת חוק מענק לחטוף ששב מן השבי או למשפחתו של חטוף שנרצח בשבי וגופתו הושבה בעקבות מתקפת 7 באוקטובר, התשפ"ה-2025 של חה"כ פנינה תמנו (פ/5736)

- המשך הדיון

(עמ' 73 – 75)

יא. הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון - קבורה בחלקה לבחירת המשפחה), התשפ"ה-2025 של חה"כ חילי טרופר (פ/5825)

(עמ' 76)

יב. הצעת חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) (תיקון - ליווי פיננסי על ידי נותני שירותי תשלום בעלי חשיבות יציבותית), התשפ"ה-2025 של חה"כ אוהד טל (פ/5771)

(עמ' 77 – 78)

יג. הצעת חוק לקידום הבנייה במתחמים מועדפים (הוראת שעה) (תיקון - ייצוג הולם למגזר החרדי), התשפ"ג-2023 של חה"כ יעקב אשר (פ/3654)

(עמ' 79 – 80)

יד. הצעת חוק השבות (תיקון - זכויות בני משפחה), התשפ"ג-2023 של חה"כ אבי מעוז (פ/3171)

- המשך הדיון

(עמ' 81 – 82)

טו. הצעת חוק איסור שהייה ושיבה בישראל שלא כדין (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2025 (ה"ח הכנסת מס' 1101) - דיון נוסף לפני קריאה שנייה ושלישית

(עמ' 83 – 86)

טז. הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון - הצבעת אנשי צוות אוויר), התשפ"ג-2023 של חה"כ יבגני סובה ואחרים (פ/3706)

(עמ' 87 – 91)

יז. הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון - שינוי מבנה פתק ההצבעה), התשפ"ג-2023 של חה"כ בנימין גנץ ואחרים (פ/3745)

- המשך הדיון

(עמ' 92 – 97)

יח. הצעת חוק הגנה על בתי תפילה ותיקים (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2025 של חה"כ אביחי אברהם בוארון ואחרים (פ/5556)

- המשך הדיון

(עמ' 98 – 103)

יט. הצעת חוק קבלת מידע לשם זיהוי חללים ונעדרים בשל אירוע רב-נפגעים, התשפ"ה-2025 של חה"כ צביקה פוגל (פ/5527)

- המשך הדיון

(עמ' 104 – 114)

כ. הצעת חוק שלילת הטבות מבכירים במערכת הביטחון, התשפ"ה-2025 של חה"כ אריאל קלנר (פ/5831)

(עמ' 115 – 116)

(הצעת החוק הוסרה מסדר היום)

~~כא. הצעת חוק ועדת חקירה ממלכתית בגין אירועי 7 באוקטובר ומלחמת חרבות ברזל, התשפ"ה-2025 של חה"כ אורית פרקש הכהן (פ/5474)~~

~~(עמ' 117 – 119)~~

כב. הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון - הגבלת תקופת כהונה של ראש הממשלה) של חה"כ אפרת רייטן מרום וקארין אלהרר (פ/5788)

(עמ' 120)

כג. הצעת חוק שירות המדינה (תיקון - דרך המינוי), התשפ"ה-2025 של חה"כ אושר שקלים (פ/5800)

(עמ' 121)

כד. הצעת חוק עצמאות היועץ המשפטי של משרד ממשלתי, מעמדו וסמכויותיו, התשפ"ה-2025 של חה"כ אביחי אברהם בוארון (פ/5782)

(עמ' 122 – 123)

כה. הצעת חוק לשכת עורכי הדין (תיקון -
מתן ציון מגן לעולים חדשים ולעורכי
דין זרים בבחינות ההתמחות),
התשפ"ה-2025 של חה"כ יוסף טייב
(פ/5806)

(עמ' 124 – 125)

כו. הצעת חוק שיפוט בתי דין דתיים
(בוררות), התשפ"ג-2023 של חה"כ
משה גפני ואחרים (פ/1178)

- דיון נוסף לפני קריאה ראשונה

(עמ' 126 – 133)

שר המשפטים	380חק	כז. טיוטת חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס') (הטלת חובות על מתווך במקרקעין), התשפ"ה-2025
------------	-------	---

- המשך הדיון

(עמ' 134 – 143)

הממשלה	ראש שר המשפטים	385חק	כח. טיוטת חוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (הארכת מעצר לחשוד בעבירת בטחון) (תיקון מס' 6), התשפ"ה-2025
--------	-------------------	-------	--

(עמ' 144 – 147)

הממשלה	ראש שר המשפטים	386חק	כט. טיוטת חוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (פגישה עם עורך דין של עצור בעבירת ביטחון) (תיקון מס' 6), התשפ"ה-2025
--------	-------------------	-------	--

(עמ' 148 – 152)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
יצחק קרויזר
רם בן ברק
צביקה פוגל
מטי צרפתי הרכבי
מיכאל מרדכי ביטון
לימור סון הר מלך

4036/25/פ

הצעת חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (תיקון – איסור משלוחים ימיים של צאן חי לשחיטה), התשפ"ד–2023

1. תיקון סעיף 1 בחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד–1994¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1, אחרי ההגדרה "נאמן בעל חיים" יבוא:
- "צאן" – כבשים ועיזים, לרבות גדי, גדייה, צפיר, עז, תיש, טלה וטליה, שהושיה, רחלה, כבשה ואיל;
- "צאן חי לשחיטה" – צאן חי המיועד להישחט לשם הפקת בשר בישראל, בין בסמוך לאחר הבאתו לישראל ובין לאחר תקופה של גידול או פיטום בישראל;"
2. הוספת סעיף ג2. אחרי סעיף ב2 לחוק העיקרי יבוא:
- "איסור יבוא צאן ג2. לא ייבא אדם במשלוח ימי לישראל צאן חי לשחיטה, בין שהמשלוח הימי הוא במישרין לישראל ובין שהמשלוח הימי הגיע באמצעות מדינה שלישית לישראל או משטחי הרשות הפלסטינית לשטח ישראל; בסעיף זה, "הרשות הפלסטינית" – המועצה כהגדרתה בתקנות שעת חירום (יהודה והשומרון – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית).

¹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 56.

איסור יבוא צאן חי ד2. לשחיטה ללא היתר – הוראת שעה

(א) בתקופה שמיום כ' בטבת התשפ"ד 1) בינואר 2024) ועד יום א' בטבת התשפ"ח 31) בדצמבר 2027) (להלן – תקופת המעבר), האיסור האמור בסעיף ג2 יחול על אדם אלא אם קיבל היתר ליבוא צאן חי לשחיטה במשלוח ימי לפי סעיף קטן (ב), ופעל לפי תנאי ההיתר.

(ב) בתקופת המעבר יהיה השר או מי שהוא הסמך לכך, רשאי לתת ליבואן היתר ליבוא צאן חי לשחיטה במשלוח ימי בכפוף להוראות אלה:

(1) משך המשלוח הימי לא יעלה 168 שעות; בסעיף זה, "משך המשלוח הימי" – משך הזמן שמתחילת ההטענה של ראש הצאן הראשון על כלי הרכב המוביל את הצאן לאנייה ועד תום הפריקה בתחנת ההסגר בישראל;

(2) צפיפות הצאן במשלוח הימי לא תעלה על ראש וחצי צאן למטר רבוע, ולעניין טלה או גדי בגיל של עד 6 חודשים הצפיפות לא תעלה על שני ראשי צאן למטר רבוע;

(3) הטמפרטורה במועד פריקת המשלוח בישראל לא צפויה להיות מעל 30 מעלות צלזיוס;

(4) לא יעשה שימוש במאיץ חשמלי או באביזרי הכאה להובלת הצאן;

(5) המכסה ליבואן לשנה לא תעלה על שליש מהמכסה השנתית שנקבעה לפי סעיף קטן (ב).

(ג) השר, באישור ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, יקבע, בצו, מכסה שנתית ליבוא צאן חי לשחיטה במשלוח ימי שלא תעלה על המפורט להלן; הצו יובא לאישור הוועדה בתוך 60 יום לפני תחילת השנה, לכל המאוחר:

(1) לשנת 2024 – 400,000 ראשי צאן ;

(2) לשנת 2025 – 300,000 ראשי צאן ;

(3) לשנת 2026 – 200,000 ראשי צאן ;

(4) לשנת 2027 – 100,000 ראשי צאן.

(ד) בחלוקת המכסה השנתית בין היבואנים
תינתן עדיפות ליבואן שפועל למזעור הסבל והכאב
של הצאן החי לשחיטה בדרכים אלה :

(1) צמצום משך המשלוח הימי ;

(2) הבטחת תנאי הובלה ראויים לרבות
צפיפות, אוורור, אספקת מים ומזון, ניקיון
והיגיינה, טיב האנייה וכשירות הצוות
להובלת צאן חי לשחיטה ;

(3) הסכמה לאמצעי פיקוח ובקרה על
המשלוח הימי על ידי משרד החקלאות
ופיתוח הכפר וארגונים למען בעלי חיים.

(ה) השר או מי שהוא הסמיך לכך רשאי לבטל
היתר שניתן ליבואן לפי סעיף קטן (א) אם מצא כי
ניתן על יסוד מידע כוזב או בשל הפרת תנאי
מתנאי ההיתר.

(ו) השר ידווח לוועדת החינוך, התרבות
והספורט של הכנסת, אחת לשנה, ולא יאוחר מיום
31 בינואר, על יישומן של הוראות סעיף זה בשנה
שקדמה למועד הדיווח ובכלל זה על היתרים
שניתנו, מספר ראשי הצאן החי לשחיטה שיובאו
לישראל ועל הצעדים שננקטו כדי להבטיח אספקה
שוטפת וסדירה של בשר צאן בישראל לא בדרך של
יבוא צאן חי לשחיטה במשלוח ימי."

תיקון סעיף 17. 3. בסעיף 17(ב) לחוק העיקרי, אחרי "סעיפים 2א, 1א2, 2ב(א)" יבוא "ג2
ו-2ד(א)".

דברי הסבר

הצעת חוק זו מבקשת לתקן את חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) התשנ"ד–1994 (להלן – החוק) במטרה להפסיק את שיטת הייבוא האכזרית של יבוא צאן חי לשחיטה במשלוחים ימיים מנמלי יעד מרוחקים, לרוב באוקיאנוס האטלנטי ואף באוסטרליה, אל נמלי ישראל ומשם אל תחנות הסגר. במסגרת פרקטיקה זו, המכונה "המשלוחים החיים", בעלי החיים מיובאים במסעות ימיים ממושכים ובתנאים קשים ואכזריים במיוחד. בכל משלוח ומשלוח אלפי טלאים נדחסים בצפיפות איומה, באוניות ישנות, מתבוססים בצואה ובשתן; סובלים ממחלות וזיהומים ואף מעיוורון, המומים ומותשים מטלטלות ימיות במשך ימים ולילות ללא הפסק; מתייסרים ולעיתים גוססים מחוס כבד ומקור מקפא; חשופים להתעמרות והכאות, בעיטות וחשמול בהליכי הפריקה מהאונייה וההטענה לכלי הרכב שיובילו אותם למחנות ההסגר. פרקטיקה זו מנוגדת לתכלית החוק, ומפרה את האיסור הקבוע בסעיף 2(א) לפיו "לא יענה אדם בעל חיים, לא יתאכזר אליו ולא יתעלל בו בדרך כלשהי".

התנאים הראויים להובלת בעלי חיים קבועים בדין הישראלי רק לגבי הובלה של בהמות בכלי רכב במסגרת תקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (הובלת בהמות), התשס"ו–2006. תקנות אלו קובעות פרק זמן של 6 שעות כרף עליון למשך זמן ההובלה של צאן מנקודת המוצא אל נקודת היעד. אולם, המשלוחים הימיים של אלפי ראשי צאן, הכוללים את הן את משך הזמן באונייה והן את שלב ההטענה והפריקה היבשתית עד תחנות ההסגר, נמשכים בפועל פי 20 ואף פי 30 מפרק הזמן המותר בדין הישראלי. ישנם מקרים בהם ראשי צאן מובלים במסע ייסורים זה גם 240 שעות (עשר יממות) ולמעלה מכך, ובמקרים רבים הם ממתניים שעות רבות בנמל היות והפריקה הופסקה עקב שבת, חג או מועד. התופעה של ייבוא צאן חי לשחיטה במשלוח ימי לישראל שהחלה בראשית העשור הקודם, הלכה וגדלה באופן משמעותי עד להפיכתה של ישראל לאחת היבואניות הגדולות ביותר בעולם של טלאים חיים לשחיטה. כך למשל, מספר הטלאים החיים שיובאו לישראל לשחיטה, שבשנת 2011 עמד על כ-40,000 טלאים, צמח בשנת 2022 לכ-542,000 טלאים.

ייבוא של בעלי חיים נושמים, מהלכים, סובלים וכואבים בכמויות אדירות אלה היא תופעה הרסנית ולא מוסרית, הן מבחינת ההשלכות הישירות שלה על בעלי החיים, והן מבחינת ההשלכות העקיפות השליליות שאליהן היא מובילה לרבות: הזיהום הסביבתי של הים התיכון וחופי ישראל בשל השלכת גופות הצאן והפסולת הגבוהה שאלו מייצרים; הפצת מחלות עקב פגיעה בבריאות הצאן; החלשת החקלאות הישראלית והרעייה הטבעית הנדרשת למניעת שריפות; פגיעה בפרנסתם של נוקדים, מגדלי ורועי צאן, רובם ככולם עסקים קטנים באזורי הספר, בשל ריכוז כוח השוק בידי היבואנים; פגיעה בתדמיתה של ישראל, שהרי אין עוד מדינות מערביות ונאורות המאפשרות התעמרות שכזו בצאן חי. בנוסף, מסלול הייסורים של המשלוחים החיים בענף הצאן לא הועיל לצרכן הישראלי – הייבוא האדיר, ההולך ומאמיר של צאן חי לשחיטה בישראל לא הוביל להורדת מחיר הבשר לצרכן. בפועל, על פי דו"חות משרד החקלאות ופיתוח הכפר, מחיר ק"ג בשר ממוצע עלה בכ-30% בין 2015 ל-2021. לאור כל האמור לעיל, מוצע לתקן את החוק ולקבוע איסור על יבוא במשלוח ימי של צאן חי לשחיטה, בין שהמשלוח הימי הוא במישרין לישראל ובין שהגיע באמצעות מדינה שלישית או דרך הרשות הפלסטינית. עם זאת, מאחר שמדובר בשינוי משמעותי, מוצעת תקופת מעבר בת ארבע שנים

במהלכה תצומצם פרקטיקת המשלוחים החיים באופן הדרגתי, שיאפשר זמן לפיתוח מקורות אספקה חלופיים ואמינים שיענו על הביקוש לבשר, הן באמצעות הגדלת תעשיית הצאן המקומית המיועדת למאכל והן באמצעות הרחבת הייבוא של בשר צאן טרי ומצונן או קפוא.

מוצע כי בתקופת המעבר שר החקלאות והכפר, באישור ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, יקבע בצו מכסה שנתית ליבוא צאן חי לשחיטה במשלוח ימי שתלך ותפחת. השר יהיה רשאי לתת ליבואן היתר ליבוא בכפוף לעמידתו בהוראות שנוגעות לתנאי המשלוח הימי, לרבות משך המשלוח; צפיפות הצאן; הטמפרטורה המותרת בפריקת המשלוח בישראל; היעדר שימוש במאיץ חשמלי או באביזרי הכאה להובלת הצאן; וכן קביעת רף עליון למכסה השנתית לכל יבואן. כמו כן, בחלוקת המכסה השנתית בין היבואנים תינתן עדיפות ליבואן שפועל למזעור הסבל והכאב של הצאן החי לשחיטה באמצעות צמצום משך המשלוח הימי והבטחת תנאי הובלה ראויים, וכן בהסכמתו לאמצעי פיקוח ובקרה על המשלוח הימי על ידי משרד החקלאות ופיתוח הכפר וארגונים למען בעלי חיים.

עוד מוצע כי במהלך תקופת המעבר, השר ידווח לוועדת החינוך, התרבות והספורט מדי שנה על ההיתרים שניתנו, מספר ראשי הצאן החי לשחיטה שיובאו לישראל והצעדים שנקטו כדי להבטיח אספקה שוטפת וסדירה של בשר צאן בישראל בדרכים אחרות.

תיקון מוצע זה משקף את ערכיה של ישראל הן כמדינה יהודית והן כמדינה מערבית מתוקנת ונאורה. האיסור שלא לצער בעלי חיים הוא איסור מדאורייתא, והדרישה להימנע מאכזריות שלא לצורך כלפי בעלי החיים שזורה במקורות עם ישראל. איסור צער בעלי חיים הוא בעל תכלית מוסרית, חינוכית וערכית והיא "ללמד אותנו מידת הרחמנות, ושלא נתאכזר – כי האכזריות תתפשט בנפש האדם"; עצם האכזריות כלפי הצאן במשלוח ימי עלולה לדבוק באדם, ואף לחלחל לאכזריות וקהות כלפי חסרי ישע בחברה הישראלית.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ו בחשוון התשפ"ד (30.10.2023)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת חנוך דב מלביצקי
ינון אזולאי

פ/25/5774

הצעת חוק היער והאילנות, התשפ"ה–2025

פרק א': מטרות

- מטרות
1. מטרת חוק זה הן להגן על היערות, לפתחם ולהסדיר את ניהולם לטובת קידום ערכי פנאי ונופש, טבע ונוף ושמירה על המערכות האקולוגיות בהם, לרבות שימור הקרקע, מתוך הכרה בחשיבותם כמשאב ציבורי חיוני שיש לשמרו למען הדורות הבאים, להגן על אילנות מתוך הכרה בחשיבותם כמשאב ציבורי חיוני שיש לשמרו למען הדורות הבאים, ולעגן את סמכויות מינהל פיתוח הקרקע בקרן הקיימת לישראל לניהול שטחי היער.

פרק ב': הגדרות

- הגדרות
2. בחוק זה –
- "אילן" – צמח רב שנתי בעל גזע מרכזי ממנו מסתעפים ענפים בכל שלבי גידולו, לרבות דקלים, חזרן, שיחים;
- "האמנה" – האמנה שבין מדינת ישראל לבין הקרן הקיימת לישראל מיום כ' בכסלו התשכ"ב (28 בנובמבר 1961)¹;
- "הוועדה" – ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת;
- "ועדת המשנה ליער" – כאמור בסעיף 12;
- "חוק גנים ושמורות" – חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח–1998²;
- "חוק התכנון והבנייה" – חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה – 1965³;

¹ י"פ התשכ"ה, עמ' 1598.

² ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

³ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

"יער" – כל אחד מאלה :

(1) שטח שהוכרז כיער לפי חוק זה ;

(2) שטח שהוכרז כאזור שמור ליער לפי סעיף 3 לפקודת היערות⁴, למעט שטח שיועד לשמורת טבע או לגן לאומי לפי תוכנית כמשמעותה בחוק התכנון והבניה ;

(3) שטח שיועד ליער לפי תוכנית כמשמעותה בחוק התכנון והבניה ;

"מועצת היער", "המועצה" – כאמור בסעיף 3 ;

"מינהל פיתוח הקרקע" – מינהל פיתוח הקרקע בקרן קיימת לישראל, שהוקם ופועל לפי האמנה בשטחי היער ובקשר אליהם ;

"הממונה" – הממונה על היער והאילנות כאמור בסעיף 30 ;

"המשרד" – משרד החקלאות וביטחון המזון ;

"ניהול יער" – כלל הפעולות הנדרשות לתכנון, פיתוח, תחזוקה, שיקום, שמירה וטיפול היער ובתי הגידול בו, ובכלל זה הקמת תשתיות לקליטת קהל, תכנון והקמת יערות חדשים, נטיעה, דילול, כריתה, שימור קרקע ורעיית בעלי חיים בשטח היער ;

"קרן קיימת לישראל" – כמשמעותה בחוק קרן קיימת לישראל, התשי"ד-1953⁵ ;

"הרשות לשמירת הטבע והגנים" – כמשמעותה בחוק גנים ושמורות ;

"תוכנית" – כמשמעותה בחוק התכנון והבניה ;

"השר" – שר החקלאות וביטחון המזון.

פרק ג': מועצת היער

הקמת מועצת יער 3. הממשלה תמנה מועצה של 11 חברים ליער.

תפקידי המועצה 4. ואלה תפקידי מועצת היער :

(1) לקבוע את מדיניות ניהול היער ופיתוחו על יסוד עקרונות של ניהול בר-קיימא ותפיסת היער כמשאב חברתי ותרבותי בעל חשיבות בין-דורית ;

⁴ חוקי אי"י, כרך א', עמ' (ע) 600, (א) 710.
⁵ ס"ח התשי"ד, עמ' 34.

(2) לאשר את תוכנית העבודה הרב-שנתיות והשנתיות של מינהל פיתוח הקרקע ולקבוע אחר ביצוע;

(3) לאשר ולפרסם דינים וחשבונות ציבוריים שנתיים בדבר יישום חוק זה;

(4) לייעץ לשר ולכל רשות ציבורית בעניינים הנוגעים למדיניות ניהול היער וההגנה על אילנות שאינם בשטחי יער.

הרכב מועצת היער 5. במועצה יהיו 11 חברים והם:

(1) השר, והוא יהיה יושב הראש;

(2) הממונה;

(3) נציג השר מקרב עובדי משרדו;

(4) נציג השר להגנת הסביבה מקרב עובדי משרדו;

(5) מנהל מינהל פיתוח הקרקע;

(6) מנהל אגף תכנון במינהל פיתוח הקרקע והיערן הראשי במינהל פיתוח הקרקע;

(7) מנהל רשות הטבע והגנים או עובד בכיר מקרב עובדי רשות הטבע והגנים שימנה מנהל הרשות;

(8) מנהל רשות מקרקעי ישראל או עובד בכיר מקרב עובדי הרשות שימנה מנהל הרשות;

(9) נציג ציבור בעל מומחיות או השכלה אקדמית בתחום היער, האגרונומיה או הבוטניקה, לפי המלצה משותפת של הממונה ומנהל מינהל פיתוח הקרקע;

(10) נציג של הגופים הציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה מתוך רשימת מועמדים שיגישו גופים אלה; לעניין זה, "הגופים הציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה" – הגופים המפורטים בחלק א' בתוספת לחוק ייצוג גופים ציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה (תיקוני חקיקה), התשס"ג–2002⁶ (להלן – חוק ייצוג גופים ציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה).

⁶ ס"ח התשס"ג, עמ' 118.

- פרסום הודעה על מינוי
6. הודעה על מינוי חבר מועצת היער תפורסם ברשומות ואולם הפרסום אינו תנאי לתוקף המינוי; הודעה על ההרכב המכהן של מועצת היער תפורסם באתר האינטרנט של המשרד ושל מינהל פיתוח הקרקע.
- מינוי ממלאי מקום
7. הממשלה רשאית למנות ממלא מקום לחבר המועצה, בדרך שבה היא ממנה חבר מועצה, ובלבד שלא ניתן למנות לממלא מקום, מי שלא ניתן למנות לחבר המועצה.
- סייג למינוי
8. (א) לא ימונה לחבר מועצת היער מי שהורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה או שהוגשו נגדו כתב אישום או קובלנה משמעתית בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו.
- (ב) לא ימונה לחבר מועצת היער מי שמכהן כחבר הממשלה או כחבר כנסת, למעט השר.
- תקופת כהונה
9. תקופת כהונתו של חבר מועצת היער, למעט הממונה ומנהל מינהל פיתוח הקרקע, תהיה חמש שנים, וניתן לשוב ולמנותו לתקופות כהונה נוספות, בנות חמש שנים כל אחת.
- הפסקת כהונה לפני תום תקופת הכהונה
10. (א) חבר מועצת היער יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו, בהתקיים אחד מאלה:
- (1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;
 - (2) הוא חדל להיות עובד המשרד הממשלתי או חבר הגוף שהוא מייצג, ואם הוא נציג ציבור – הוא נתמנה לעובד המדינה;
 - (3) הוא חדל למלא את תפקידו כממונה, כמנהל מינהל פיתוח הקרקע, כמנהל אגף תכנון במינהל פיתוח הקרקע או כיערן הראשי במינהל פיתוח הקרקע, לפי העניין.
- (ב) התקיימה נסיבה מהנסיבות כמפורט להלן לגבי חבר מועצת היער, רשאי השר או הממשלה, ככל ומדובר בשר, להעבירו מכהונתו לפני תום תקופת הכהונה ובסמוך למועד התקיימות הנסיבה, בהודעה בכתב, עם העתק למזכיר הממשלה:
- (1) הוא הורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר מועצת היער או הוגשו נגדו כתב אישום או קובלנה בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו;

(2) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו ;

(3) חדל להתקיים בו תנאי מהתנאים הדרושים למינויו כחבר המועצה.

(ג) הפסיק חבר המועצה לכהן לפי הוראות סעיף זה, תפעל הממשלה למינוי חבר אחר במקומו בהקדם האפשרי.

11. סדרי העבודה של מועצת היער (א) רוב חברי המועצה, וביניהם יושב ראש המועצה, יהיה מניין חוקי בישיבותיה ובהחלטותיה.

(ב) החלטות מועצת היער יתקבלו ברוב קולות של חברי המועצה המשתתפים בה ; היו הקולות שקולים, יהיה ליושב ראש המועצה קול נוסף.

(ג) קיום מועצת היער, סמכויותיה ותוקף החלטותיה ופעולותיה לא ייפגעו בשל הפסקת כהונתו של חבר מחברי המועצה או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו, ובלבד שמכהנים בה רוב חבריה.

(ד) מועצת היער תקבע בעצמה את סדרי העבודה והדיונים שלה ושל ועדותיה, ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.

(ה) סדרי העבודה והדיונים כאמור יפורסמו באתר האינטרנט של המשרד ושל מינהל פיתוח הקרקע.

12. ועדת משנה לניהול היער (א) השר ימנה ועדת משנה קבועה למועצת היער שזה הרכבה :

(1) שני נציגי השר, מבין עובדי משרדו, אחד מהם יהיה הממונה – והוא יהיה היושב ראש ;

(2) נציג השר להגנת הסביבה מבין עובדי משרדו ;

(3) שני נציגי מינהל פיתוח הקרקע, מבין עובדיו, שיקבעו על ידי המנהל הכללי של הקרן הקיימת לישראל ;

(4) נציג רשות הטבע והגנים מבין עובדיה ;

(5) חבר סגל אקדמי במוסד להשכלה גבוהה בעל מומחיות בתחום הייעור, האקולוגיה או הבוטניקה ; לעניין זה, "מוסד להשכלה גבוהה" – מוסד שהוכר לפי סעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958⁷ ; לפי המלצה משותפת של הממונה ומנהל מנהל פיתוח הקרקע ;

⁷ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

(6) נציג ציבור בעל מומחיות בתחום היער, האגרונומיה או הבוטניקה, לפי המלצת הגופים המנויים בחלק א' לתוספת לחוק ייצוג גופים ציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה.

(ב) היו הדעות שקולות, יוקנה ליושב ראש ועדת המשנה הקבועה למועצת היער קול נוסף.

(ג) ואלה תפקידי ועדת המשנה הקבועה למועצת היער :

(1) להמליץ למועצה בעניין מדיניות ניהול היער ותכניות העבודה השנתיות והרב-שנתיות ;

(2) לייעץ לשר לעניין התקנת תקנות לפי פרק ו' ;

(3) למלא כל תפקיד שנמסר לפי תוכנית לוועדה מקצועית ליער.

(ד) כל סמכות שהוקנתה בתוכנית לוועדה מקצועית ליער או לגוף שיחליף אותה, תוקנה לוועדת המשנה הקבועה למועצת היער.

(ה) המלצות ועדת המשנה הקבועה למועצת היער יפורסמו באתר האינטרנט של המשרד ושל מינהל פיתוח הקרקע.

(ו) מועצת היער רשאית למנות ועדות משנה שאינן קבועות אשר ימליצו לה בעניינים שבתחומי סמכותה ואינם כלולים בסמכות ועדת המשנה הקבועה למועצת היער, כאמור בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד).

ניגוד עניינים של 13. (א) בסעיף זה –
חבר מועצת היער

"בן משפחה" – בן זוג, הורה, הורה הורה, בן או בת ובני זוגם, אח או אחות וילדיהם, גיס, גיסה, דוד או דודה וילדיהם, חם, חמות, נכד או נכדה, לרבות קרוב כאמור שהוא שלוב (חורג) ;

"בעל עניין" – כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968⁸ ;

"טיפול" – לרבות קבלת החלטה, העלאת נושא לדיון, נוכחות בדיון, השתתפות בדיון או בהצבעה, או עיסוק בנושא מחוץ לדיון ;

⁸ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

"ניגוד עניינים" של חבר מועצת היער, חבר ועדת המשנה ליער או של עובד מנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין – ניגוד עניינים בין מילוי תפקידו במועצת היער, בוועדת המשנה ליער או במנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין ובין עניין אישי או תפקיד אחר, שלו או של קרובו ;

"קרוב" – של חבר מועצת היער, חבר ועדת המשנה ליער או של עובד מנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין – כל אחד מאלה :

(1) בן משפחה של חבר מועצת היער, חבר ועדת המשנה ליער או של עובד מנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין ;

(2) אדם שלחבר מועצת היער, חבר ועדת המשנה ליער או לעובד מנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין, יש עניין במצבו הכלכלי ;

(3) תאגיד שחבר מועצת היער, חבר ועדת המשנה ליער או עובד מנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם בעלי עניין בו ;

(4) גוף שחבר מועצת היער, חבר ועדת המשנה ליער או עובד מנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם מנהל או עובדים אחראים בו.

(ב) לא ימונה ולא יכהן כחבר מועצת היער או כחבר ועדת משנה ליער, מי שבשל כהונתו יימצא, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים אשר ימנע ממנו מלבצע את עיקר תפקידו כחבר מועצת היער או כחבר ועדת משנה ליער, לפי העניין.

(ג) חבר מועצת היער וחבר ועדת המשנה ליער לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא שהטיפול בו יגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים.

(ד) נודע לחבר מועצת היער או לחבר ועדת המשנה ליער כי הוא עלול להימצא במצב כאמור בסעיפים קטנים (ב) או (ג), יודיע על כך בהקדם האפשרי ליושב ראש המועצה או ליושב ראש ועדת המשנה ליער, לפי העניין ; היה חבר המועצה היושב ראש – יודיע למזכיר הממשלה.

החלת דינים 14. חברי מועצת היער וועדת המשנה ליער שאינם עובדי המדינה, דינם, בפעולתם כחברי המועצה או כחברי ועדת המשנה ליער לפי העניין, ולעניין פעולותיהם בהן, כדין עובדי המדינה לעניין חיקוקים אלה :

(1) חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969⁹ ;

⁹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.

(2) חוק מבקר המדינה [נוסח משולב], התשי"ח-1958¹⁰ – הוראות הנוגעות לעובדי הציבור ;

(3) חוק שירות הציבור (מתנות), התשי"ח-1979¹¹ ;

(4) חוק העונשין, התשל"ז-1977¹² – ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור ;

(5) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969¹³ ;

(6) סעיף 33 לחוק שירות המדינה (סיווג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959¹⁴ – ההוראות הנוגעות לכלל עובדי המדינה ;

(7) פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971¹⁵ – ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור ;

(8) הוראות לפי חוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998¹⁶ ;

(9) הוראות לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998¹⁷ ;

(10) חוק מקרקעי ציבור (פינוי קרקע), התשמ"א-1981¹⁸.

גמול והחזר הוצאות¹⁵. חבר מועצת היער וחבר ועדת המשנה ליער שאינו עובד המדינה, עובד גוף מתוקצב או עובד גוף נתמך, יהיה זכאי לתשלום מאת המשרד בעד השתתפות בשיבות המועצה או בשיבות ועדת המשנה ליער, לפי העניין, בהתאם להוראות החשב הכללי במשרד האוצר החלות לעניין חברי ועדות ציבוריות ; בסעיף זה, "עובד מדינה", "עובד גוף מתוקצב" ו"עובד גוף נתמך" – כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985¹⁹.

פרק ד': מינהל פיתוח הקרקע

תפקידי מינהל פיתוח הקרקע יפעל לקידום ולמימוש מטרות חוק זה, והוא יהיה מוסמך לפעול בהתאם למדיניות שקבעה מועצת היער, למטרות אלה :

(1) ניהול היער, ובכלל זה הגנה עליו ופיתוחו לטובת הציבור והסביבה ;

¹⁰ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

¹¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 2.

¹² ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

¹³ ס"ח התשכ"ט, עמ' 144.

¹⁴ ס"ח התשי"ט, עמ' 190.

¹⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

¹⁶ ס"ח התשנ"ח, עמ' 166.

¹⁷ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

¹⁸ ס"ח התשמ"א, עמ' 105.

¹⁹ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

(2) איתור שטחים לצורך ייעודם כיער וקידום הליכים להכרזתם כיער לפי כל דין, תוך התחשבות בצרכי החקלאות, כפי שקבע המנהל הכללי של משרד החקלאות ופיתוח הכפר או מי שהוא הסמיך לעניין זה;

(3) ייזום, תכנון וביצוע פעולות ניהול היער ובלבד שפעולות כריתה יבוצעו לפי הוראות פרק ו' ;

(4) הכנה של תכניות עבודה שנתיות ורב-שנתיות, הגשתן לאישור ויישומן ;

(5) פיתוח ידע בתחום היער, שימורו והפצתו ובכלל זה, עידוד וביצוע מחקרים, תיעוד ושימור ידע על שטחי יער וביצוע פעולות חינוך, הסברה והדרכה ;

(6) ייעוץ לממונה ולכל רשות מנהלית הממלאת תפקידים ציבוריים לפי דין, לרבות מוסדות התכנון, בנוגע ליישומו של חוק זה בתחום ניהול שטחי יער והגנה עליהם ;

(7) למלא כל תפקיד אחר שהוטל עליו לפי חוק זה.

(ב) מינהל פיתוח הקרקע ינהל מערך פיקוח ואכיפה באמצעות עובדים ייעודיים שיוסמכו לכך לפי פרק ז'.

17. התקשרויות של מנהל פיתוח הקרקע לצורך ביצוע חוק זה, תעשה כל התקשרות של מינהל פיתוח הקרקע לביצוע עסקה בטובין או במקרקעין, לביצוע עבודה או לרכישת שירותים בהליך שוויוני, בהתאם לעקרונות הייצוג ההולם, השקיפות וטוהר המידות ועל פי נהלים שקבע מנהל פיתוח הקרקע.

18. מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק זה הוא גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב].
מינהל פיתוח הקרקע – גוף מבוקר

19. (א) קבלתו של אדם לעבודה במינהל פיתוח הקרקע תיעשה בהתאם לעקרונות השוויון והייצוג ההולם, השקיפות, הפומביות וטוהר המידות, על פי נהלים שיקבע מינהל פיתוח הקרקע לפי כל דין.
החלת דינים על עובדי מינהל פיתוח הקרקע

(ב) עובדי מינהל פיתוח הקרקע דינם כדין עובדי המדינה לעניין החיקוקים המנויים בסעיף 14.

ניגוד עניינים 20. (א) לא יתקבל אדם לעבודה במינהל פיתוח הקרקע ולא יתחיל בעבודתו אם הוא עלול להימצא באופן תדיר, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כעובד מינהל פיתוח הקרקע לבין עניין אישי שלו, או תפקיד אחר שלו.

(ב) מי שהתקבל לעבודה במינהל פיתוח הקרקע לא יתחיל בעבודתו אלא לאחר שנבחן הצורך לערוך לו הסדר למניעת ניגוד עניינים, על פי הכללים המקובלים לעניין זה בשירות המדינה, ולאחר שהעובד הודיע על הסכמתו להסדר למניעת ניגוד עניינים, ככל שנערך לו.

(ג) התברר לעובד מינהל פיתוח הקרקע כי עניין המצוי בטיפולו עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים, ימסור על כך הודעה לממונה עליו ולמנהל מנהל פיתוח הקרקע ויפעל בהתאם להנחיותיהם.

דיווח לממונה 21. מנהל מינהל פיתוח הקרקע ימסור לממונה כל מידע שיידרש על ידו בקשר לביצוע חוק זה.

טיפול בעבירות משמעת 22. (א) ביחס לעובדי מינהל פיתוח הקרקע, יראו עבירת משמעת לפי נספח מספר 7 לחוקת העבודה של עובדי הסוכנות היהודית לארץ ישראל וההסתדרות הציונית העולמית, ככוללת גם פעולה תוך הפרה של הוראות לפי חוק זה, הנחיות שניתנו לפיו או נהלים שנקבעו ליישומם.

(ב) מנהל מינהל פיתוח הקרקע או עובד בכיר במנהל פיתוח הקרקע שהוסמך על ידו, יפעלו לבירור תלונות נגד עובדי מנהל פיתוח הקרקע ולקידום דיון בבית הדין המשמעת של עובדי ההסתדרות הציונית העולמית בעבירות משמעת של עובדי מנהל פיתוח הקרקע הנובעות מהפרה של הוראה לפי חוק זה ושל נהלים שנקבעו ליישומם.

(ג) מנהל מינהל פיתוח הקרקע ימסור לשר ולממונה, מדי שנה ועד יום 31 בינואר של השנה שלאחריה, דיווח על תוצאות בירור תלונות, הליכי משמעת שננקטו ועונשים שהוטלו על עובדי מנהל פיתוח הקרקע בשל עבירות משמעת.

(ד) אין בהוראה זו כדי לגרוע מסמכותו של גורם מוסמך לפי כל דין לבצע חקירה בשל עבירה פלילית או להגיש כתב אישום בגינה.

פרק ה': הכרזות יער

הכרזות יער ומתן תוקף 23. (א) השר רשאי להכריז על שטח כיער; הכרזה, תיקונה, שינויה או ביטולה יפורסמו ברשומות.

(ב) לא יכריז השר על שטח כיער אלא אם מתקיימים בו כל אלה:

(1) השטח מצוי במקרקעי ציבור ;

(2) אושרה תוכנית המייעדת את השטח ליער ;

(3) השטח לא הוכרז לפי חוק גנים לאומיים כגן לאומי או כשמורת טבע, או לא יועד לפי תוכנית לגן לאומי או לשמורת טבע כאמור.

(ג) הכרזת אזור שמור ליער לפי פקודת היערות יראו אותה כהכרזת יער לפי חוק זה, אף אם נעשתה בשטח שאינו במקרקעי ציבור.

(ד) בסעיף זה, "מקרקעי ציבור" – מקרקעי ישראל כמשמעותם בחוק-יסוד : מקרקעי ישראל²⁰, ומקרקעין בבעלות רשות מקומית.

24. ביטול הכרזה (א) לא יבטל השר הכרזת יער אלא בהסכמת המועצה ובאישור הוועדה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), השר רשאי לבטל הכרזה ללא אישור הוועדה אם המועצה אישרה שביטול ההכרזה נחוץ לשם תיקון טעות נוסח או שגיאת מדידה שאינה מהותית, או שהכרזת היער נעשתה בשטח שאינו במקרקעי ציבור.

25. הגבלת שינוי ייעוד ושימושים מותרים (א) לא ישונה ייעודו של שטח שיועד להיות יער בתוכנית לכל ייעוד אחר אלא בהסכמת מועצת היער.

(ב) משהוכרז שטח כיער, לא ישונה ייעודו לכל ייעוד אחר.

(ג) על אף האמור בכל דין, בשטח שיועד ליער בתוכנית מותרים השימושים הבאים :

(1) ביער טבעי – מותר המשך עיבוד חקלאי של גידולים צמחיים ללא מבנים ;

(2) ביער נטע אדם או יער פארק – מותר בכלל השטח עיבוד חקלאי של גידולים צמחיים ללא מבנים, מותר בלב השטח עיבוד חקלאי של גידולים צמחיים בבתי רשת ובמנהרות, ומותר בשולי השטח עיבוד חקלאי של גידולים צמחיים ומבנים הדרושים לעיבוד כאמור.

26. רישום הערה במרשם המקרקעין בתוך 15 ימים מיום פרסום הכרזה על שטח יער ברשומות, ירשום רשם המקרקעין, לגבי כל קרקע המצויה בשטח היער והרשומה במרשם המקרקעין, הערה בדבר ההכרזה ; בוטלה ההכרזה – ימחק רשם המקרקעין את ההערה.

²⁰ ס"ח התש"ך, עמ' 56.

- תכנון בשטח יער 27. (א) לא תאושר תוכנית החלה על יער, כולו או חלקו, אלא באישור מנהל מינהל פיתוח הקרקע או מי שהסמיך לעניין זה (בסעיף זה – המנהל).
- (ב) המנהל רשאי לתת אישור לתוכנית החלה, כולה או חלקה, בתחום יער, להימנע מנתינתו או להתנותו בתנאים, אם ראה שהדבר נחוץ להגנה על היער והאילנות בו או לשם קיום פעילות חקלאית מותרת לפי חוק זה.
- (ג) המנהל רשאי לקבוע באישור תנאים שיבטיחו את שיקום היער ושימורו, לרבות הפקדת ערבויות ותשלום הוצאות ובכלל זה הוצאות פיקוח על קיום התנאים.

פרק ו': הגנה על היער והאילנות

- הגדרות לפרק ו' 28. בפרק זה –
- "אילן בוגר" – אילן שגובהו שני מטרים לפחות מעל פני הקרקע, וקוטר גזעו, הנמדד בגובה 130 סנטימטרים מעל פני הקרקע, הוא 10 סנטימטרים לפחות, ולעניין אילן במגרש שייעודו בתוכנית בת-תוקף הוא מגורים – קוטר גזעו הוא 20 סנטימטרים לפחות;
- "אילן מוגן" – אילן של זית, חרוב או אילן המוגן לפי סעיף 31;
- "העתקה" – עקירה של אילן מוגן או אילן בוגר משורשו ונטיעתו במקום אחר באופן שיבטיח את המשך צמיחתו;
- "כריתה" – חיתוך הגזע המרכזי של אילן בלא הותרת בדים, וכן כל פעולה הגורמת או העלולה לגרום למותו, לרבות ריסוס, הרעלה, הסרת קליפת הגזע, שריפת האילן, חיתוך שורשיו או בנייה בתוך תחום קוטר צמרתו או עקירה, למעט עקירה במהלך העתקה;
- "ערך" – שווי של האילן הנקבע, בין השאר, על פי מינו, גילו, נדירותו, מידותיו, מיקומו, ערכו הנופי, הסביבתי, האקולוגי וההיסטורי;
- "צורך ציבורי" – לרבות חשיבות נופית, סביבתית, אקולוגית והיסטורית.
- הממונה על היער והאילנות ופקידי האילנות 29. (א) השר ימנה, מקרב עובדי משרדו, אדם בעל ידע וכישורים מתאימים בתחום היערות והאילנות לממונה על היער והאילנות לעניין חוק זה; לממונה יהיו נתונים התפקידים והסמכויות לפי חוק זה.

- (ב) השר ימנה פקידי אילנות, מבין עובדי משרדו ומבין עובדי מינהל פיתוח הקרקע.

- (ג) השר רשאי למנות פקידי אילנות מבין עובדי רשות הטבע והגנים, לעניין שטחי שמורות הטבע והגנים הלאומיים, ומבין עובדי רשויות מקומיות לעניין שטחים המצויים בתחומי הרשויות המקומיות שהם עובדיהן.
30. קביעת אילנות מוגנים
השר, לאחר התייעצות עם ועדת המשנה ליער, רשאי לקבוע, בצו, אילנות שיהיו מוגנים אם מצא שיש צורך ציבורי בהגנה עליהם; השר רשאי לקבוע כי אילנות יהיו מוגנים כאמור בכל עת או בתקופה שייקבע ובכל מקום או באזור שיקבע בצו.
31. רישיון כריתה והעתקה ותנאיו
(א) לא יכרות אדם אילן מוגן או אילן בוגר, לא יעתיקו ולא יובילו אלא ברישיון מפקיד אילנות.
(ב) השר, לאחר התייעצות עם ועדת המשנה ליער ובאישור הוועדה, רשאי לקבוע סוגי מקרים שבהם כריתה או העתקה, בכל מקום או באזור שיקבע, לא יהיו טעונות רישיון לפי סעיף זה, אם נוכח שאין צורך ציבורי בקבלת רישיון כאמור; השר רשאי לקבוע חובות, הגבלות ותנאים שיחולו על מי שמבצע כריתה או העתקה כאמור.
- (ג) ניתן רישיון כריתה או העתקה לפי סעיף זה על ידי פקיד אילנות עובד המשרד, עובד מנהל פיתוח הקרקע, עובד רשות מקומית או עובד רשות הטבע והגנים יפורסם טרם מועד כניסתם לתוקף של הרישיונות, באתר האינטרנט של המשרד, של מנהל פיתוח הקרקע, של הרשות המקומית או של רשות הטבע והגנים, לפי העניין.
- (ד) הממונה רשאי לקבוע בנהלים את פרטי המידע שיפורסם לפי סעיף קטן (ג), אופן פרסום המידע ודרכי פרסום נוספות.
- (ה) כריתה והעתקה של אילנות המבוצעות ליישום תוכנית עבודה מאושרת של מינהל פיתוח הקרקע אינן טעונות רישיון לפי סעיף קטן (א).
32. שיקולים במתן רישיון כריתה ורישיון העתקה
(א) לא ייתן פקיד אילנות רישיון לכרות אילן מוגן או אילן בוגר אלא לאחר ששקל, בין השאר, את תכלית הבקשה למתן הרישיון ואת מצבו, גילו, נדירותו, מידותיו, מיקומו וערכו הנופי, הסביבתי, האקולוגי וההיסטורי של האילן ונוכח כי אין להותירו במקומו או להעתיקו כאמור בסעיף קטן (ב).
(ב) לא ייתן פקיד האילנות רישיון להעתיק אילן מוגן או אילן בוגר אלא לאחר ששקל, בין השאר, את תכלית הבקשה ואת מצבו, גילו, נדירותו, מידותיו, מיקומו וערכו הנופי, הסביבתי, האקולוגי וההיסטורי של האילן שלגביו מתבקש הרישיון כאמור ונוכח כי אין להותירו במקומו; ברישיון כאמור יקבע פקיד האילנות תנאים להעתקה לפי סעיף 37(2).

קביעת נטיעה
חלופית או נטיעה
חלופית מופחתת

33.

(א) בתנאי רישיון כריתה יקבע פקיד אילנות כי על בעל הרישיון לנטוע, במקום ובמועד שעליהם יורה, אילן או אילנות אחרים במקום האילן שייכרת, שערכם שווה לערך האילן כפי שחושב לפי סעיף 37(1) (בסעיף זה – נטיעה חלופית); סבר פקיד אילנות כי בשל תנאים סביבתיים או נסיבות מיוחדות לא ניתן לבצע נטיעה חלופית, יקבע בתנאי הרישיון כי על בעל הרישיון לשלם היטל כספי בשיעור ובאופן כפי שנקבע לפי הסעיף האמור; לעניין קביעת מועד הנטיעה יביא בחשבון פקיד האילנות, אם ביקש זאת מבקש הרישיון, את מועדה של שנת שמיטה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), השר, באישור הוועדה, רשאי לקבוע, בהתאם לתכליות של בקשות לרישיונות כריתה, לנסיבותיהן ולתועלותיהן הציבורית והסביבתית, סוגי מקרים שבהם יינתן פטור מנטיעה חלופית או מתשלום היטל כספי או סוגי מקרים שבהם יוטל חיוב בנטיעה של אילן או של אילנות אחרים בערך נמוך מערך האילן הבוגר או האילן המוגן כפי שחושב לפי סעיף 37(1) (בסעיף זה – נטיעה חלופית מופחתת) או בתשלום היטל כספי מופחת.

תשלום היטל כספי
במקום נטיעה
חלופית

34.

(א) היטל כספי לפי סעיף 33(א) (בסעיף זה – היטל כספי) ישולם לאוצר המדינה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) –

(1) השר רשאי להודיע ברשומות כי היטל כספי ישולם לקופת הרשות המקומית שבשטח שיפוטה נטוע האילן שלגביו ניתן הרישיון בו הוטל ההיטל הכספי, ובלבד שהרישיון ניתן על ידי פקיד אילנות שהוא עובד הרשות המקומית; השר יודיע כאמור לאחר שקיבל את המלצת הממונה;

(2) היטל כספי שהוטל בקשר לרישיון כריתה שניתן על ידי פקיד אילנות שהוא עובד מינהל פיתוח הקרקע ישולם למינהל פיתוח הקרקע.

(ג) רשות מקומית תנהל כספים שקיבלה לפי סעיף קטן (ב)(1) במסגרת תקציב בלתי רגיל כהגדרתו בסעיף 213א לפקודת העירויות²¹, המיועד לתחום פעילות של נטיעת עצי רחוב וייעור עירוני; בסעיף קטן זה, "ייעור עירוני" – לרבות הכנת סקר אילנות עירוני, הקמה ושיפור של בתי גידול לאילנות, שימור ושיקום אילנות עתיקים בשטח הרשות וחידוש מערכות השקיה לאילנות.

(ד) רשות מקומית שמשולם לה היטל כספי כאמור בסעיף קטן (ב) תפרסם, מדי שנה, לא יאוחר מיום 31 במרץ של כל שנה, דין וחשבון בדבר היקף ההיטלים הכספיים שגבתה, מועד גבייתם ופירוט השימושים שנעשו בכספי ההיטלים; הדין וחשבון יפורסם באתר האינטרנט של הרשות המקומית.

(ה) מינהל פיתוח הקרקע ינהל כספים שקיבל לפי סעיף קטן (ב)(2) במסגרת תקציב המיועד לפעולות ניהול היער ופרסם מדי שנה ולא יאוחר מיום 31 במרץ של כל שנה, דין וחשבון בדבר היקף ההיטלים הכספיים שגבה, מועד גבייתם והשימושים שנעשו בכספי ההיטלים; הדין וחשבון יפורסם באתר האינטרנט של מינהל פיתוח הקרקע.

35. ערובה ותנאים נוספים ברישיון פקיד אילנות רשאי להתנות מתן רישיון כרייתה או העתקה בהפקדת ערובה על ידי בעל הרישיון להבטחת עמידתו בתנאי הרישיון ולקבוע תנאים אחרים ברישיון.

36. (א) הרואה עצמו נפגע מהחלטה של פקיד אילנות לפי פרק זה, רשאי לערור עליה בכתב לפני הממונה בתוך תקופת הפרסום לפי סעיף 31(ג) או בתוך 14 ימים ממועד קבלת החלטה שלא לתת רישיון, לפי העניין.

(ב) הרישיון נושא הערר, לא ייכנס לתוקפו עד למתן החלטה בערר.

(ג) ממונה רשאי לדרוש מהערר וממבקש הרישיון מסמכים נוספים הדרושים לדעתו לצורך דיון בערר; החלטת הממונה בערר תינתן בתוך 21 ימים ממועד הגשת הערר או המסמכים הנוספים שהועברו על פי דרישת הממונה, לפי העניין.

37. תקנות לעניין רישיונות השר, באישור הוועדה, יקבע הוראות לעניין סעיף זה, לרבות בעניינים אלה:

²¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

- (1) האופן שבו יחשב פקיד האילנות את ערכם של אילנות לעניין נטיעה חלופית, וכן, בהסכמת שר האוצר, שיעור ההיטל הכספי שישולם אם לא ניתן לבצע נטיעה חלופית, אופן ומועד תשלומו, דרכי הצמדתו ודרכי גבייתו של ההיטל הכספי;
- (2) תנאים להעתקת אילנות, ובכלל זה אופן ביצוע ההעתקה וסוגי העתקה;
- (3) כללים ואמות מידה למתן רישיון כריתה ורישיון העתקה;
- (4) הוראות ותנאים לעניין גובה ערובה כאמור בסעיף 35, תקופתה, תנאיה, הצמדתה ואופן תשלומה;
- (5) סוגי אילנות שהובלתם טעונה רישיון מפקיד אילנות והוראות ותנאים לעניין רישיונות הובלה.

פרק ז': פיקוח ואכיפה

- הסמכת מפקחים 38. (א) השר רשאי להסמיך מפקחים מבין עובדי המשרד, עובדי מנהל פיתוח הקרקע, עובדי רשות הטבע והגנים, ועובדי רשויות מקומיות לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, כולן או חלקן; בשטחי היער יוסמכו לפעול רק פקחים מקרב עובדי מינהל פיתוח הקרקע או מקרב עובדי המשרד.
- (ב) לא יוסמך מפקח לפי הוראות סעיף קטן (א) אלא אם כן מתקיימים בו כל אלה:
- (1) הוא לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי, לדעת השר, להיות מפקח;
 - (2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר;
 - (3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים כפי שהורה השר.
- (ג) בנוסף לאמור בסעיף קטן (ב), לא יוסמך מפקח בסמכויות לפי סעיף 38 אלא אם כן מתקיימים לגביו גם כל אלה:
- (1) משטרת ישראל הודיעה, לא יאוחר משלושה חודשים מיום קבלת פרטיו, כי היא אינה מתנגדת להסמכתו מטעמים הנוגעים לביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;
 - (2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר, בהסכמת השר לביטחון לאומי;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים כפי שהורה השר, בהתייעצות עם השר לביטחון לאומי.

39. סמכויות פיקוח לשם פיקוח על ביצוע הוראות לפי חוק זה, רשאי מפקח –

(1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו ;

(2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה ומסמך הדרושים לו לשם מילוי תפקידו ; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995²² ;

(3) לערוך מדידות ובדיקות או ליטול דגימות של אילנות וצמחים אחרים, של שטחים, קרקעות או של חומרים העשויים לדעתו לשמש לטיפול בקרקע, באילנות או בצמחים, לזהם או להשפיע עליהם בדרך אחרת, וכן למסור את המדידות, הבדיקות והדגימות למעבדה, לשם בדיקתן, לשמור אותן או לנהוג בהן בדרך אחרת ;

(4) להיכנס לכל מקום המצוי ביער וכן לכל מקום שבו מצויים אילנות כדי לבדוק אותם, או שהיו מצויים בהם אילנות או חלקי אילנות, ואולם לא ייכנס מפקח למקום המשמש למגורים, אלא על פי צו של בית משפט ; לשטחי יער יכנסו רק מפקחים שהוסמכו לכך מקרב עובדי מינהל פיתוח הקרקע או מקרב עובדי המשרד.

40. סמכויות חקירה התעורר חשד לביצוע עבירה על הוראות לפי חוק זה, רשאי מפקח לחקור כל אדם שלדעתו קשור לעבירה כאמור, או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות לעבירה כאמור ; על חקירה לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)²³, בשינויים המחויבים.

41. סמכויות לביצוע צו לפינוי קרקע לשם ביצוע צו לפינוי מקרקעי ציבור שניתן לפי סעיף 4 לחוק מקרקעי ציבור (פינוי קרקע), התשמ"א-1981, לגבי מקרקעין המצויים ביער, רשאי מפקח להיכנס למקרקעי ציבור שהצו חל עליהם, לפנות מהם כל חפץ ואדם ולנקוט את כל האמצעים כדי להבטיח את קיום הצו ולבצעו ; כן רשאי המפקח, בשעת הצורך, לקבל לשם כך עזרה מתאימה מהמשטרה.

42. חובת הזדהות מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה, אלא בעת מילוי תפקידו, ובהתקיים כל אלה, לפי העניין :

²² ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.
²³ חוקי אי"י, כרך א', עמ' 439.

(1) הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו ;

(2) בעת הפעלת סמכויותיו כמפקח לפי סעיפים 39 עד 40 – יש בידו תעודה רשמית שהונפקה על ידי המשרד, על ידי מנהל פיתוח הקרקע, רשות הטבע והגנים או הרשות המקומית, לפי העניין, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יציג לפי דרישה ;

(3) נוסף על האמור בפסקה (2), בעת הפעלת סמכויותיו כמפקח לפי סעיף 39 – הוא לובש מדי מפקח בצבע ובצורה שהורה השר לעניין זה, ובלבד שהמדים אינם נחזים להיות מדי משטרה.

43. הוראות הממונה (א) הממונה רשאי לתת למפקחים הוראות לעניין דרכי פעולתם והפעלת סמכויותיהם לפי חוק זה, ובכלל זה :

(1) הוראות מפורטות בעניין אופן הפנייה לבעלי רישיונות, למבקשי רישיונות או לשוהים בשטח יער בעת הפעלת סמכויותיהם ;

(2) מתכונת מפורטת לתיעוד פעולות הפיקוח שבוצעו על ידם (בסעיף זה – פעולות הפיקוח) וממצאים שנאספו במהלכן, לרבות באמצעי תיעוד חזותי, ובלבד שהתיעוד החזותי לא יאפשר זיהוי של אדם ;

(3) הוראות לעניין פעולות דגימה ותיעודן ;

(4) הוראות לעניין אופן שמירת תיעוד פעולות הפיקוח ;

(5) הוראות לעניין התדירות והיקף פעולות הפיקוח שיבצעו, בהתאם למאפיינים השונים של השטח בו מבוצע הפיקוח.

(ב) הוראות הממונה שניתנו לפי סעיף זה אין חובה לפרסמן ברשומות, ואולם הממונה יפרסם ברשומות הודעה על מתן הוראות כאמור ועל מועד תחילתן, ובלבד שמועד תחילתן של ההוראות כאמור לא יקדם למועד פרסום ההודעה ברשומות.

פרק ח': עבירות ועונשין

44. איסור בנייה בשטח . אושרה תוכנית לפיה יועד שטח ליער, לא יבצע אדם בשטח התוכנית פעולת בנייה או כל פעולה אחרת המסכלת או עלולה לסכל את ייעודו של השטח כיער, אלא באישור המנהל ; אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהחובה לקבל היתר לפי חוק התכנון והבנייה.

אויסור בנייה בשטח . שיועד ליער לפי תוכנית

איסור פגיעה ביער 45. לא יבצע אדם בשטח יער, במעשה או במחדל, פעולה הפוגעת ביער אלא אם קיבל לכך אישור בכתב מאת מנהל פיתוח הקרקע או מי מטעמו; בסעיף זה, "פעולה הפוגעת ביער" – לרבות כל אחד מאלה:

- (1) שינוי של פני הקרקע, ובכלל זה חפירה והקמת מבנה;
- (2) השחתה, הריסה, שבירה, חבלה, כתיבה, ציור או חריטה בקרקע או בציוד או מתקנים המצויים בשטח היער, או נטילה של קרקע, ציוד או מתקנים כאמור;
- (3) הצבת שלט, כלי רכב, נגרר או מתקן אחר דרך קבע;
- (4) גרימת נזק לבעל חיים או הטרדתו;
- (5) רעיית צאן או בקר;
- (6) קטיפה או נטילה של צמחים או חלקיהם;
- (7) שינוי צורה או תנוחה טבעית של בעל חיים, צומח או דומם המצויים ביער, או הפרעה לריבויים ולהמשך התפתחותם הטבעי;
- (8) הכנסת חומר זר העלול לזהם או להזיק לקרקע, לצמח או לבעלי חיים;
- (9) הבערת אש במקום שלא יועד לכך או השארת אש בוערת ללא השגחה;
- (10) השלכת פסולת או השארתה במקום שלא יועד לכך;
- (11) נסיעה ברכב ממונע שלא בדרך שיועדה לכך לפי תוכנית או בנתיב שיועד לכך לפי סעיף 50.

איסור פעילות 46. לא יפעיל אדם עסק בשטח יער אלא באישור מנהל מינהל פיתוח הקרקע או עסקית ביער מי שהוא הסמיך לעניין זה.

איסור מגורים ביער 47. לא יתגורר אדם בשטח יער.

עונשין 48. העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שנה או קנס כקבוע בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז–1977:

(1) כורת או מעתיק אילן בוגר או אילן מוגן ללא רישיון או שלא בהתאם לתנאי הרישיון, בניגוד לסעיף 31(א);

(2) מבצע ללא אישור פעולת בנייה או כל פעולה אחרת המסכלת או עלולה לסכל את ייעודו של השטח כיער, בניגוד לסעיף 44;

- (3) מבצע בשטח יער פעולה הפוגעת ביער בניגוד לסעיף 45 ;
- (4) מפעיל עסק בשטח יער ללא אישור, בניגוד לסעיף 46 ;
- (5) מתגורר בשטח יער בניגוד לסעיף 47.

פרק ט': הוראות שונות

- שמירת דינים 49. (א) הוראות חוק זה באות להוסיף על כל דין, ובכלל זה הוראות חוק התכנון והבנייה, חוק גנים ושמורות, חוק הגנת הצומח, התשט"ז–1955²⁴, חוק למניעת שריפות בשדות, התש"י–1949²⁵, פקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה–1985²⁶, חוק להגנת חיית הבר, התשט"ו–1955²⁷ וחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד–1994²⁸.
- (ב) אין במתן אישורים, רישיונות, היתרים תעודות או מסמכים לפי חוק זה כדי לגרוע מהחובה לקבל אישורים, רישיונות, היתרים, תעודות או מסמכים אחרים לפי כל חיקוק אחר.
- ביצוע ותקנות 50. (א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.
- (ב) השר, באישור הוועדה, רשאי לקבוע בתקנות הוראות לעניין דרכים ואמצעים להסדרת ההתנהגות בשטחי יער, לרבות בעניינים אלה:
- (1) קביעה וסימון של אזורים או מקומות המיועדים לשהייה קצרת מועד לצרכי פעילות פנאי, להבערת אש או להשלכת פסולת ;
 - (2) קביעה וסימון של שבילי הליכה ונתיבים וייעודם למעבר כלי רכב ;
 - (3) מתן היתרים להפעלת עסק או לביצוע פעולות בשטח היער ;
 - (4) גביית תשלומים בעד שימוש מסחרי במתקנים ובשירותים בשטח היער.
- תיקון חוק התכנון 51. בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה–1965²⁹, בסעיף 83 –
- (1) בסעיף קטן (א), במקום ההגדרה "עץ בוגר" יבוא :

²⁴ ס"ח התשט"ז, עמ' 206.

²⁵ ס"ח התש"י, עמ' 32.

²⁶ ס"ח התשמ"ה, עמ' 84.

²⁷ ס"ח התשט"ו, עמ' 10.

²⁸ ס"ח התשנ"ד, עמ' 56.

²⁹ ס"ח תשכ"ה, עמ' 307.

"אילן בוגר" – כמשמעותו בחוק היער והאילנות, התשפ"ה–2025
(בסעיף זה – חוק היער והאילנות); "

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "עצים" יבוא "אילנות";

(3) בסעיף קטן (ג), במקום "עצים" יבוא "אילנות", במקום "שר החקלאות
ופיתוח הכפר" יבוא "השר הממונה על חוק היער והאילנות", במקום "פקיד
יערות" יבוא "פקיד אילנות" ובמקום "בפקודת היערות" יבוא "בחוק היער
והאילנות".

תיקון חוק הרשות 52. בחוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב–2012³⁰ –
הארצית לכבאות
והצלה

(1) בסעיף 42(ב), במקום "הגוף המופקד על ניהול מרבית שטחי הייעור
בישראל" יבוא "מנהל מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק היער והאילנות,
התשפ"ה–2025";

(2) בסעיף 44(ב), במקום "הגוף המופקד על ניהול מרבית שטחי הייעור
בישראל" יבוא "מנהל מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק היער והאילנות,
התשפ"ה–2025".

תיקון חוק מקרקעי 53. בחוק מקרקעי ציבור (פינוי קרקע), התשמ"א–1981³¹, בסעיף 1, בהגדרה
ציבור (פינוי קרקע)
"הממונה" –

(1) בפסקה (1), אחרי פסקת משנה (ב) יבוא:

"(ג) לגבי מקרקעין המצויים ביער כהגדרתו בחוק היער והאילנות,
התשפ"ה–2025 – מנהל מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק
האמור; "

(2) בפסקה (2), אחרי פסקת משנה (ב) יבוא:

"(ג) לגבי מקרקעין המצויים ביער כהגדרתו בחוק היער והאילנות,
התשפ"ה–2025 – מנהל מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק האמור
יחד עם היועץ המשפטי של מינהל פיתוח הקרקע; "

³⁰ ס"ח התשע"ב, עמ' 702.
³¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 105.

- תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים 54. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000³², בתוספת הראשונה, בפרט 41, במקום פסקה (4) יבוא:
- מינהליים
- "(4) החלטה של הממונה לפי חוק היער והאילנות, התשפ"ה-2025."
- תיקון חוק חופש המידע 55. בחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998³³, בהגדרה "רשות ציבורית", אחרי פסקה המידע (ג) יבוא:
- "(9ד) מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק היער והאילנות, התשפ"ה-2025"
- ביטול פקודת היערות ושמירת תוקף צווים ותקנות 56. (א) פקודת היערות³⁴ – בטלה.
- (ב) הצווים והתקנות להלן יעמדו בתוקפם, כל עוד לא נכנסו לתוקפן תקנות שיחליפו אותן וכל עוד לא בוטלו בידי השר או שר אחר המוסמך לבטלם לפי דין, יראו אותם כאילו הותקנו מכוח חוק זה, ובכל מקום בהם בו נכתב "עץ" משמעו "אילן":
- (1) תקנות היערות³⁵;
- (2) תקנות היערות (רישיון כריתה והובלה לעצי הדר ועצי אבוקדו או חלקיהם), התשפ"ב-2022³⁶;
- (3) צו היערות (פטור מרישיון), התשפ"ג-2023³⁷.
- תחולה על המדינה 57. (א) הוראות חוק זה יחולו על המדינה.
- ועל מערכת הביטחון
- (ב) מבלי לגרוע מהוראות לפי סעיף קטן (א), השר הממונה, בהסכמת השר, רשאי להורות בנוהל על התאמות ביישום הוראות חוק זה על גוף בטחוני.
- (ג) בסעיף זה –
- "גוף בטחוני" – גוף מהגופים המנויים בהגדרה "מערכת הביטחון";

³² ס"ח התש"ס, עמ' 190.

³³ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

³⁴ חוקי אי"י, כרך א', עמ' (ע) 600, (א) 710.

³⁵ חוקי אי"י כרך ג', עמ' (ע) 1754, (א) 1746.

³⁶ ק"ת התשפ"ב, עמ' 1682.

³⁷ ק"ת התשפ"ג, עמ' 2048.

"השר הממונה" ו"מערכת הביטחון" – כהגדרתם בחוק הגנת הסביבה (סמכויות פיקוח ואכיפה), התשע"א–2011³⁸.

- תחילה 58. בכפוף להוראות סעיף 56, תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה).
- הוראות מעבר 59. (א) רישיון שניתן לפי פקודת היערות, שהיה תקף ביום התחילה, יראו אותו כאילו ניתן מכוחו של חוק זה, לתקופה של שנתיים ממועד פקיעת הרישיון האמור.
- (ב) במשך 10 שנים מיום התחילה, בסעיף 2, יקראו את ההגדרה "יער" כך שאחרי פסקה (3) יבוא:
- "(4) שטח שנמסר לקרן קימת לישראל לפי האמנה, לשם הכשרה, פיתוח וייעור, או שטח פתוח בניהול קרן קימת לישראל, למעט שטח שהוכרז כגן לאומי או כשמורת טבע לפי חוק גנים ושמורות."

דברי הסבר

כללי מאז היווסדה, וביתר שאת מהקמת המדינה, פועלת הקרן הקיימת לישראל (להלן – קק"ל) להכשרתם, החזקתם ופיתוחם של שטחי היערות במדינה. במקביל לחקיקתם של חוק-יסוד: מקרקעי ישראל, וחוק רשות מקרקעי ישראל, התש"ך–1960, הסכימו ממשלת ישראל וקק"ל על אמנה שתסדיר את ניהול מקרקעי קק"ל וניהול מקרקעי הייעור שבמקרקעי ישראל. בנובמבר 1961 חתמו הממשלה וקק"ל על כתב האמנה, ובה סיכמו כי יוקם מינהל מקרקעי ישראל (כיום – רשות מקרקעי ישראל) לצורך ניהול מקרקעי ישראל (להלן – האמנה). בין השאר הפקידה האמנה את נושא ייעורם של מקרקעי ישראל בידיה של קק"ל, שתקים, לצורך כך, מינהל פיתוח קרקע (מפ"ק):

"10. הכשרת מקרקעי ישראל וייעורם ירוכזו בידי הקרן הקיימת לישראל שתקים לשם כך מינהל פיתוח קרקע (ולהלן – "מינהל הפיתוח"). הקרן הקיימת לישראל תמנה, לאחר התייעצות בשר, מנהל שיעמוד בראש מינהל הפיתוח ושיהיה כפוף לקרן הקיימת לישראל.

11. מינהל הפיתוח יערוך אחת לשנה (ובפעם הראשונה כתום שלושה חודשים מיום תחילתו של החוק). תוכנית לפיתוח מקרקעי ישראל וייעורם, ויגיש תוכנית זאת לממשלה ולקרן הקיימת לישראל: התוכנית תיערך תוך תיאום מלא עם שר החקלאות.

12. מדור הייעור שבמשרד החקלאות יעסוק להבא במחקר של ייעור בלבד; ואולם שר החקלאות יוסיף להיות ממונה על ביצוע פקודת היערות 1926, באמצעות מינהל הפיתוח.

13. מינהל הפיתוח יעסוק בפעולות הכשרה, פיתוח וייעור של מקרקעי ישראל, בתורת סוכנם של הבעלים הרשומים; ...".

במסגרת האמנה, העניקה המדינה למינהל פיתוח הקרקע, את הזכות (והחובה) הבלעדית להוציא לפועל עבודות הכשרה וייעור במקרקעי ישראל, בתיאום עם משרד החקלאות, ובכך הכירה, פורמאלית, בפועלו של מינהל פיתוח הקרקע כרשות הייעור, בפועל, של מקרקעי ישראל. וכדברי ביהמ"ש העליון בבג"ץ 288/00 **אדם טבע ודין – אגודה ישראלית להגנת הסביבה נ' שר הפנים**, פ"ד נה (5) 673: "משכבר הימים ידענו כי הקרן-הקיימת-לישראל (קק"ל) נועדו לה כמה וכמה משימות, ביניהן המשימה של ייעור הארץ, והיא משימה ראשה. ייעור וקק"ל היו לאחדים. כך מן ההיבט הלאומי והמדינתי...".

בהמשך לאמנה, קבעה מועצת מקרקעי ישראל, בשורה של החלטות (שבעקבותיהם חתמו הצדדים על הסכמים) כי שטחים שהם מקרקעי ישראל, יימסרו לקק"ל, אשר תחזיק ותנהל אותם כיערות או למטרת שמירה על ערכי הטבע והסביבה ("הנוף והטבע"), תוך ראיית היערות כמקום בילוי ונופש לציבור

³⁸ ס"ח התשע"א, עמ' 738.

בישראל.

בהיבט התכנוני עוגנו תפקידי קק"ל בניהול מקרקעי הייעור ובהגנה עליהם עוד בתוכנית המתאר הארצית ליער ולייעור – תמ"א 22, ולאחר מכן בפרק השטחים המוגנים של תמ"א אחת. ליער פנים שונות ומופעי נוף שונים, היערות מהווים מערכת מגוונת ומורכבת, שחלקיה תומכים זה בזה לכדי מארג שלם. היערות מספקים מכלול של שרותי חברה ותרבות, תיירות ופנאי. חשיבות היער הולכת וגדלה ככל שעולה רמת החיים של האוכלוסייה, שיעור הזמן הפנוי אשר בידי הציבור והגדלת תודעת הנופש ותרבות הפנאי. בצד זאת, מתקיימים ונשמרים ביערות בתי גידול מגוונים, שמספקים שרותי מערכת יערנית-חברתית-אקולוגית ומתפקדים כמערכת אקולוגית עשירה. חשיבותו ותרומתו של היער בהיבטים אקולוגיים וסביבתיים מקבלת משנה תוקף נוכח משבר האקלים והתופעות הנלוות לו. מגמות הפיתוח בישראל והמשך הגידול הדמוגרפי, מדגישות אף הן את הצורך במתן הגנה נוספת לשטחי היער על מנת לצמצם את האיומים ההולכים וגוברים על שטחים אלו, תוך שמירתם כנכס ומשאב ציבורי לימינו אנו ולדורות הבאים.

פקודת היערות, שנחקקה על ידי רשויות המנדט הבריטי לפני כמאה שנים, על תיקוניה, אינה נותנת מענה מספק לצרכים העכשוויים של ניהול שטחי היערות בארץ וההגנה עליהם. הפקודה חסרה הוראות מספקות לטיפול היערות ולהגנה עליהם ועל משאבי הטבע שבהם, חסרה התייחסות להנגשת שטחי היער לציבור ולרווחתו ולשיפור איכות החיים, אין בה התייחסות לגוף המנהל את היער ולסמכויות, לרבות סמכויות פיקוח ואכיפה, שנדרשות כדי לאפשר ניהול יעיל והגנה על שטחי היער והאילנות.

החוק המוצע מאפשר את ההגנה על שטחי היער והאילנות בישראל, ושם את ישראל בשורה אחת עם המתקדמות שבמדינות, המכירות בחשיבות שבשמירה ובהגנה על שטחי יערות ואילנות, פיתוחם ופתיחתם לציבור, באמצעות חקיקה מתאימה.

החוק המוצע מאפשר את קיומן ומימושן של האמנות הבין-לאומיות בתחום, עליהן חתומה ישראל, עליהן נמנות האמנות לשמירה על המגוון הביולוגי, המלחמה במדבור, הפחתת פליטות גזי חממה, היערכות לשינויי האקלים ושמירה על היערות.

פרק א': מטרות

מתוך הכרה בחשיבותם כמשאב ציבורי חיוני שיש לשמרו למען הדורות הבאים קובע החוק המוצע את מטרותיו העיקריות – להגן על האילנות ועל היערות, לפתחם ולהסדיר את ניהולם לטובת קידום ערכי פנאי ונופש, טבע ונוף ושמירה על המערכות האקולוגיות בהם, לרבות שימור הקרקע וכן לעגן את סמכויות מינהל פיתוח הקרקע בקרן קיימת לישראל, לניהול שטחי היער.

לצורך מימוש מטרותיו קובע החוק המוצע הגנות לשטחי היער ולאילנות במספר תחומים.

הכרזה על שטח יער: שטח מוכרז הוא שטח שמור בו לא תאושר תוכנית בשטח היער ולא תעשה בו כל פעולת בנייה ופיתוח הטעונה היתר לפי חוק התכנון והבנייה, אלא באישור מינהל פיתוח הקרקע (סעיף 27 המוצע). שר החקלאות ובטחון המזון (להלן – השר) הוא הקובע והמכריז על שטח מוכרז ליער בתנאי שהמדובר במקרקעי הציבור וקיימת בו תוכנית מאושרת המייעדת שטח ליער (סעיף 23 המוצע). שטח מוכרז על פי החוק המוצע לא יחול על שטח המוכרז כגן לאומי או שמורת טבע. הסמכות לביטול שטח מוכרז נתונה לשר בלבד, לאחר שקיבל את הסכמת מועצת היער (סעיף 24 המוצע).

פיקוח ואכיפה: במטרה לאפשר את קיומה של הגנה ושמירה מיטבית על שטחי היער והאילנות קובע החוק המוצע מנגנון של הסמכת מפקחים מבין עובדי המשרד, עובדי מינהל פיתוח הקרקע, עובדי רשות הטבע והגנים הלאומיים ועובדי רשויות מקומיות (סעיף 38 המוצע). הסמכויות שמעניק החוק המוצע כוללות סמכויות פיקוח, חקירה וביצוע צו לפינוי קרקע (סעיפים 39-41 המוצעים).

איסור פגיעה בשטחי היער: פרק ה' בחוק המוצע מפרט את הפעולות האסורות ביערות וקיומן ייחשב כעבירה שעונש בצידה. האיסור חל על פעולות העלולות לפגוע ביער או לסכל את ייעודו כיער (סעיפים 44 ו-45 המוצעים), איסור פגיעה באילנות, איסור פעילות עסקית ביער (סעיף 46 המוצע) ואיסור מגורים בשטח היער (סעיף 47 המוצע).

ההגנה על האילנות: החוק המוצע מתייחס לאילנות הבוגרים והמוגנים (סעיף 28 המוצע), בערים, בהתיישבות הכפרית בצדי הדרכים ובשטחים הפתוחים. לאילנות תרומה רבה לטבע, לנוף, למיזוג האקלים, לסביבה, לרווחת ובריאות האדם ולאיכות החיים של האוכלוסייה. מאחר וכריתת אילנות היא מצב בלתי הפיך היא מותרת במגבלות מסוימות שקובע החוק המוצע ובאישור ובתנאים שיינתנו על ידי פקיד האילנות בלבד, לאחר ששקל את תכלית הבקשה ונחיצותה, כמו גם רכיבים נוספים לרבות מצבו של האילן, נדירותו, מידותיו וכו' (סעיף 32 המוצע). פקידי היערות ימונו על ידי השר מבין עובדי משרדו, עובדי מינהל פיתוח הקרקע לשטחי היער, עובדי רשות הטבע והגנים לשטחי שמורות הטבע והגנים הלאומיים ועובדי רשויות מקומיות לגבי אילנות שבתחום הרשויות שאינם בשטחי יערות, שמורות טבע וגנים לאומיים. בתנאי הרישיון יקבע פקיד היערות את המיקום והמועד לביצוע נטיעה חלופית שוות ערך ולחלופין, כאשר הנטיעה החלופית אינה אפשרית, את הצורך בתשלום היטל כספי (סעיף 33 המוצע).

ההיטל הכספי ישולם לאוצר המדינה או לרשות המקומית באם פקיד היערות הנו עובד הרשות, או למינהל פיתוח הקרקע אם פקיד האילנות מטעמו, או לרשות שמורות הטבע והגנים הלאומיים אם פקיד האילנות מטעמו.

פרק ב': הגדרות

ההגדרה "יער" – החוק המוצע מגדיר "יער" ככל אחד מאלה:

- (1) שטח המוכרז כיער על פי חוק זה;
 - (2) שטח שהוכרז כאזור שמור ליער לפי סעיף 3 לפקודת היערות כנוסחה ערב תוקפו של חוק זה, למעט שטח המיועד לשמורת טבע או לגן לאומי לפי תוכנית כמשמעותה בחוק התכנון והבנייה;
 - (3) שטח שיועד ליער לפי תוכנית כמשמעותה בחוק התכנון והבנייה.
- ההגדרה "אילן"** – צמח רב-שנתי בעל גזע מרכזי ממנו מסתעפים ענפים בכל שלבי גידולו לרבות דקלים, חזרן, שיחים.

גופים ותפקידים עיקריים בחוק המוצע –

1. משרד החקלאות ובטחון המזון: המשרד הממשלתי האמון על קיום חוק זה;
2. מינהל פיתוח הקרקע: הגוף האחראי על "ניהול היער" הכולל את כלל הפעולות הנדרשות לתכנון, פיתוח, תחזוקה, שיקום, שמירה וטיפול היער ובתי הגידול בו, ובכלל זה הקמת תשתיות לקליטת קהל, תכנון והקמת יערות חדשים, נטיעה, דילול, כריתה, שימור קרקע ורעיית בעלי חיים;
3. הממונה על היער והאילנות: ימונה על ידי השר מקרב עובדי המשרד. סמכויותיו והגדרת תפקידיו נקבעות בחוק המוצע, ובכלל זה הוא הממונה תפקידים על פקיד האילנות.

פרק ג': מועצת היער

במסגרת החוק המוצע מוקמת מועצת יער. המועצה היא גוף המייעץ לשר ולרשויות ציבוריות בעניינים הנוגעים למדיניות ניהול היער בישראל. מועצת היער קובעת את מדיניות ניהול היער על פי עקרונות של ניהול בר-קיימא, היא המופקדת על אישור תוכניות העבודה השנתיות והרב-שנתיות של מינהל פיתוח הקרקע ביער, ייעוץ לשר לגבי פרסום דינים וחשבונות ציבוריים בדבר יישום החוק המוצע וכן בנוגע למדיניות ההגנה על האילנות שאינם בשטחי היער. המועצה מורכבת מ-11 חברים מגופים ממשלתיים, ציבורים, נציגי קק"ל ונציגי ציבור שמונו על ידי השר.

ועדת משנה לניהול היער: וועדת משנה שליד מועצת היער, תמונה על ידי השר ויהיו בה 6 חברים. וועדת המשנה לניהול היער תמליץ למועצה בעניין מדיניות ניהול היער והתקנת תקנות. המועצה רשאית למנות וועדות משנה נוספות בתחומי סמכותה.

פרק ד': מינהל פיתוח הקרקע

החוק המוצע ממשיך את המוסכם באמנה וקובע כי מינהל פיתוח הקרקע יפעל לקידום ומימוש מטרות החוק, בהתאם למדיניות מועצת היער. החוק המוצע מסמך את מינהל פיתוח הקרקע לפעול לניהול היער, ובכלל זה הגנה עליו ופיתוחו לטובת הציבור והסביבה, לאתר שטחים לצורך ייעודם כיער וקידום הליכים להכרזתם כיער, תוך התחשבות בצרכי החקלאות, ליזום, לתכנן ולבצע את כל הפעולות הנדרשות לניהול היער, להכין את תכניות העבודה וליישמן, לאחר שאושרו על ידי מועצת היער, לפתח ידע בתחום היער ובכלל זה, עידוד וביצוע מחקרים, תיעוד ושימור ידע על שטחי יער וביצוע פעולות חינוך, הסברה והדרכה.

מינהל פיתוח הקרקע ייעץ לממונה ולכל רשות מנהלית הממלאת תפקידים ציבוריים לפי דין, לרבות מוסדות התכנון, בנוגע ליישומם של החוק בתחום ניהול שטחי יער והגנה עליהם ולבצע כל תפקיד שהוטל עליו על ידי החוק.

לאור תפקידיו ומשימותיו, מטיל החוק המוצע על מינהל פיתוח הקרקע מגבלות בתחומים שונים, כפי שנדרש מגופים המקיימים סמכויות מנהליות וסמכויות חקירה ופיקוח. כך, נקבע כי מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק (פועל לפי האמנה בשטחי היער ובקשר אליהם), הינו גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב], כי עובדי מינהל פיתוח הקרקע העוסקים בביצוע החוק, דינם כדין עובדי מדינה לעניין חקיקים שונים, במלואם או בחלקם, כגון חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969, חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1979, חוק העונשין, התשל"ז-1977, חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969, סעיף 33 לחוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959, פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, וכיוצא באלה. החוק המוצע ממשיך וקובע הסדר של טיפול בעבירות משמעת לעובדי מינהל פיתוח הקרקע בגין הפרה של הוראות החוק ושל נהלים שייקבעו ליישומם.

פרק ה': הכרזות יער

פרק ה' לחוק המוצע דן בהכרזת שטח כיער. השר הוא שרשאי להכריז על שטח כיער. ההכרזה, תיקונה, שינויה או ביטולה יפורסמו ברשומות. תנאי להכרזת יער הוא כי המדובר בשטח שהוא מקרקעי ציבור (היינו, מקרקעי ישראל כמשמעותם בחוק-יסוד: מקרקעי ישראל, ומקרקעין בבעלות רשות

מקומית), כי אושרה תוכנית המייעדת את השטח ליער וכי אין המדובר בשטח שיועד לפי תוכנית לשמורת טבע או לגן לאומי או שהוכרז כשמורת טבע או כגן לאומי. משהוכרז שטח כיער, מעניק לו החוק המוצע הגנות שתכליתן לשמרו ולהגן עליו כיער בר-קיימא. החוק המוצע קובע ומסדיר את האפשרויות לשינוי עוד שטח מוכרז, את השימושים החקלאיים המותרים ביערות ומתנה אישור תוכנית החלה על יער באישורו של מנהל מינהל פיתוח הקרקע או מי שהוסמך על ידו.

פרק ו': הגנה על אילנות

בהמשך לפקודת היערות, פרק ו' לחוק המוצע עניינו בהגנה על האילנות. החוק המוצע קובע את האיסור על כריתתם, העתקתם והובלתם של אילן מוגן או אילן בוגר, אלא אם התקבל רישיון לכך מפקיד האילנות (סעיף 31 המוצע). החוק המוצע מוסיף ומפרט את השיקולים שעל פקיד האילנות לשוות לנגד עיניו בבואו להחליט לגבי בקשה לכריתה או להעתקה (בין השאר את תכלית הבקשה, את מצבו, גילו, נדירותו, מידותיו, מיקומו וערכו הנופי, הסביבתי, האקולוגי וההיסטורי של האילן). בתנאי רישיון כריתה יקבע פקיד אילנות כי על בעל הרישיון לנטוע, במקום ובמועד שעליהם יורה, אילן או אילנות אחרים במקום האילן שייכרת. ככל שפקיד אילנות סבר כי בשל תנאים סביבתיים או נסיבות מיוחדות לא ניתן לבצע נטיעה חלופית כאמור, יקבע בתנאי הרישיון כי על בעל הרישיון לשלם היטל כספי בשיעור ובאופן שנקבע בחוק ובתקנות מכוחו. בנוסף, החוק המוצע קובע את זכותו של כל מי שרואה עצמו נפגע מהחלטת פקיד האילנות לערור על ההחלטה בפני הממונה.

פרק ז': פיקוח ואכיפה

פרק ז' לחוק המוצע נותן מענה לאחת מהלקויות העיקריות של היעדר סמכות פיקוח ואכיפה לגוף המנהל את היער. החוק המוצע מאפשר לשר להסמיך מפקחים מבין עובדי המשרד, עובדי מינהל פיתוח הקרקע, עובדי רשות הטבע והגנים ועובדי הרשויות המקומיות, לשם פיקוח על ביצוע הוראות החוק. כדי לאפשר למפקחים לבצע את המטלות שמציב החוק המוצע ולאפשר את השמירה וההגנה על היער והאילנות, מעניק החוק המוצע למפקחים סמכויות פיקוח של דרישה להזדהות, קבלת ידיעות ומסמכים, עריכת מדידות ובדיקות וכניסה לשטחי היער ושטחים בהם מצויים אילנות (למעט למקומות המשמשים למגורים) ואף סמכויות חקירה בשל חשד לביצוע עבירה על הוראות החוק וסמכויות לביצוע צו לפינוי קרקע לפי חוק מקרקעי ציבור (פינוי קרקע), התשמ"א-1981. בצד הסמכויות מטיל החוק המוצע הגבלות וקובע תנאים באשר ליכולת להיות מוסמך למפקח. כך נדרש היעדר הרשעות בעבירות רלוונטיות, אישור משטרת ישראל וקבלת הכשרה מתאימה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' באייר התשפ"ה (05.05.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת רם בן ברק
ששון ששי גואטה
מטי צרפתי הרכבי
אלון שוסטר

5919/25/פ

הצעת חוק סיוע ליצרן חקלאי באזורים הסמוכים לגבול המדינה, התשפ"ה–2025

- מטרה 1. מטרתו של חוק זה היא להבטיח רמת רווחיות בסיסית לחקלאים הפועלים באזורים הסמוכים לגבולות המדינה, לשם תמיכה בשמירה על הקרקע, עידוד עיבוד חקלאי בקרבת גבולות המדינה וחיזוק ההתיישבות.
- הגדרות 2. בחוק זה –
- "יצרן חקלאי" ו"מפעל חקלאי" – כהגדרתם בסעיף 4 לחוק לעידוד השקעות הון בחקלאות, התשמ"א–1980;¹
- "השר" – שר החקלאות וביטחון המזון.
- סיוע ליצרן חקלאי 3. יצרן חקלאי שהוא בעל מפעל חקלאי, אשר ממוקם במרחק של עד 3 קילומטרים מגבול המדינה, ורווחיו בשנה קלנדרית ירדו מ-15% מסך כל הכנסותיו מעיסוק זה, יגיש בקשה לגורם שיקבע השר לקבלת תמיכה בסכום שלא יפחת מהפער שבין רווחיו בשנה האמורה לבין שיעור של 15% מהכנסותיו באותה שנה.
- ביצוע ותקנות 4. השר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי, בהסכמת שר האוצר, להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו, בין היתר לעניין אופן הגשת הבקשות לפי סעיף 3, אמות מידה לקביעת זכאות ודרכי חישוב עלויות ורווח של יצרן חקלאי לשם בחינת בקשות כאמור.

דברי הסבר

החקלאות באזורי גבולות הארץ ממלאת תפקיד לאומי מהמעלה הראשונה, לא רק כמקור לתוצרת חקלאית מקומית, אלא גם כעוגן אסטרטגי בשמירה על הקרקע, על ההתיישבות ועל הריבונות הישראלית לאורך גבולות רגישים.

מאז פרוץ מלחמת חרבות ברזל, הפכה הפעילות החקלאית בקרבת גבולות המדינה לאתגר של ממש : שדות הוזנחו מחשש לפעולות חבלניות, עובדים עזבו בשל סכנה ביטחונית, ושיווק התוצרת – אם נקטפה – נתקל במחסומים שיווקיים קשים. דווקא בימים של איומים גוברים וחרמות כלכליים נגד ישראל, חיוני שהמדינה תחזק את החקלאות המקומית ותבטיח אספקה עצמית של תוצרת ישראלית איכותית, תוך תמיכה בחקלאים שלא זנחו את הקרקע גם בתנאים קשים במיוחד.

לפיכך, מוצע לקבוע מנגנון ייחודי שיבטיח רווח מינימלי לחקלאים, הפועלים ברצועת שלושה קילומטרים מגבול המדינה. לפי המוצע, יצרן חקלאי שהרוויח פחות מ-15% מהכנסתו החקלאית – לאחר ניכוי עלויות ייצור, עובדים ושיווק – יהיה רשאי להגיש בקשה לתמיכה שתשלים את רווחיו ל-15% מהכנסותיו. בכך תעודד המדינה גידולים ישראליים, תחזק את ההתיישבות ואת הביטחון הלאומי, ותמנע מצב שבו חקלאים נוטשים את אדמותיהם בשל אי-ודאות כלכלית וביטחונית. הצעת החוק תעביר מסר ערכי שלפיו מדינת ישראל עומדת מאחורי אזרחיה שנושאים בנטל הלאומי בשטח, הלכה למעשה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ' בסיוון התשפ"ה (16.06.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת פנינה תמנו

4905/25/פ

הצעת חוק להנצחת זכרה של גולדה מאיר, התשפ"ה–2024

פרק א': מטרת החוק

1. מטרת החוק מטרתו של חוק זה להנציח את זכרה של גולדה מאיר ולהקים מרכז שינציח לדורות את פועלה ומורשתה של גולדה מאיר.

פרק ב': פרשנות

2. הגדרות בחוק זה –
"הארכיון" – ארכיון המרכז;
"האתר" – אתר ההנצחה לזכר גולדה מאיר;
"הגנז", "חומר ארכיוני" ו"מוסד ממוסדות המדינה" – כהגדרתם בחוק הארכיונים, התשט"ו–1955¹ (להלן – חוק הארכיונים);
"המוזאון" – מוזאון גולדה מאיר כמשמעותו בסעיף 22;
"המרכז" – מרכז גולדה מאיר לחקר החברה בישראל;
"השר" – ראש הממשלה או שר שייקבע על ידו לעניין חוק זה.

פרק ג': המוסדות

3. קיום מוסדות יוקם מרכז להנצחת זכרה של גולדה מאיר, לחקר נשים והעצמתן ולחקר החברה וזכויות חברתיות בישראל, קשרי החוץ של ישראל בעבר ובהווה, העלייה והקשר עם יהדות התפוצות; המרכז יכלול את האתר, המכון, הארכיון והמוזאון.

סימן א': המרכז

4. מעמד המרכז (א) המרכז יהיה תאגיד.

¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 14.

(ב) המרכז יהיה גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958² [נוסח משולב].

המועצה 5. (א) למרכז תהיה מועצה בת עשרים ותשעה חברים, שימנה השר, ואלה חברים:

(1) עובד הרשות לקידום מעמד האישה כמשמעותה בחוק הרשות לקידום מעמד האישה, התשנ"ח-1998³, לפי המלצת ראש הממשלה;

(2) עובד נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות כהגדרתה בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998⁴, לפי המלצת הנציב כהגדרתו בחוק האמור;

(3) עובד משרד החוץ לפי המלצת שר החוץ;

(4) שני עובדי משרדי ממשלה הפועלים בתחומי המחקר של המרכז, לפי המלצת השרים הממונים על המשרדים;

(5) עובד משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, ועובד המוסד לביטוח לאומי מבין העובדים הבכירים במשרד ובמוסד לפי המלצת שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים;

(6) הגנן;

(7) חמישה אנשי הסגל האקדמי במוסדות מוכרים בארץ, מתחום מדעי הרוח, החברה או המשפטים ומהם לפחות אחד מתחום לימודי המגדר;

(8) שני נציגים של הרשות המקומית, שהמרכז פועל בתחומה, שאחד מהם הוא ראש הרשות המקומית ובהם לפחות אישה אחת;

(9) חמישה נציגי העמותה "מכון גולדה מאיר למנהיגות וחברה (ע"ר)", ובהם לפחות שתי נשים;

(10) נציג המועצה לאתרי הנצחה לפי חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998⁵;

(11) נציג המועצה לעניין הנצחת זכרם של מי שנשאו את משרת נשיא

² ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

³ ס"ח התשנ"ח, עמ' 171.

⁴ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152.

⁵ ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

המדינה או ראש הממשלה, לפי חוק הנצחת זכרם של נשיאי ישראל וראשי ממשלותיה, התשמ"ו-1986⁶;

(12) שבעה נציגי ציבור, מתוכם לפחות שני נציגים מארגונים העוסקים בזכויותיו של מי שאסור להפלותו לפי הוראות סעיף 2 לחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988⁷, ולפחות שני נציגי ארגון העובדים הארצי המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים.

(ב) בהרכב המועצה יינתן ביטוי הולם לייצוגם של שני המינים וייצוגו של כל אחד מהם לא יפחת מארבעים אחוזים.

יושב ראש המועצה 6. המועצה תמנה מבין חבריה, באישור השר, את היושב ראש ואת ממלא מקומו.

תפקידי המועצה 7. תפקידי המועצה –

(1) לקבוע את מדיניותו הכללית של המרכז;

(2) לקבל דוחות על פעילות המרכז מהוועד המנהל;

(3) לאשר את תקציב המרכז.

סדרי עבודת המועצה 8. (א) המועצה תתכנס פעם אחת בשנה לפחות.

(ב) יושב ראש המועצה ינהל את ישיבותיה; הוא יזמן את ישיבות המועצה ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן.

(ג) המועצה תקבע את סדרי עבודתה, ככל שלא נקבעו בתקנות.

הוועד המנהל 9. (א) השר ימנה מבין חברי המועצה ועד מנהל של תשעה חברים, ובלבד שהם –

(1) חבר מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(1) עד (4);

(2) חבר מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(5);

(3) הגנז;

(4) שני חברים מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(7);

(5) שני חברים מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(9);

⁶ ס"ח התשמ"ו, עמ' 243.

⁷ ס"ח התשמ"ח, עמ' 38.

(6) נציג ציבור מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(12);

(7) נציג הרשות המקומית מבין אלה שמונו לפי סעיף 5(8).

(ב) הוועד המנהל ימנה מבין חבריו, באישור השר, את היושב ראש ואת ממלא מקומו.

(ג) בהרכב הוועד המנהל יינתן ביטוי הולם לייצוגם של שני המינים וייצוגו של כל אחד מהם לא יפחת מארבעים אחוזים.

תפקידי הוועד המנהל 10. תפקידי הוועד המנהל –

(1) להתוות את קווי הפעולה של המרכז;

(2) לאשר את תקציב המרכז שהוכן על ידי ראש המרכז ולהביאו לאישור המועצה;

(3) לפקח על ביצוע קווי הפעולה של המרכז ועל תכניותיו;

(4) לדון בדינים וחשבונות שהמבקר הפנימי של המרכז יגיש לו ולקבוע מסקנות.

פיזור הוועד המנהל 11. (א) ראה השר כי הוועד המנהל אינו ממלא את תפקידו באופן נאות, יתרה בוועד המנהל בהודעה בכתב שישלח ליושב ראש הוועד המנהל, כי אם בתוך זמן שיקבע לא ימלא הוועד המנהל את המוטל עליו כפי שפירט השר בדרישתו, יפזר את הוועד המנהל.

(ב) לא מילא הוועד המנהל את שהוטל עליו כאמור בסעיף קטן (א), בתוך המועד שקבע השר בהודעתו, רשאי השר להורות על פיזור הוועד המנהל.

כינון ועד מנהל חדש 12. התפטר הוועד המנהל או החליט השר לפזרו כאמור בסעיף 11, ימונה ועד מנהל חדש, בדרך הקבועה בסעיף 9, בתוך שלושים ימים מיום ההתפטרות או הפיזור, לפי העניין.

הוצאות וגמול 13. חבר המועצה וחבר הוועד המנהל לא יקבלו מהמרכז שכר בעד שירותיהם, אך חבר הוועד המנהל יהיה זכאי לגמול עבור השתתפותו בישיבות הוועד המנהל וכן להחזר הוצאות שהוציא במילוי תפקידו בשיעורים שיקבע השר, באישור שר האוצר.

תקופת כהונה 14. חבר המועצה יתמנה לתקופה של שלוש שנים, ואפשר לשוב ולמנותו מחדש לתקופות כהונה נוספות.

פקיעת הכהונה 15. חבר המועצה יחדל לכהן לפני תום כהונתו באחת מאלה:

- (1) התפטר במסירת כתב התפטרות לשר ;
- (2) הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה ;
- (3) חדל להיות עובד המשרד הממשלתי או הגוף שאותו הוא מייצג במועצה.
16. העברה מכהונה השר רשאי, לאחר שנועץ ביושב ראש המועצה או ביושב ראש הוועד המנהל, לפי העניין, להעביר חבר המועצה או חבר הוועד המנהל מכהונתם לפני תום תקופת כהונתם אם נבצר מהם, דרך קבע, למלא את תפקידם.
17. תוקף פעולות קיומם של המועצה או של הוועד המנהל, סמכויותיהם ותוקף החלטותיהם לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר מחבריהם או מחמת ליקוי במינויים או בהמשך כהונתם.
18. ראש המרכז (א) המועצה, באישור השר, תמנה את ראש המרכז. (ב) ראש המרכז ימונה לתקופה של חמש שנים, ואפשר לשוב ולמנותו מחדש, באישור השר, לתקופת כהונה נוספת.
19. תפקידי ראש המרכז תפקידי ראש המרכז –
- (1) ניהול המרכז – האתר, ובכלל זה המוזאון, וכן המכון והארכיון ;
- (2) יישום החלטות הוועד המנהל ;
- (3) הכנת תכנית העבודה השנתית והתקציב השנתי והבאתם לאישור הוועד המנהל ;
- (4) דיווח לוועד המנהל על פעילויות המרכז – האתר, ובכלל זה המוזאון, וכן המכון והארכיון.
20. תנאי העסקתו של ראש המרכז ותנאי העסקתו של ראש המרכז ופקיעת כהונתו (א) הוועד המנהל, באישור השר ובהתייעצות עם שר האוצר, יקבע את שכרו ותנאי העסקתו של ראש המרכז. (ב) ראש המרכז יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה :
- (1) התפטר במסירת כתב התפטרות לשר וליושב ראש המועצה ;
- (2) המועצה החליטה על הפסקת כהונתו ברוב של שני שלישים לפחות מכלל חבריה ;

(3) הורשע או הוגש נגדו כתב אישום, בשל עבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כראש המרכז.

מבקר פנימי 21. למרכז ימונה מבקר פנימי אשר יפעל בהתאם להוראות חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב–1992⁸; המבקר הפנימי יגיש לוועד המנהל דין וחשבון על ממצאיו.

סימן ב': האתר

הקמת האתר ותכולתו 22. המרכז יקים אתר הנצחה שיכלול תערוכה מתמדת של מוצגים המעלה את זכר חייה, פועלה ומורשתה של גולדה מאיר, ובכלל זה מוזאון שבו יוצגו תולדות חייה, המאבק להקמת המדינה, שנות עיצובה והמאורעות המרכזיים בתולדותיה.

פעילויות לציבור 23. אתר ההנצחה יהיה פתוח לציבור ויתקיימו בו, באופן סדיר, פעילויות הנצחה, פעילויות מוזאלייות ופעולות חינוך והסברה, הקשורות בפועלה ובמורשתה של גולדה מאיר.

ועדה חינוכית 24. (א) הוועד המנהל, לאחר התייעצות עם ראש המרכז, ימנה ועדה חינוכית בת שבעה חברים שתורכב מאנשים מתחום החינוך, העבודה והרווחה, נציג הרשות המקומית שבתחומה פועל המרכז, ונציגי ציבור אחרים.

(ב) הוועדה החינוכית תמנה מבין חבריה, את יושב ראש הוועדה ואת ממלא מקומו.

(ג) יושב ראש הוועדה ינהל את ישיבות הוועדה; הוא יזמן את ישיבותיה ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן.

(ד) בהרכב הוועדה החינוכית יינתן ביטוי הולם לייצוגם של שני המינים וייצוגו של כל אחד מהם לא יפחת מארבעים אחוזים.

תפקידי הוועדה החינוכית 25. הוועדה החינוכית תייעץ לראש המרכז לגבי פעילויות שיתקיימו באתר, לרבות סוגן ותוכן.

סימן ג': המכון

הקמת המכון ומטרתו 26. המרכז יקים מכון למחקר; המכון יפעל להעמקת הידע ולהעשרתו בכל הקשור להיסטוריה, למדיניות, לחברה ולרווחה, לעבודה ולכלכלה של מדינת ישראל, להעצמת נשים, לקשרי החוץ של ישראל בעבר ובהווה, לעלייה ולקשר עם יהדות התפוצות, תוך שימת דגש על חזונה, פועלה ומורשתה של גולדה

⁸ ס"ח התשנ"ב, עמ' 198.

מאיר.

- פעילות המכון 27. המכון יקיים פעילויות אקדמיות לקידום מטרות חוק זה, לרבות – קבוצות מחקר, סמינרי מחקר, הרצאות פומביות וכנסים בהשתתפות חוקרים.
- ספרייה 28. המכון יקיים ויפעיל ספריית מחקר ועיון, שתתמחה בתחומים האמורים בסעיף 26.
- פרסומים 29. המכון יפרסם מחקרים בתחומי פעילותו.
- הוועדה המדעית 30. (א) הוועדה המנהל, בהתייעצות עם ראש המרכז, ימנה ועדה מדעית שתורכב משבעה חברים, שהם בעלי מעמד בתחומי המחקר וההוראה במוסדות מוכרים בארץ, ומשני נציגים של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים; בהרכב הוועדה המדעית יינתן ביטוי הולם לייצוגם של שני המינים וייצוגו של כל אחד מהם לא יפחת מארבעים אחוזים.
- (ב) הוועדה המדעית תמנה מבין חבריה, את יושב ראש הוועדה ואת ממלא מקומו.
- (ג) יושב ראש הוועדה ינהל את ישיבות הוועדה; הוא יזמן את ישיבותיה ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן.
- תפקידי הוועדה המדעית 31. (א) הוועדה המדעית תאשר תכניות פעולה והצעות שיוגשו לה על ידי ראש המרכז, לרבות הצעות להעסקת חוקרים ולביצוע מחקרים.
- (ב) הוועדה המדעית תייעץ לראש המכון, בכל עניין הנוגע לפעילותו האקדמית של המכון.
- הפסקת כהונה 32. הוראות סעיפים 15 ו-16 יחולו, בשינויים המחויבים, גם על חברי הוועדה המדעית.

סימן ד': הארכיון

- הקמת הארכיון 33. המרכז יקים ארכיון; הארכיון יהיה חלק מארכיון המדינה והוראות חוק הארכיונים יחולו עליו.
- הטיפול בחומר הארכיוני 34. (א) הטיפול בחומר ארכיוני הנוגע ישירות לפועלה האישי של גולדה מאיר, יהיה נתון לארכיון.
- (ב) השר, לאחר התייעצות עם הגנז ועם ראש המרכז, יקבע בתקנות את סוגי החומר הארכיוני הנמצא בארכיון המדינה או במוסד ממוסדותיה, אשר יועבר לארכיון.
- (ג) חומר ארכיוני כאמור בסעיף קטן (ב) יועבר לארכיון, כמקור או בהעתק, באופן שיורה הגנז.

ממונה על הארכיון 35. הממונה על הארכיון יתמנה בידי ראש המרכז, באישור הגנז, ויקבל את ההוראות וההנחיות בתחום המקצועי מהגנז.

פרק ד': יום גולדה מאיר

יום גולדה מאיר 36. (א) אחת לשנה, ביום ח' בכסלו, יום פטירתה של גולדה מאיר, יקוים יום גולדה מאיר; ביום זה –

(1) יתקיים טקס זיכרון ממלכתי בקבר גולדה מאיר בהר הרצל בירושלים;

(2) במחנות צה"ל ובבתי הספר יוקדש זמן ללימוד פועלה וחזונה הציוני של גולדה מאיר;

(3) יתקיים בירושלים כנס לזכרה של גולדה מאיר; הכנס יאורגן על ידי המרכז; בכנס יידונו נושאים מעולם הציונות ברוח חזונה של גולדה מאיר.

(ב) הכנסת תקיים דיון מיוחד לציון יום גולדה מאיר במועדו או במועד סמוך.

(ג) חל ח' בכסלו בשבת, יקוים יום גולדה מאיר ביום א' שלאחריו.

פרק ה': פעולות חינוכיות-ערכיות ומלגות

פעולות 37. מוסדות המדינה, צה"ל ובתי הספר יקיימו פעולות חינוכיות-ערכיות לקידום מטרותיו של חוק זה, לרבות קיום טקסים ופעולות חינוכיות ביום גולדה מאיר.

מלגות 38. משרד החינוך יקצה מלגות לימודים במסגרת חלוקת מלגות על ידי המשרד, לצורך מחקר בנושאים הקשורים לפועלה ולחזונה הציוני של גולדה מאיר, לפי כללים שיקבע שר החינוך.

פרק ו': הוראות כלליות

ניגוד עניינים 39. (א) חבר המועצה, חבר הוועד המנהל, חבר ועדה או עובד המרכז (בסעיף זה – חבר) יימנע מהשתתפות בדיון ומהצבעה בישיבות, אם הנושא הנדון עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו; חבר לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא העלול לגרום לו להימצא במצב כאמור, גם מחוץ לישיבות.

(ב) התברר לחבר כי נושא הנדון בישיבה או המטופל על ידיו עלול לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (א), יודיע על כך ליושב ראש המועצה, ליושב ראש הוועדה או לראש המרכז, לפי העניין.

(ג) לעניין סעיף זה, אחת היא אם מילוי התפקיד האחר הוא בתמורה או שלא בתמורה.

(ד) בסעיף זה –

"עניין אישי" – לרבות עניין אישי של קרובו או עניין של גוף שחבר או קרובו מנהלים או עובדים אחראים בו, או עניין של גוף שיש לכל אחד מהם חלק בהון המניות שלו, בזכות לקבל רווחים, בזכות למנות מנהל או בזכות ההצבעה;

"קרוב" – בן זוג, הורה, ילד, אח או אחות או אדם אחר הסמוך על שולחנו של חבר.

מקרקעין 40. המדינה תעמיד לרשות המרכז את המקרקעין הדרושים לפעילותו, כפי שתקבע הממשלה או שר שתסמך לכך.

מימון 41. הקמת המרכז תמומן מכספי תרומות; פעילות המרכז תמומן, בכפוף להוראות סעיף 42, מתקציב המדינה כפי הדרוש להוצאות קיומו, החזקתו, פיתוחו וניהול מכלול פעילויותיו, ומתרומות ומהכנסות שיהיו למרכז.

תקציב 42. (א) המועצה תאשר הצעת תקציב שנתי ותגישה לשר האוצר לשם אישורו; התקציב טעון אישור שר האוצר.

(ב) שנת תקציב המרכז תהיה כשנת תקציב המדינה.

פטור ממסים 43. (א) לעניין פקודת מס הכנסה⁹, ייחשב המרכז כמוסד ציבורי לפי סעיף 9(2) לפקודה האמורה, ולעניין חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א–1961¹⁰, ייחשב המרכז כמוסד ציבורי לפי סעיף 39(6) לחוק האמור, וכל נכסי המרכז יהיו פטורים מכל אגרה, ארנונה או תשלום חובה אחר, המשתלמים לרשות מקומית.

(ב) פטור ממסים לפי סעיף זה לא יחול על נכסים המשמשים למטרות מסחריות.

עובדים 44. תנאי העסקתם של עובדי המרכז יהיו כשל עובדי המדינה בתפקידים מקבילים, בשינויים ובתיאומים שיקבע השר בהסכמת שר האוצר ועל פי המלצת המועצה.

איסור העברת 45. (א) המרכז לא יהא רשאי למכור או להעביר בדרך אחרת נכס שבבעלותו,

⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.
¹⁰ ס"ח התשכ"א, עמ' 100.

למעט נכסים שפרטים לגביהם, לרבות סוגם ושווים, נקבעו בתקנות, אלא באישור השר.

(ב) המרכז לא יהא רשאי למשכן נכס שברשותו או להשכירו לתקופה העולה על עשר שנים, אלא באישור השר; לעניין זה, "להשכירו לתקופה העולה על עשר שנים" – לרבות שכירות המקנה זכות לחדשה, להאריכה או שכירות לתקופה נוספת שבהצטרפות לתקופות השכירות הקודמות עולות יחד על עשר שנים.

(ג) המרכז לא ייטול הלוואה העולה על סכום שקבע השר בתקנות, אלא באישור השר ושר האוצר.

ביצוע ותקנות 46. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, לרבות סדרי העבודה של המועצה והוועד המנהל.

דברי הסבר

המחוקק כבר הכיר במספר חוקים בצורך בהנצחת זכרון, פועלן ומורשתן של דמויות היסטוריות שעיצבו את תולדות היישוב היהודי בארץ ישראל ואת מדינת ישראל, כצורך חינוכי ולאומי. אחת הדמויות האלה הייתה, ללא ספק, גולדה מאיר (מאירסון), שחייה ופועלה שלובים בתקומת היישוב בארץ ישראל ובמדינת ישראל. תרומתה של גולדה מאיר למדינת ישראל נוגעת בתחומים רבים והיא רבה ומכרעת. בין השאר, הייתה גולדה מאיר ממקימותיה וממובילותיה של הסתדרות הפועלות הציוניות שלימים הפכה לתנועת נעמת ושלוחותיה בארה"ב (pioneer women), שימשה כשרה בממשלות ישראל והובילה את מהפכת הרווחה במדינת ישראל, שמטרתה הייתה ליצור ביטחון סוציאלי לתושבי ישראל, ולהביא לשיפור רמת החיים, העבודה והבריאות של תושבי המדינה ללא הבדל לאום, עדה ומין, ואשר במסגרתה הוקם המוסד לביטוח לאומי. גולדה מאיר הייתה מבכירות הדוברות הישראליות בתפוצות וגייסה הון רב שהיה הכרחי למלחמת העצמאות של ישראל. גולדה מאיר הייתה ראש הממשלה האשה היחידה עד היום בשבעים ושש שנותיה של מדינת ישראל.

על כן, מוצע להקים את מרכז גולדה מאיר לחקר החברה בישראל, אשר יפעל כתאגיד סטטוטורי. המרכז יעסוק בהנצחת זכרה של גולדה מאיר, בחקר נשים, החברה וזכויות חברתיות בישראל. המרכז יקים אתר הנצחה שיכלול תערוכה מתמדת של מוצגים, המעלה את זכר חייה, פועלה ומורשתה של גולדה מאיר, ובכלל זה מוזיאון שבו יוצגו תולדות חייה, המאבק להקמת המדינה, שנות עיצובה והמאורעות המרכזיים בתולדותיה. באתר יתקיימו פעילויות הנצחה, פעילויות מוזיאליות ופעולות חינוך והסברה הקשורות בפועלה ובמורשתה של גולדה מאיר. המרכז יקים מכון מחקר אשר יפעל להעמקת הידע ולהעשרתו בכל הקשור להיסטוריה, למדיניות, לחברה ולרווחה, לעבודה ולכלכלה של מדינת ישראל, תוך שימת דגש על חזונה, פועלה ומורשתה של גולדה מאיר. כמו כן, המרכז יקים ארכיון שיטפל בחומר ארכיוני הנוגע ישירות לפועלה האישי של גולדה מאיר.

כן מוצע לקבוע את יום גולדה מאיר, שיחול מדי שנה ביום ח' בכסלו, יום פטירתה של גולדה מאיר, שבו יקום טקס זיכרון ממלכתי בקברה של גולדה מאיר בהר הרצל; יוקדש זמן ללימוד פועלה וחזונה הציוני במחנות צה"ל ובבתי הספר; ויתקיים בירושלים כנס לזכרה. הצעת החוק נכתבה בסיוע נעמת. הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי (פ/1267/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי וקבוצת חברי כנסת (פ/2359/25).

הצעת החוק זהה לפ/2359/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ו בתשרי התשפ"ה (28.10.2024)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/1997 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 29.06.2025 .

חק/1997. הצעת חוק להנצחת זכרה של גולדה מאיר, התשפ"ה-2024 של חה"כ פנינה תמנו (פ/4905)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת מיקי לוי

5767/25/פ

הצעת חוק המרכז להנצחת מורשתו של הנשיא יצחק נבון, התשפ"ה–2025

פרק א': מטרת החוק

מטרת החוק 1. מטרתו של חוק זה להנציח לדורות את פועלו ומורשתו של יצחק נבון.

פרק ב': פרשנות

הגדרות 2. בחוק זה –

"הארכיון" – ארכיון יצחק נבון;

"האתר" – אתר ההנצחה לזכר יצחק נבון;

"הגנז", "חומר ארכיוני", "מוסד ממוסדות המדינה" – כהגדרתם בחוק הארכיונים, תשט"ו–1955¹;

"המוזיאון" – המוזיאון להנצחת זכרו של יצחק נבון שהוקם לפי סעיף 18;

"מוסד מוכר" – כמשמעותו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח–1958²;

"המכון" – המכון שהוקם לפי סעיף 22;

"המרכז" – המרכז למורשת יצחק נבון שתכליתו הנצחת מורשתו ובכלל זה, קידום ערכי לכידות חברתית וערבות הדדית, צמצום פערים בחברה והעמקת תחושת הסולידריות בין כל שכבות האוכלוסייה בישראל, בין היתר בדרך של הכרת תרבויות ישראל השונות וטיפולן ובכללן תרבות יהדות ספרד והמזרח;

"העמותה" – העמותה להנצחת מורשת הנשיא החמישי יצחק נבון, עמותה רשומה 580621977;

¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 14.

² ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

"פארק נאות קדומים" – נאות קדומים, השמורה הלאומית של טבע הארץ
במקורות ישראל;
"השר" – שר החינוך.

פרק ג': המוסדות

קיום מוסדות 3. יוקם מרכז למורשת יצחק נבון; המרכז יכלול את האתר, המכון, הארכיון והמוזיאון.

סימן א': המרכז

- מעמד המרכז 4. (א) המרכז יהיה תאגיד.
(ב) המרכז יהיה גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]³.
- המועצה 5. למרכז תהיה מועצה בת 11 חברים, שימנה השר, ואלה חברים –
(1) עובד בכיר במשרד החינוך, לפי המלצת שר החינוך;
(2) עובד משרד ראש הממשלה, לפי המלצת ראש הממשלה;
(3) עובד בכיר במשרד התרבות הספורט, לפי המלצת שר התרבות והספורט;
(4) שני אנשי הסגל האקדמי במוסדות מוכרים, מתחום מדעי הרוח, המדינה, החברה או המשפטים;
(5) שני חברים לפי המלצת העמותה;
(6) ארבעה נציגי ציבור, שאינם עובדי מדינה, בעלי ניסיון ומעמד ציבורי מתחום החינוך, התרבות והרווחה; הוקם המרכז בפארק נאות קדומים – יהיו שניים מהם נציגי הפארק, שימונו לפי המלצת דירקטוריון הפארק.
- יושב ראש המועצה 6. המועצה תמנה מבין חבריה, בהתייעצות עם השר, את היושב ראש ואת ממלא מקומו.
- תפקידי המועצה 7. תפקידי המועצה –
(1) לקבוע את מדיניותו הכללית של המרכז ואת קווי הפעולה שלו;
(2) לקבל דוחות על פעילות המרכז מהמנהל הכללי;
(3) לאשר את תקציב המרכז ואת תכנית העבודה השנתית שלו;

³ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

		(4) לפקח על ביצוע קווי הפעולה של המרכז ותכניותיו ;
		(5) לדון בדוחות שהמבקר הפנימי יגיש לה ולקבל החלטות בעניינם.
סדרי עבודת המועצה	8.	(א) המועצה תתכנס פעם אחת בשנה לפחות.
		(ב) יושב ראש המועצה ינהל את ישיבותיה ; הוא יזמן את ישיבות המועצה ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן.
		(ג) המועצה תקבע את סדרי עבודתה, ככל שאלו לא נקבעו בתקנות.
הוצאות וגמול	9.	חבר המועצה לא יקבל מהמרכז שכר בעד שירותיו, אך יהיה זכאי לגמול עבור השתתפותו בישיבות המועצה וכן להחזר הוצאות שהוציא במילוי תפקידו בשיעורים שיקבע השר, בהסכמת שר האוצר.
תקופת כהונה	10.	חבר המועצה יתמנה לתקופה של שלוש שנים, ואפשר לשוב ולמנותו מחדש לתקופות כהונה נוספות.
פקיעת הכהונה	11.	חבר המועצה יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה : (1) התפטר במסירת כתב התפטרות לשר ; (2) הורשע או הוגש נגדו כתב אישום בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש חבר מועצה ; (3) חדל להיות עובד המשרד הממשלתי או הגוף שאותו הוא מייצג במועצה.
העברה מכהונה	12.	השר רשאי, לאחר שנועץ ביושב ראש המועצה, להעביר חבר המועצה מכהונתו לפני תום תקופת כהונתו אם נבצר ממנו, דרך קבע, למלא את תפקידו.
תוקף פעולות	13.	קיומה של המועצה, סמכויותיה ותוקף החלטותיה לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר מחבריה או מחמת ליקוי במינוים או בהמשך כהונתם.
המנהל הכללי	14.	(א) המועצה, באישור השר, תמנה את המנהל הכללי. (ב) המנהל הכללי ימונה לתקופה של שלוש שנים, ואפשר לשוב ולמנותו מחדש, באישור השר, לתקופות כהונה נוספות.
תפקידי המנהל הכללי	15.	תפקידי המנהל הכללי – (1) ניהול המרכז – האתר, ובכלל זה המוזיאון, המכון והארכיון ; (2) יישום החלטות המועצה ;

(3) הכנת תכנית העבודה השנתית והתקציב השנתי של המרכז והבאתם לאישור המועצה;

(4) דיווח למועצה על פעילויות המרכז – האתר, ובכלל זה המוזיאון, המכון והארכיון.

16. תנאי העסקתו של המנהל הכללי ופקיעת כהונה
(א) המועצה, באישור השר ובהתייעצות עם שר האוצר, יקבע את שכרו ותנאי העסקתו של המנהל הכללי.

(ב) המנהל הכללי יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה:

(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר וליושב ראש המועצה;

(2) המועצה החליטה על הפסקת כהונתו ברוב של שני שלישים לפחות מכלל חבריה;

(3) הוא הורשע או הוגש נגדו כתב אישום בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש המנהל הכללי.

17. מבקר פנימי
למרכז ימונה מבקר פנימי אשר יפעל בהתאם להוראות חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב–1992⁴; המבקר הפנימי יגיש למועצה דין וחשבון על ממצאיו.

סימן ב': האתר

18. הקמת האתר ותכולתו
המרכז יקים אתר הנצחה שבו יהיה מוזיאון שיכלול תערוכה מתמדת של מוצגים המעלה את זכר חייו, פועלו ומורשתו של יצחק נבון ושבן יוצגו אירועים מרכזיים בתולדות המדינה והחברה בישראל לצד סיפור חייו של יצחק נבון; כן יכלול אתר ההנצחה את ספרייתו של יצחק נבון.

19. פעילויות לציבור
אתר ההנצחה יהיה פתוח לציבור ויתקיימו בו, באופן סדיר, פעילויות הנצחה, פעילויות מוזיאליות ופעולות חינוך והסברה הקשורות בפועלו ובמורשתו של יצחק נבון.

⁴ ס"ח התשנ"ב, עמ' 198.

ועדה חינוכית 20. (א) המועצה, לאחר התייעצות עם המנהל הכללי, תמנה ועדה חינוכית בת שבעה חברים שתורכב משני נציגים לפי המלצת העמותה, שני אנשי חינוך ותרבות, ושלושה נציגי ציבור שאינם עובדי מדינה; הוקם המרכז בפארק נאות קדומים, יהיו שניים מנציגי הציבור נציגי הפארק, שימונו לפי המלצת דירקטוריון הפארק.

(ב) הוועדה החינוכית תמנה מבין חבריה את יושב ראש הוועדה ואת ממלא מקומו.

(ג) יושב ראש הוועדה ינהל את ישיבות הוועדה; הוא יזמן את ישיבותיה ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן.

תפקידי הוועדה 21. הוועדה החינוכית תייעץ למנהל הכללי לגבי פעילויות שיתקיימו באתר, לרבות סוגן ותוכן.

סימן ג': המכון

הקמת המכון ומטרתו 22. המרכז יקיים מכון לחקר, העצמה וטיפול ערכים של לכידות חברתית וערכות הדדית וזאת בין היתר, בדרך של העמקת הידע בכל הקשור להיסטוריה, לחברה ולתרבויות ישראל ובתוכן תרבות יהדות ספרד, שפת הלאדינו ותרבות המזרח, תוך שימת דגש על חינוך, פועלו ומורשתו של יצחק נבון.

פעילות המכון 23. המכון יקיים פעילויות חקר וכן פעילויות חינוכיות ותרבותיות, לקידום מטרות חוק זה, לרבות – מתן מלגות ופרסים, ייסוד קבוצות מחקר, סמינרי מחקר, חוגים, הרצאות פומביות וכנסים, פיתוח תכנים חינוכיים ותוכניות לימוד בשיתוף משרד החינוך וכן תכני תרבות ואומנות.

ספריה 24. המכון יקיים ויפעיל ספריית מחקר ועיון שתתמחה בתחומים האמורים בסעיף 22.

פרסומים 25. המכון יפרסם פרסומים שונים בתחומי פעילותו.

הוועדה המקצועית 26. (א) המועצה, בהתייעצות עם המנהל הכללי, תמנה ועדה מקצועית בת שבעה חברים, שתורכב משני נציגים בעלי מעמד בתחומי המחקר וההוראה במוסדות מוכרים בארץ, שני נציגי העמותה ושלושה נציגים בעלי מעמד בתחום התרבות, החברה והרוח.

(ב) הוועדה תמנה, מבין חבריה, את יושב ראש הוועדה ואת ממלא מקומו.

(ג) יושב ראש הוועדה ינהל את ישיבות הוועדה; הוא יזמן את ישיבותיה ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן.

תפקידי הוועדה 27. (א) הוועדה המקצועית תאשר תכניות פעולה והצעות שיוגשו לה על ידי המנהל הכללי, לרבות הצעות להעסקת חוקרים, לביצוע מחקרים, לפיתוח תוכניות חינוכיות ופעילויות תרבותיות.

(ב) הוועדה המקצועית תייעץ למנהל הכללי בכל ענין הנוגע לפעילותו המקצועית של המכון במרכז.

הפסקת כהונה 28. הוראות סעיפים 11 ו-12 יחולו, בשינויים המחויבים, גם על חברי הוועדה.

סימן ד': הארכיון

הקמת הארכיון 29. המרכז יקים ארכיון; הארכיון יהיה חלק מארכיון המדינה והוראות חוק הארכיונים, התשט"ו-1955, יחולו עליו.

הטיפול בחומר 30. (א) הטיפול בחומר ארכיוני הנוגע ישירות לפועלו של יצחק נבון, יהיה נתון לארכיון.

(ב) השר, לאחר התייעצות עם הגנז ועם המנהל הכללי, יקבע בתקנות את סוגי החומר הארכיוני הנמצא בארכיון המדינה או במוסד ממוסדותיה, אשר יועבר לארכיון.

(ג) חומר ארכיוני כאמור בסעיף קטן (ב) יועבר לארכיון, כמקור או בהעתק, באופן שיורה הגנז.

ממונה על הארכיון 31. הממונה על הארכיון יתמנה בידי המנהל הכללי, באישור הגנז, ויקבל את ההוראות וההנחיות בתחום המקצועי מהגנז.

פרק ד': יום תרבויות ישראל לזכר יצחק נבון

יום תרבויות ישראל 32. (א) אחת לשנה, בא' בניסן, יום לידתו של יצחק נבון, יקוימו אירועים ופעילויות חינוכיות-ערכיות ותרבותיות, לרבות במערכת החינוך ובצה"ל, להנצחת זכרו של יצחק נבון ובזיקה לפועלו וערכי מורשתו, להעצמה וטיפול תרבויות ישראל בכלל ובתוכן תרבות יהדות ספרד והמזרח, תוך קידום ערכים של לכידות חברתית, צמצום פערים בחברה, ערבות הדדית ותחושת סולידריות.

(ב) חל א' בניסן ביום שישי, שבת, חג או חול המועד, יוקדמו האירועים והפעילויות ליום חול שלפניו.

פרק ה': הוראות כלליות

- ניגוד עניינים 33. (א) חבר המועצה, חבר ועדה או עובד המרכז (בסעיף זה – חבר) יימנע מהשתתפות בדיון ומהצבעה בישיבות, אם הנושא הנדון עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו; חבר לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא שעלול לגרום לו להימצא במצב כאמור גם מחוץ לישיבות.
- (ב) התברר לחבר כי נושא הנדון בישיבה או המטופל על ידיו עלול לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (א), יודיע על כך ליושב ראש המועצה, ליושב ראש הוועדה או למנהל הכללי, לפי העניין.
- (ג) לעניין סעיף זה, אחת היא אם מילוי התפקיד האחר הוא בתמורה או שלא בתמורה.
- (ד) בסעיף זה –
- "עניין אישי" – לרבות עניין אישי של קרובו או עניין של גוף שחבר או קרובו מנהלים או עובדים אחראים בו, או עניין של גוף שיש לכל אחד מהם חלק בהון המניות שלו, בזכות לקבל רווחים, בזכות למנות מנהל או בזכות ההצבעה;
- "קרוב" – בן זוג, הורה, ילד, אח או אחות או אדם אחר הסמוך על שולחנו של חבר.
- מקרקעין 34. המדינה תעמיד לרשות המרכז את המקרקעין הדרושים לפעילותו, כפי שתקבע הממשלה או שר שתסמך לכך; אם יתאפשר, יוקם המרכז בפארק נאות קדומים, שישנה את שמו לפארק יצחק נבון, תוך שמירת מעמדו וצביונו כשמורה הלאומית של טבע הארץ במקורות ישראל.
- מימון 35. פעילות המרכז תמומן, בכפוף להוראות סעיף 36, מתקציב המדינה כפי שדרוש להוצאות קיומו, החזקתו, פיתוחו וניהול מכלול פעילויותיו.
- תקציב 36. (א) המועצה תאשר הצעת תקציב שנתי ותגישה לשר האוצר לשם אישורו; התקציב טעון אישור שר האוצר.
- (ב) שנת תקציב המרכז תהיה כשנת תקציב המדינה.

- פטור ממסים 37. (א) לענין פקודת מס הכנסה⁵, ייחשב המרכז כמוסד ציבורי לפי סעיף 9(2) לפקודה האמורה, ולענין חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961⁶, ייחשב המרכז כמוסד ציבורי לפי סעיף 39(6) לחוק האמור, וכל נכסי המרכז יהיו פטורים מכל אגרה, ארנונה או תשלום חובה אחר, המשתלמים לרשות מקומית.
- (ב) פטור ממסים לפי סעיף זה לא יחול על נכסים המשמשים למטרות מסחריות.
- עובדים 38. תנאי העסקתם של עובדי המרכז יהיו כשל עובדי המדינה בתפקידים מקבילים, בשינויים ובתיאומים שיקבע השר בהתייעצות עם שר האוצר ועל פי המלצת המועצה.
- איסור העברת נכסים 39. (א) המרכז לא יהא רשאי למכור או להעביר בדרך אחרת נכס שבבעלותו, למעט נכסים שפרטים לגביהם, לרבות סוגם ושוויים נקבעו בתקנות, אלא באישור השר.
- (ב) המרכז לא יהא רשאי למשכן נכס שברשותו או להשכירו לתקופה העולה על עשר שנים, אלא באישור השר; לענין זה, "להשכירו לתקופה העולה על עשר שנים" – לרבות שכירות המקנה זכות לחדשה, להאריכה או שכירות לתקופה נוספת שבהצטרפותן לתקופות השכירות הקודמות עולות יחד על עשר שנים.
- (ג) המרכז לא ייטול הלוואה העולה על סכום שקבע השר בתקנות, אלא באישור השר ושר האוצר.
- ביצוע 40. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, לרבות סדרי העבודה של המועצה.

דברי הסבר

הנצחת דמותו ופועלו של יצחק נבון, כאחת מן הדמויות ההיסטוריות שעיצבו את תולדות הישוב היהודי בארץ ישראל ובמדינת ישראל, היא צורך חינוכי ולאומי, הדר בכפיפה אחת עם הרצון לפעול, בהתאם למורשתו לצמצום הפערים בחברה, לחיזוק הלכידות החברתית ולהעמקת תחושת הסולידריות בין כל שכבות האוכלוסייה בישראל וזאת, בין היתר, בדרך של הכרת תרבויות ישראל השונות וטיפולן ובכללן תרבות יהדות ספרד והמזרח.

המחוקק הכיר בצורך זה באשר לדמויות היסטוריות מרכזיות אחרות, וכך נחקקו חוקים שמכוחם הוקמו ופועלים מרכזים חינוכיים המנציחים את פועלם של האישים המרכזיים בתולדות מדינת ישראל. (דוגמת: ראשי הממשלה דוד בן-גוריון, יצחק רבין, מנחם בגין ונשיאי ישראל יצחק בן-צבי וזלמן שזר).

הצעת החוק מבוססת, בין היתר, על העקרונות שנקבעו בחוקים השונים להנצחת אישים, כאמור

⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.
⁶ ס"ח התשכ"א, עמ' 100.

לעיל, המסדירים את פעילותם של המרכזים שהוקמו למטרה זו ומניחים קווים לניהולם והפעלתם. הנשיא החמישי יצחק נבון אשר נפטר ביום שישי, כ"ד בחשוון התשע"ו (6 בנובמבר 2015), מילא שורה ארוכה של תפקידים בחיים הציבוריים בישראל, השפיע השפעה משמעותית על עיצוב דמותה ואופייה של המדינה בשלבי הקמתה בשנות כהונתו של דוד בן גוריון כראש ממשלה, ולאחר מכן בשורה של תפקידים ציבוריים החל מחבר כנסת, סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות וכלה בכהונה הרמה של נשיאה החמישי של מדינת ישראל. בנוסף, היה נבון סופר, מחזאי ואיש חינוך שתרגם תרומה ניכרת, נטועה ושורשית לחיי התרבות בישראל, בדגש על תרבות יהדות ספרד ושפת הלדינו. המחזה שכתב, "בוסתן ספרדי", היה למחזה המצליח ביותר מאז קום המדינה.

הנשיא נבון נולד בשנת 1921 בירושלים. הוא היה בוגר המחזור הראשון של התיכון שליד האוניברסיטה ובעל תואר ראשון מהאוניברסיטה העברית בפדגוגיה, תרבות האסלאם, השפה הערבית וספרות עברית. את שירותו הציבורי החל בש"י, שירות הידיעות של ההגנה. לאחר מלחמת העצמאות כיהן כדיפלומט באורגוואי ובארגנטינה ועם שובו לישראל שימש כמזכירו הפוליטי של שר החוץ משה שרת. בשנת 1952 מונה להיות מנהל לשכת ראש הממשלה דאז, דוד בן-גוריון. בתפקיד מרכזי זה כיהן נבון יותר מעשור והיה לאיש אמונו של ראש הממשלה הראשון. בשנים שלאחר מכן פעל בתחומי חינוך, וגולת הכותרת לפעילותו זו הייתה בייזום והוצאה לפועל של המבצע לביעור הבערות – מבצע רחב היקף ללימודי עברית למבוגרים. בשנת 1968 נבחר לכנסת, בה שימש במספר תפקידים וביניהם סגן יושב ראש הכנסת ויושב ראש ועדת החוץ והביטחון.

ביום כ"ב באייר התשל"ח (29 במאי 1978), נבחר יצחק נבון לכהן כנשיאה החמישי של מדינת ישראל. בתקופת כהונתו כנשיא חתר נבון ללכידות חברתית ולסולידריות. קירוב הלבבות בין העדות והדתות השונות היה נר לרגליו. מתוך דאגה לשכבות החלשות ומתוך רצון בחברה צודקת יותר, הנשיא חרש את הארץ, לאורכה ולרוחבה, נפגש עם קהילות ישראל וסלל מסילות אל לב ליבה של ההווה הישראלית. בית הנשיא היה בית פתוח לכל אדם ונגיש לכל נושא. לא בכדי כונה הנשיא נבון לאחר מותו "נשיא העם". יצחק נבון העניק למוסד הנשיאות יוקרה ועוצמה מוסרית. תקופת כהונתו התאפיינה בתחושת אחדות, והשרתה ממד של עממיות וביטוי ממשי לאהבת ישראל על כל שבטיו.

לאחר פרישתו מתפקיד נשיא המדינה כיהן יצחק נבון כסגן ראש הממשלה וכשר החינוך והתרבות. בתפקיד זה, הנהיג, בין היתר, את חובת הוראת השפה הערבית בבתי הספר היהודיים, יזם את פרויקט "סל תרבות", הנהיג את מסעות הנוער לפולין והכניס את לימודי מורשת יהדות המזרח לבתי הספר. לאחר פרישתו מתפקידו כשר החינוך ומהחיים הציבוריים כיהן בשורה ארוכה של תפקידים והמשיך לתרום תרומה גדולה לעיצוב דמותה, אופייה ואורחות חייה של מדינת ישראל.

אחת היוזמות המרכזיות שנבון קידם והוביל היא הקמת שמורת הטבע נאות קדומים. נבון היה בין המקימים של השמורה בשנת 1964 ושימש כיו"ר החברה שהוקמה לנהל את השמורה, במשך עשרות שנים, עד אחרית ימיו. נבון חש כי אזרחי המדינה חייבים להתחבר למסורת ולמורשת ההיסטורית של טבע הארץ ותורת ישראל. כפועל יוצא הוא פעל, לאורך כל תחנות חייו, לפיתוח הפארק ולחשיפתו בקרב ילדים, בני נוער וחיילים המהווים את החלק הארי מתוך למעלה ממאתיים אלף המבקרים הפוקדים את הפארק בכל שנה.

הצעת החוק נועדה להנציח את דמותו ופועלו של יצחק נבון בדרך של הקמת מרכז בנאות קדומים או במקום אחר, ככל שלא יתאפשר לעשות כן בנאות קדומים.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת מיקי לוי (203/24/פ) ועל ידי חברת הכנסת עידית סילמן וקבוצת חברי הכנסת (4002/24/פ) ועל שולחן הכנת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת מירב בן ארי (168/25/פ).

הצעת החוק זהה לפ/168/25 ולא פליכת לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' באייר התשפ"ה (05.05.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אבי מעוז

2813/25/פ

הצעת חוק זכויות התלמיד (תיקון – מניעת פגיעה בתלמיד עקב פעילות המתקיימת במוסד חינוך בניגוד לטובת הילד ורצון ההורים), התשפ"ג–2023

1. החלפת סעיף 1 בחוק זכויות התלמיד, התשס"א–2000¹ (להלן – החוק העיקרי), במקום סעיף 1 יבוא:

1. "מטרות החוק 1. מטרותיו של חוק זה הן:

(א) לקבוע עקרונות לזכויות התלמיד ברוח כבוד האדם ועקרונות אמנת האומות המאוחדות בדבר זכויות הילד, תוך שמירה על כבוד התלמיד, עובד ההוראה וצוות המוסד החינוכי ועל ייחודם של מוסדות החינוך לסוגיהם השונים כמוגדר בחוק לימוד חובה, תש"ט–1949, בחוק חינוך ממלכתי, תשי"ג–1953, בחוק חינוך מיוחד, תשמ"ח–1988, ובכל דין אחר ולעודד יצירת אקלים של כבוד הדדי בקהילת מוסד החינוך.

(ב) למנוע פגיעה בתלמידים, העלולה להיגרם בשל קיום פעולת הוראה או שיחה בכיתה בעניין נטייה מינית או זהות מגדרית, באופן שאינו מתאים לגיל או להתפתחות התלמידים, או העומדת בניגוד לרצון הוריהם של תלמידים, וזאת על מנת להגן על כבודם, על חירותם ועל פרטיותם של התלמידים ועל מנת למנוע פגיעה אפשרית בנפשו או בגופו של קטין, בשלדמו או בהתפתחותו

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 42.

התקינה."

הוספת סעיף 12א 2. אחרי סעיף 12 לחוק העיקרי יבוא :

"מניעת פגיעה 12א. (א) בכיתה בה לומדים ילדים, מנהל מוסד
בחינוך בניגוד
לטובת הילד ורצון
ההורים
מינית או זהות מגדרית.
חינוך לא יאפשר קיומה של פעילות שעניינה נטייה

(ב) בכיתה בה לומדים נערים, מנהל מוסד
חינוך לא יאפשר פעילות שעניינה נטייה מינית או
זהות מגדרית, אלא אם התקיימו כל אלה :

(1) מנהל המוסד אישר בכתב, כי לדעתו
קיים צורך בהוספת הפעילות האמורה
לפעילות הלימוד המתקיימת במוסד
החינוך, וכי הפעילות כאמור תואמת את
ערכי מוסד החינוך ;

(2) הפעילות תבוצע בידי גורם מקצועי
שהוכשר באופן ייחודי לעסוק בעניינים
האמורים ובלבד שתבוצע באופן התואם את
גילם ואת התפתחותם של התלמידים
באותה כיתה ;

(3) נמסרה להורי התלמידים בכיתה
הודעה מראש, אודות האפשרות לקיום
פעילות כאמור בכיתה, אודות זהות מעביר
הפעילות והארגון המקצועי אליו הוא
משתייך ; הודעה כאמור תישלח להורי
התלמידים ללא ידיעת התלמידים ושלא
באמצעותם ;

(4) לפחות שלושה רבעים מהורי
התלמידים בכיתה אישרו בכתב שהם
מסכימים לקיום פעילות כאמור עם
התלמידים ;

(5) תלמיד לא ישתתף בפעילות אלא אם אחד מהוריו אישר בכתב את השתתפותו של התלמיד בפעילות כאמור; האישור יכלול את המועד בו תתקיים הפעילות, את שמו של מעביר הפעילות וכן הצהרה לגבי ויתור על זכות תביעה עתידית בעניין הקשור לפעילות כאמור כנגד מוסד החינוך.

(6) התלמיד הביע את הסכמתו להשתתף בפעילות.

(ג) בסעיף זה- "פעילות"- לימוד שיעור, הוראה, עריכת שיחה."

דברי הסבר

מטרתה של הצעת חוק זו, לעגן את זכותו הבסיסית של הורה לקבל החלטות בנוגע לטיפול וגידול ילדיו במסגרת מוסד הלימודים, ואת חובת מערכת החינוך שלא לגרום לנזקים בלתי הפיכים לתלמידים. זהותו הביולוגית של אדם נקבעת בשלב מוקדם ביותר של התפתחות העובר ברחם האם. זהות זו הינה טבעית בסיסית ויסודית, והינה תעודת הזהות הגנטית של האדם, בה טמונים נתוני הפיזיולוגיים, נתוני התפתחותו, ואף כישוריו הבסיסיים. מזהות טבעית ויסודית זו אף נגזרים שלבי התפתחותו העתידיים לרבות מגדרו ותכונותיו.

דא עקא, ובשל אימוץ ערכים פרוגרסיביים, שמקורם זר, רחוק ומוזר, יש המבקשים לפקפק ביסודות הבריאה וקוראים תיגר על מושכלות יסוד אלו, ואף מבקשים לקרוא תיגר על האמור בדברי הנביא: "הִיָּהֶפֶךְ כּוֹשֵׁי עוֹרָו וְנִמְרַחֲבֵרְתָיו, גַּם אֲתָם תּוֹכְלוּ לְהִיטִיב לְמִדֵּי הָרָע" (ירמיהו יג כג), ובנוסף, מבקשים לעודד ו/או לאפשר בנקל שינוי לכאורה של הזהות הביולוגית של בני האדם.

מבלי להידרש למשמעות הערכית והמוסרית של אובדן זהות מוחלט זה, הן ברמה האישית והן ברמה הציבורית, ואף מבלי להידרש לעניין חובת המדינה לממן ו/או לטפל בעניינים רפואיים אלו, הרי שהעיסוק בנושא רגיש ומורכב מעין זה, אמור להיות מסור, לאחר הסכמה מלאה של הורי הילד/ה או הנערה/ה, אך ורק בידי אנשי מקצוע המוכשרים לכך.

יצוין כי במסגרת חוק לימוד חובה, תש"ט-1949, מחויבים הורים לרשום את ילדיהם למוסד חינוכי מוכר במסגרת מערכת החינוך האמונה על חינוכם של ילדי ישראל. ובכך למעשה מדינת ישראל כופה על תלמידה ועל הורי תלמידה חינוך לערכים, שפעמים רבות אינם עולים בקנה אחד עם עולמם הערכי של ההורים, ובכך נגרמת פגיעה אנושה בזכותם של ההורים לחנך את ילדיהם.

לא זו בלבד, אלא שעצם העלאת נושאים מעין אלו על סדר היום כרוכה באופן אינהרנטי בחשש לפגיעה בלתי הפיכה בטובתם ובשלומם של התלמידים, תוך חשיפתם למגוון סיכונים.

למותר לציין כי למנהלים, מחנכים ומורים, אין את ההכשרה הרלוונטית לטיפול בנושאים רגישים מעין אלו. מנייר עמדה של משרד החינוך בנושא מניעת אובדנות בקהילה הטרנסית (מיום 16.8.2020), עולה כי לאלו הנמנים על "קהילה" זו, קיים סיכון מוגבר לאובדנות ולשלל סיכונים הכוללים סיכון גבוה לאלים פזיות, נפשית ומינית.

משכך, אין כל מקום להעלות נושאים אלו על סדר יומם של תלמידים, באשר עצם העלאת הנושאים על סדר היום עלולה להיות הרת סיכון לתלמידים רבים.

כל זאת מעבר לעובדה כי העלאת נושאים מעין אלו על סדר יומם של כלל התלמידים, עומדת פעמים רבות בניגוד למחויבות המדינה לתלמידה, ואף בניגוד לרצון ההורים המבקשים כי מערכת החינוך לא

תפגע ותסכן את תלמידיה ולא תנחיל להם מושגים זרים העשויים לפגוע פגיעה אנושה בשלומם ובהתפתחותם התקינה.

משכך, מוצע להסדיר את התנאים הנדרשים לשם עריכת שיחה בעניינים אלו של זהות מגדרית במסגרת מוסדרות החינוך, וזאת על מנת לממש את זכותם של התלמידים לקבלת מענה מקצועי וכן על מנת לשמור על זכותם של ההורים לבחור בחינוך הנכון והמתאים להם ולילדיהם.

מוצע לקבוע כי בכיתה של ילדים (מתחת לגיל 14 – עד לכיתה ח'), לא תותר העברת שיעור, הוראה, פעילות או שיחה שעניינם נטייה מינית או זהות מגדרית.

בכיתה של נערים (בגילאים 14-18 – כיתות ט-י"ב), פעילות בנושא נטייה מינית או זהות מגדרית תותנה במספר תנאים: אישור מנהל המוסד, שלדעתו קיים צורך בהעלאת נושא זה על סדר היום, וכי הפעילות בעניינים אלו תואמת את ערכי מוסד הלימודים; הפעילות תיערך ע"י גורם מקצועי שהוכשר באופן ספציפי לעסוק בעניינים אלו, ורק באופן התואם את גילם והתפתחותם של התלמידים; נמסרה להורי כלל התלמידים בכיתה הודעה מראש, אודות האפשרות להעלאת נושא מעין זה בכיתה, אודות זהות מעביר הפעילות והגורם המקצועי ששלח אותו. הודעה כאמור תישלח להורים ללא ידיעת התלמידים ושלא באמצעותם; לפחות 75% מהורי התלמידים בכיתה אישרו בכתב שהעלאת הנושא לסדר היום ופעילות עם התלמידים הינה לרוחם ובהסכמתם; תלמיד לא ישתתף בפעילות אלא אם לפחות אחד מהוריו אישר בכתב שהוא מאשר לילדו להשתתף בפעילות, האישור יכלול את המועד בו תתקיים הפעילות, את שמו של מעביר הפעילות וכן אישור העדר תביעות כנגד מוסד הלימודים; ולבסוף, בכך שהתלמיד הביע את הסכמתו להשתתף בפעילות.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"ז באדר התשפ"ג (20.03.2023)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת משה טור פז
אפרת רייטן מרום
סימון דוידסון
צגה מלקו
יסמין פרידמן
מיכל שיר סגמן
שלי טל מירון
מתן כהנא
יואב סגלוביץ'
נעמה לזימי
אוהד טל
אלי דלל

4194/25/פ

הצעת חוק זכויות הסטודנט (תיקון – הוראת שעה – חרבות ברזל) (מימון שכר לימוד למשרתי מילואים), התשפ"ד–2024

הוספת סעיף 1א19.1 בתקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום כ"א בשבט – הוראת שעה – התשפ"ד (31 בינואר 2024) (להלן – תקופת הוראת השעה), יקראו את חוק זכויות הסטודנט, התשס"ז–2007¹, כך שאחרי סעיף 19א יבוא:

¹ ס"ח התשס"ז, עמ' 320.

"מימון שכר לימוד 19א1. (א) מוסד יחזיר לסטודנט שנרשם ללימודים של משרתי מילואים במוסד בשנת הלימודים התשפ"ד (להלן – שנת הלימודים), את שכר הלימוד ששילם לשנת הלימודים, או יפטור אותו מתשלום שכר הלימוד שהוא נדרש לשלם לשנת הלימודים, ובלבד שנקרא לשירות מילואים במהלך התקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום כ"א בשבט התשפ"ד (31 בינואר 2024), ושירת 30 ימים מצטברים לפחות בתקופה זו; לעניין זה, "שירות מילואים" – כהגדרתו בחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008.²

(ב) היה סטודנט כאמור בסעיף קטן (א) זכאי לקבל השתתפות בשכר הלימוד לשנת הלימודים במימון המדינה, שאינה מלגה הניתנת עבור פעולת התנדבות או בשל הצטיינות, יינתן רק הסיוע שלפי סעיף קטן (א) או רק ההשתתפות, לפי הגבוה מביניהם.

(ג) אוצר המדינה ישפה מוסד על כל סכום שכר הלימוד שהוחזר או שניתן לגביו פטור לפי הוראות חוק זה."

2. הארכת תקופת הוראת השעה (א) שר החינוך, בהסכמת שר האוצר, ובאישור ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, רשאי, בצו, להאריך את תקופת הוראת השעה, אם מצא שהדבר נדרש עקב הימשכותן של פעולות האיבה או פעולות המלחמה. (ב) לעניין זה –

"ההכרזה על מצב מיוחד בעורף" – ההכרזה על מצב מיוחד בעורף כהגדרתו בחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951,³ מיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023);

"פעולות האיבה או פעולות המלחמה" – פעולות האיבה או פעולות המלחמה, שאירעו בתקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד תום תוקפה של ההכרזה על מצב מיוחד בעורף או עד תום הפעולות הצבאיות המשמעותיות, לפי המאוחר;

² ס"ח התשס"ח, עמ' 502.
³ ס"ח התשי"א, עמ' 78.

"הפעולות הצבאיות המשמעותיות" – הפעולות הצבאיות המשמעותיות שעליהן החליטה ועדת שרים לענייני ביטחון לאומי לפי סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה,⁴ והודיעה לגביהן לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת ביום כ"ג בתשרי התשפ"ד (8 באוקטובר 2023).

⁴ ס"ח התשס"א, עמ' 158.

דברי הסבר

ביום שמחת תורה, כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), יצאה מדינת ישראל למלחמת "חרבות ברזל" בעקבות מתקפת הפתע האכזרית של ארגון הטרור חמאס. במסגרת המלחמה גויסו למעלה ממאתיים אלף אנשי ונשות מילואים וביניהם עשרות אלפי סטודנטים. אומנם, שנת הלימודים האקדמית נפתחה באיחור בעקבות המלחמה, אך סטודנטים רבים עוד נותרו בשירות המילואים.

התארכות המלחמה מביאה לכך שסטודנטים רבים המשרתים במילואים ישלמו מחיר אקדמי, מקצועי ואישי כבד עקב שירותם. כדי להפחית את הנזק שיגרם לסטודנטים המשרתים במילואים בתקופת המלחמה, על המדינה להעניק להם סיוע. כך למשל, במהלך מלחמת יום הכיפורים נקבע בהוראת שעה כי סטודנטים משרתי מילואים יזכו להקלות שונות ולמימון שכר הלימוד האקדמי לשנה אחת. כמו כן ניתנה עדיפות בקבלה לחוגים שונים למשרתי מילואים פעילים.

לאור זאת, הצעת החוק מבקשת לתקן את חוק זכויות הסטודנט, התשס"ז–2007 ולקבוע בהוראת שעה כי מוסדות יחזירו את שכר הלימוד האקדמי לשנת הלימודים התשפ"ד ששילמו סטודנטים ששירתו למעלה מ-30 יום במלחמת "חרבות ברזל". במידה וסטודנט טרם שילם את שכר הלימוד לתשפ"ד, על המוסד לפטור אותו מתשלום זה.

בנוסף, בהתחשב בזכאותם של סטודנטים המשרתים במילואים להשתתפות במימון שכר הלימוד לפי החלטת ממשלה מספר 1023 מיום י"ט בחשוון התשפ"ד (3 בנובמבר 2023) ולפי חוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ד–1994, מוצע לקבוע כי סטודנטים כאמור יהיו זכאים רק לסיוע לפי הוראת השעה או רק לפי ההשתתפות, לפי הגבוה מביניהם.

עוד מוצע הסדר להארכת הוראת השעה ככל שהדבר יידרש עקב הימשכות המלחמה, וכן לקבוע כי אוצר המדינה ישפה את המוסדות בעבור החזר שכר הלימוד כאמור וכן בעבור שכר הלימוד שפטרו מתשלום.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ה' בשבט התשפ"ד (15.01.2024)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת דן אילוז

פ/5801/25

הצעת חוק איסור הפליית משרתים בשירות הביטחוני, הלאומי והאזרחי, התשפ"ה–2025

- מטרה 1. חוק זה נועד למנוע הפליה, לרבות על ידי מנגנוני העדפה או הפליה מתקנת, של מי ששירתו בשירות צבאי, שירות לאומי או שירות אזרחי.
- הגדרות 2. בחוק זה –

"גוף ציבורי" – ממשלת ישראל, רשות מקומית, תאגיד שהוקם לפי חוק, גוף שנמצא בבעלות או בשליטה ישירה או עקיפה של הממשלה או של רשות מקומית, לרבות חברת בת ממשלתית וחברה מעורבת כמשמעותן בחוק החברות הממשלתיות, וכן כל גוף המתקצב, במישרין או בעקיפין, מתקציב המדינה;

"העדפה מתקנת" – כל נוהל או מדיניות המעניקים העדפה בקבלה לעבודה, ללימודים, למכרזים או לקבלת הטבות אחרות, בשל שיוכו של אדם לקבוצת אוכלוסייה מסוימת;

"שירות" – שירות בצבא הגנה לישראל, במשטרת ישראל, בשירות בתי הסוהר, בשירותי הביטחון, במערך המילואים, בשירות לאומי או בשירות אזרחי כהגדרתו בחוק שירות אזרחי, התשע"ז–2017¹.
- איסור הפליה נגד משרתים 3. (א) לא יפלה גוף ציבורי אדם בשל שירותו.
- (ב) לא יפעיל גוף ציבורי מנגנון של העדפה מתקנת כאשר משמעותו העדפת מי שלא שירת על פני מי ששירת, למעט העדפה מתקנת לאנשים עם מוגבלות או לעולים חדשים בחלוף גיל הגיוס.
- (ג) לא ישקול גוף ציבורי שיקולים של ייצוג הולם, איזון דמוגרפי, העדפת אוכלוסיות מוחלשות או כל שיקול אחר, אם יש בו כדי להפלות לרעה מי שעשה שירות כהגדרתו בחוק זה.
- (ד) כל הוראה בדיון, בנוהל או בהנחיות מנהליות המנוגדת להוראות סעיף זה – בטלה.

¹ ס"ח התשע"ז, עמ' 632.

4. אכיפה ועונשין. אדם הרואה עצמו נפגע בשל הפרת הוראות חוק זה רשאי להגיש תביעה לבית המשפט ויהא זכאי לפיצוי ללא הוכחת נזק בסכום של עד 10,000 שקלים חדשים.
5. תיקון חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959², בסעיף 15א, אחרי סעיף קטן (1א) יבוא:
- "(2א) ייצוג הולם כאמור בסעיף קטן (א) יחול רק על מי שביצע שירות כהגדרתו בחוק איסור אפליית ציבור המשרתים בשירות הביטחוני, הלאומי והאזרחי, התשפ"ה-2025, למעט ייצוג הולם של אנשים עם מוגבלות או עולה חדש בחלופ גיל הגיוס."
6. תחולה ותחילה. שר המשפטים ושר האוצר יתקינו תקנות לביצוע חוק זה תוך 60 ימים מיום פרסומו.

ד ב ר י ה ס ב ר

במדינת ישראל קיימת מדיניות של העדפה מתקנת במגוון תחומים, במיוחד בקבלה להשכלה גבוהה, בשירות הציבורי ובמכרזים ממשלתיים. מטרתה של מדיניות זו היא לקדם שילוב של אוכלוסיות מסוימות בשוק התעסוקה, באקדמיה ובחיים הציבוריים. עם זאת, מדיניות זו הובילה למצב שבו דווקא אלו ששירתו בשירות צבאי, לאומי או אזרחי נפגעים לרעה ומופלים באופן מערכתי. כיום, מוסדות אקדמיים, משרדי ממשלה וגופים ציבוריים מפעילים מנגנוני העדפה מתקנת לטובת אוכלוסיות מסוימות, לרבות מגזרים אשר אינם מחויבים בשירות, תוך פגיעה ישירה או עקיפה במועמדים ששירתו. כתוצאה מכך, נוצר מצב שבו מי שתרים למדינה נפגע בסיכוייו להתקבל ללימודים, לקבל מלגות, לזכות במכרזים ציבוריים ולהתקדם בשירות הציבורי.

יתרה מזו, מדיניות ההפליה המתקנת מעוותת את עקרונות השוק החופשי והחתיירה למצוינות, בכך שהיא מעניקה יתרונות שאינם מבוססים על כישורים או הישגים אישיים, אלא על שיוך קבוצתי. גישה זו פוגעת בתחרות ההוגנת ובמוטיבציה להשגת הישגים אישיים, ומובילה להעדפות שאינן תואמות את עקרונות הכלכלה החופשית.

לפיכך מוצע לקבוע כי גוף ציבורי לא יפלה אדם בשל שירותו ולא יפעיל מנגנון של העדפה מתקנת כאשר משמעותו העדפת מי שלא שירת על פני מי ששירת, למעט העדפה מתקנת לאנשים עם מוגבלות או לעולה חדש שעבר את גיל הגיוס.

החוק המוצע נועד להבטיח יחס שוויוני והוגן כלפי אלו שבחרו לתרום למדינה. הוא מתקן עיוותים שנוצרו במדיניות ההעדפה המתקנת, מחזק את עקרונות השוק החופשי והחתיירה למצוינות, ומבטיח כי תרומתם של המשרתים לא תהווה עילה לפגיעה בזכויותיהם או בהזדמנויות העומדות בפניהם.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ד באייר התשפ"ה (12.05.2025)

² ס"ח התשי"ט, עמ' 86.

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים :	חברי הכנסת	משה סעדה
		אלמוג כהן
		ניסים ואטורי
		אוהד טל
		מישל בוסקילה
		בועז ביסמוט
		מיכל מרים וולדיגר
		אריאל קלנר
		משה סולומון
		עמית הלוי
		אביחי אברהם בוארון
		אופיר כץ
		לימור סון הר מלך
		יצחק קרויזר
		משה פסל
		דן אילוז

5710/25/פ

הצעת חוק השיפוט הצבאי (תיקון – בדיקה או חקירה לפני העמדה לדין בעת לחימה), התשפ"ה–2025

הוספת סעיף 251 א.1. בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו–1955¹, אחרי סעיף 251 יבוא :

"בדיקה או חקירה 251 א. (א) הכריזה הממשלה על מצב מלחמתי לא לפני העמדה לדין
תיפתח בדיקה או חקירה בנוגע לתלונה על עבירה
בעת לחימה שבוצעה אגב פעילות מבצעית או כחלק ממנה,
אלא לאחר תום המצב המלחמתי, למעט אם אישר
זאת ראש המטה הכללי או קצין אחר בתפקיד
מבצעי בדרגת אלוף שהוסמך לכך מטעמו; לעניין

¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 171.

סעיף זה, "מצב מלחמתי" – הכרזה על מלחמה או נקיטת פעולה צבאית משמעותית כאמור בסעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על עבירות לפי סעיפים 43 עד 47 ועל עבירות לפי סעיפים 300, 301א, 304, 345, 346 ו-347 לחוק העונשין, התשל"ז–1977.²

דברי הסבר

המלחמה שפרצה ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) העמידה את לוחמי צבא ההגנה לישראל בסדיר ובמילואים, במציאות קשה וכבדה, של חודשי שירות רבים בתנאי לחימה, בעזה, בלבנון, בסוריה וביהודה והשומרון, תוך חיכוך עם לוחמי אויב ואוכלוסייה אזרחית. בתקופת לחימה ממושכת כל כך, בייחוד כאשר הדבר כרוך בחיכוך עם אוכלוסייה אזרחית, יתכן כי תעלנה תלונות שונות כנגד חיילים על מעשים שנעשו במסגרת תפקידם. כך, מוצאים את עצמם חיילים, שנלחמו חודשים ארוכים על הגנת המדינה, נתונים בחקירה ובמעצר, על תלונות שאין כל דחיפות לטפל בהן בשעת המלחמה. ישנה חובה לאזן בין הדרישה לקיים את הוראות הדין ולנהוג ביושר גם בשעת מלחמה, לבין הצורך הראשון במעלה של הגנה על המדינה ולחימה באויבים. אנו שומעים לא אחת, על חיילים בסדיר ובמילואים, החוששים לבצע את משימתם הצבאית באופן מיטבי, עקב חששם מהעמדה לדין, הנובע ממשפטנות יתר שאינה מבינה ואינה לוקחת בחשבון את מצבי הקיצון בהם נתונים חיילים בעת לחימה. לפיכך מוצע, כי בעת הכרזה על מצב מלחמתי, קרי הכרזה על מלחמה או נקיטת פעולה צבאית משמעותית כאמור בסעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה, לא תיפתח בדיקה או חקירה כנגד חייל עד שיתיים המצב המלחמתי, אלא אם כן אישר זאת ראש המטה הכללי או קצין בתפקיד מבצעי בדרגת אלוף שהוסמך לכך מטעמו. וזאת, כדי ששיקולים צבאיים ומבצעיים בעת מצב מלחמתי, יוכלו לקבל ביטוי בקביעה אם לפתוח בבדיקה או בחקירה כאמור, על ידי בדיקה פרטנית של מקרים ספציפיים. עוד מוצע להחריג מספר עבירות חמורות במיוחד, כך שבמקרה שלהן כן תיפתח בדיקה או חקירה בו במקום וללא צורך באישור מראש המטה הכללי או קצין שהוסמך מטעמו כאמור.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בניסן התשפ"ה (31.03.2025)

² ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

מוזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/1995 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 29.06.2025 .

חק/1995. הצעת חוק השיפוט הצבאי (תיקון - בדיקה או חקירה לפני העמדה לדין בעת לחימה), התשפ"ה-2025 של חה"כ משה סעדה ואחרים (פ/5710)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת פנינה תמנו

פ/5736/25

הצעת חוק מענק לחטוף ששב מן השבי או למשפחתו של חטוף שנרצח בשבי וגופתו הושבה בעקבות מתקפת 7 באוקטובר, התשפ"ה-2025

הגדרות

1. בחוק זה –

"בן זוג" – מי שבמועד החטיפה היה נשוי לחטוף, ובכלל זה מי שהוא והחטוף התגוררו יחד לפני יום החטיפה ובאותו מועד הם היו ידועים בציבור כבני זוג;

"בני משפחה" – הורים, בני זוג, אחים וילדים;

"חטוף" – מי שביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) נחטף על ידי כוחות אויב, נלקח כבן ערובה על ידי כוחות אויב או הוחזק בניגוד לרצונו על ידי כוחות אויב;

"חטוף שגופתו הושבה" – חטוף שגופתו הושבה;

"חטוף ששוחרר" – חטוף ששוחרר והוכר כפדוי שבי לפי סעיף 2 לחוק תשלומים לפדויי שבי ולחטופים ששוחררו, התשס"ה-2005¹;

2. מענק תמיכה חד-פעמי לחטוף ששוחרר ולבני משפחה של חטוף שגופתו הושבה (א) מענק חד פעמי בסך 4,000,000 שקלים חדשים, ישולם בתוך 30 ימים מיום תחילתו של חוק זה, לפי המפורט להלן:

(1) לחטוף ששוחרר, כדי להקל על תקופת השיקום של החטוף ועל ההתמודדות עם ההשלכות הכלכליות והנפשיות של החטיפה;

¹ ס"ח התשס"ה, עמ' 977.

(2) לעיזבונו של חטוף שגופתו הושבה, לטובת בני המשפחה שלו;

(3) לחשבון נאמנות עבור חטוף שטרם שוחרר או שגופתו טרם הושבה; במועד שחרור של חטוף או במועד השבת גופתו של חטוף יועבר סכום המענק מחשבון הנאמנות לשם שימוש לפי הוראות פסקאות (1) או (2), לפי העניין.

(ב) הזכאות למענק לא תהיה תלויה במענקים או בזכאויות נוספות ותבוא בנוסף לכל זכאות אחרת, ולא תגרע ממנה.

תשלום המענק 3. (א) המענק ישולם בלא שתידרש הגשת בקשה לשם כך.

(ב) המענק ישולם מאוצר המדינה באמצעות המוסד לביטוח לאומי.

(ג) אוצר המדינה ישפה את המוסד לביטוח לאומי, על פי דרישתו, על כל הוצאה שהוציא למתן המענק ועל החלק היחסי מההוצאות המנהליות של המוסד הנובע מביצוע חוק זה.

ביצוע ותקנות 4. שר העבודה ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי לקבוע תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו.

דבריו הסבר

ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), התרחש אחד האירועים הקשים ביותר בתולדות מדינת ישראל, כאשר ארגון הטרור חמאס תקף את מדינת ישראל בפעולה חסרת תקדים בהיקפה ובאכזריותה. במהלך מתקפה זו, נחטפו 251 אנשים, בהם חיילי צה"ל וכן תינוקות, ילדים, נשים וקשישים.

כשנה וחצי לאחר האירוע, חלק מהחטופים ששבו מהשבי נאלצים לגייס כספים לשיקום חייהם מהציבור הרחב, דבר המעיד על הצורך ההולך וגובר במתן סיוע כלכלי, נפשי וחברתי לחטופים ולבני המשפחות של החטופים שגופותיהם הושבו, ועל כך שהסיוע הניתן על ידי המדינה אינו מספיק בהתחשב בתקופת השיקום המורכבת שעמה צפויים להתמודד החטופים ששבו ובני משפחותיהם של החטופים שהובאו לקבורה.

מוצע לפיכך להעניק בתוך 30 ימים מיום תחילתו של החוק המוצע, מענק חד-פעמי בסך 4,000,000 שקלים חדשים לכל חטוף מאותו אירוע ששוחרר, וכן בעד כל חטוף כאמור שגופתו הושבה לקבורה – באמצעות תשלום לעיזבונו לטובת בני משפחתו. כמו כן מוצע כי מענק בסכום זה ישולם במועד האמור לחשבון נאמנות עבור כל חטוף שטרם שוחרר או שגופתו טרם הושבה, כדי שבעת שובו ייעשה במענק שימוש כאמור.

המענק יינתן באופן אוטומטי, ללא צורך בהגשת בקשה, וללא תלות במענקים אחרים או בזכויות נוספות העומדות לחטופים ששוחררו או למשפחותיהם של חטופים שגופותיהם הושבו לקבורה, ואינו שולל את זכותם של החטופים ומשפחותיהם לקבל סיוע נוסף לפי כל דין.

המענק יביע את מחויבותה של מדינת ישראל למי שנחטפו במתקפה הנוראה, ומדגישה את ההכרה בסבלם של החטופים ובני המשפחות, ויעניק סיוע ממשי לשיקומם ולקידום חזרתם למסלול חיים תקין ככל האפשר.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בניסן התשפ"ה (31.03.2025)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר 1940/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 25.05.2025 .

חק/1940.

הצעת חוק מענק לחטוף ששב מן השבי או למשפחתו של חטוף שנרצח בשבי
וגופתו הושבה בעקבות מתקפת 7 באוקטובר, התשפ"ה-2025 של חה"כ
פנינה תמנו (פ/5736)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השרים יריב לוין ויואב בן צור וה"ה רועי בבאי, יואב
סטשבסקי.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבועיים שבמהלכם ייבחן האם ניתן לשלב את הצעת
החוק, בלי לפרוץ את המסגרת התקציבית, עם הצעת החוק הממשלתית
בנושא המקודמת בכנסת.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת חילי טרופר

5825/25/פ

הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון – קבורה בחלקה לבחירת המשפחה),

התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 7ב. בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל–1970¹, בסעיף 7ב(א), אחרי "מכוח תקנות לפי סעיף 266 לחוק הביטוח;" יבוא "לעניין נפגע הרשום במרשם האוכלוסין כמשמעו בחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה–1965, כחסר דת כמשמעו בחוק ברית הזוגיות לחסרי דת, התש"ע–2010 – לרבות בבית עלמין יהודי ובחלקה בה נקברים יהודים, אם קרובו ביקש זאת".

דברי הסבר

במדינת ישראל מתגוררים למעלה מ-500,000 אזרחים הרשומים במרשם האוכלוסין כחסרי דת. אזרחים אלה, שאינם יהודים על פי ההלכה האורתודוקסית אך הם בני ובני בנים של יהודים כאלה, קשרו את גורלם עם גורל העם היהודי בארץ ישראל.

מחבלים שמבקשים לפגוע ולהרוג את אזרחי מדינת ישראל, אינם מבחינים בין יהודי לבין מי שאינו יהודי, וזאת כפי שנוכחנו לדעת פעם נוספת במתקפת הטרור שהתרחשה במהלך חג שמחת תורה התשפ"ד. לכן, מוצע לקבוע כי חסר דת שנהרג בפעולת איבה ומבקש להיקבר בחלקת קבורה של יהודים, יהיה רשאי לעשות זאת, ואין לקוברו בחלקה נפרדת, המכונה לעיתים כחלקת "חסרי דת" או כחלקת "מסופקים". הצעה זו מבוססת בין היתר על פסיקת גדולי ישראל, שקבעו כי ניתן לקבור לא יהודי שנהרג בפעולת איבה לצד יהודי, וכפי שמתקיים בפועל על ידי הרבנות הצבאית.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת משה סעדה וקבוצת חברי הכנסת (4741/25/פ).

הצעת החוק זהה לפ/4741/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"א באייר התשפ"ה (19.05.2025)

¹ ס"ח התש"ל, עמ' 126.

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אוהד טל

5771/25/פ

הצעת חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) (תיקון – ליווי פיננסי על ידי נותני שירותי תשלום בעלי חשיבות יציבותית), התשפ"ה-2025

1. תיקון סעיף 1 בחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –
- (1) בהגדרה "ליווי פיננסי", בסופה יבוא "או נותן שירותי תשלום";
- (2) אחרי ההגדרה "מימון לפרויקט בנייה" יבוא:
- "נותן שירותי תשלום" – נותן שירותי תשלום בעל חשיבות יציבותית כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981²;";
- (3) בהגדרה "תאגיד מלווה" במקום "או מבטח", יבוא "מבטח או נותן שירותי תשלום".
2. תיקון סעיף 2 בסעיף 2(1) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "בסעיף זה, "ערבות בנקאית" – לרבות ערבות שהונפקה על ידי נותן שירותי תשלום".

דברי הסבר

ערבות חוק מכר היא בטוחה סטטוטורית הניתנת לרוכשי דירות על ידי הקבלן או היוזם מכוח חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974 (להלן – חוק המכר), באמצעות ערבות בנקאית או פוליסת ביטוח. הבטוחה ניתנת נוכח פערי הכוחות והמידע בין רוכשי הדירות לקבלנים או היוזמים, ותכליתה להגן על כספי הרוכשים במקרה שבו עסקת רכישת הדירה לא תצא אל הפועל מסיבות שאינן תלויות ברוכשים. כיום קובע חוק המכר כי הגופים המוסמכים שרשאים להנפיק ערבויות כאמור הם רק "תאגיד

¹ ס"ח התשל"ה, עמ' 14.

² ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

בנקא"י או "מבטח" (כהגדרתם בחוק המכר) – גופים המפוקחים על ידי המפקח על הבנקים והממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (בהתאמה) – ועומדים בדרישות חוק המכר לעניין רמת הביטחונות וההון העצמי הנדרש.

מטרת התיקון המוצע היא לקדם את התחרות בתחום הערבויות והליווי הפיננסי בבנייה למגורים באמצעות הרחבת רשימת הגופים המוסמכים להנפקת ערבות כאמור. תיקון זה יתיר גם לנותני שירותי תשלום יציבותיים (למשל חברות כרטיסי האשראי) להעמיד ערבויות חוק מכר וליווי פיננסי לקבלנים, וזאת בהלימה לסעיף 36 יד לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א–1981, הקובע כי נותן שירותי תשלום יציבותי רשאי לעסוק במתן אשראי.

תיקון זה יגביר את התחרות בין נותני הערבויות ויגדיל את היצע המלווים ומעמידי הערבויות תוך שמירה על אינטרס הרוכשים ועל כספיהם. יש לשים לב שהרגולציה המחמירה החלה ממילא על נותני שירותי תשלום יציבותיים מתוקף היותם גופים המפוקחים על ידי הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, תבטיח שכניסתם לשוק הערבויות והליווי הפיננסי לקבלנים תיעשה באופן אחראי, תוך הקפדה יתרה על איתנותם הפיננסית. הגברת התחרות כתוצאה מכניסתם של שחקנים חדשים תוביל להוזלת עלויות המימון לקבלנים והיזמים, תגביר את היקף הפעילות גם מצדם של קבלנים ויזמים, ובהמשך צפויה אף "להתגלגל" להוזלה במחירי הדירות.

הצעת חוק זו נוסחה בסיוע התאחדות הקבלנים בוני הארץ.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' באייר התשפ"ה (05.05.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת יעקב אשר

פ/25/3654

הצעת חוק לקידום הבנייה במתחמים מועדפים (הוראת שעה) (תיקון – ייצוג הולם למגזר החרדי), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 2 בחוק לקידום הבנייה במתחמים מועדפים (הוראת שעה), התשע"ד–2014¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 2, אחרי ההגדרה "יישוב של בני האוכלוסייה הערבית, לרבות הדרוזית והצ'רקסית" יבוא:
- "יישוב של בני האוכלוסייה החרדית" – יישוב שבו 80% לפחות ממוסדות החינוך הם מוסדות חרדיים כהגדרתם בתוספת הראשונה לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט–1959².
2. תיקון סעיף 5 בסעיף 5(12) לחוק העיקרי, אחרי "הדרוזית והצ'רקסית", יבוא "ושלפחות אחד מהם ראש רשות מקומית שהיא יישוב של בני האוכלוסייה החרדית".

דבריו הסבר

מחירי הדירות הגבוהים בישראל מקשים על זוגות צעירים לרכוש דירה ומטילים נטל כלכלי כבד על כלל משקי הבית אשר בוחרים לרכוש דירה. אחד הגורמים אשר גורמים לייקור המחירים הינו המחסור בהיצע לעומת הצורך והביקוש. כדי להגדיל את היצע הדירות על ידי צמצום פרק הזמן לקבלת היתר בנייה וכן להגדיל את היקף הבינוי חוקק חוק לקידום הבנייה במתחמים מועדפים (להלן – חוק הותמ"ל) הקובע הסדרים מיוחדים לתכנון מתחמים מועדפים לדיוור ומעניק לוועדה הארצית לתכנון ולבנייה של מתחמים מועדפים (להלן – הותמ"ל) סמכויות מיוחדות המייעלות את תהליך התכנון וההוועדה מאשרת תכניות בנייה למגורים בהיקף רחב בתוך פרק זמן קצר יחסית.

בהרכב הוועדה נקבע כי לפחות אחד משלושה ראשי רשויות מקומיות המכהנים כחברים בוועדה יהיה ראש רשות מקומית של יישוב מהאוכלוסייה הערבית, ויש לכך חשיבות בשל כך שאופי הדיוור במגזר הערבי שונה מהמגזר הכללי, וייצוג כאמור יסייע לדאוג לצורכי אוכלוסייה זו עוד בשלב התכנוני.

בהתאם לרציונל זה ולנוכח מצוקת הדיוור החריפה השוררת באוכלוסייה החרדית מוצע כי לצד ראש רשות מקומית של יישוב מהאוכלוסייה הערבית יכהן בוועדה גם ראש רשות מקומית של יישוב מהמגזר

¹ ס"ח התשע"ד, עמ' 750.

² ס"ח התשי"ט, עמ' 86.

החרדי. נציג זה יסייע לשפר את התכנון לאוכלוסייה החרדית שלה אופי תכנוני שונה בכמה פרמטרים ובהם הצורך במרפסת סוכה, הוספת שטחי ציבור – מוסדות ציבור בתי כנסת ומקוואות, וכן מספר גדול יותר של מוסדות חינוך בשל כך שמדובר בציבור "צעיר" שכמעט 60% ממנו הם מתחת לגיל 20, שיעור כפול מהאוכלוסייה הכללית בה שיעור הצעירים עומד על 30%, תכנון מותאם של תחבורה ציבורית נוכח היותה של האוכלוסייה אוכלוסייה עם רמת מינוע נמוכה הנשענת על תחבורה ציבורית בעיקר, וכן הגבלה על גובה המבנים בשל אישימוש במעלית בימי שבת.

יצוין כי על פי שנתון מנהל התכנון, אישורי יחידות דיור לאוכלוסייה החרדית לוקה בחסר גדול מאוד. כך לדוגמה, בשנת 2020 אישרו הוועדות המחוזיות והותמ"ל 95,399 יחידות דיור חדשות, מתוכן מעל לשליש כ-36,000 יחידות דיור אושרו ביישובים ערביים, דרוזים וצ'רקסים או בתוכניות שתוכננו עבור חברות אלה ביישובים מעורבים. לעומת זאת, לא אושרה אף תכנית אחת למגזר החרדי. בשנת 2021 אישרו הוועדות המחוזיות והותמ"ל 104,122 יחידות דיור, מתוכן מעל לשליש כ-33,800 יחידות דיור אושרו ביישובים ערביים, דרוזים וצ'רקסים או בתוכניות שתוכננו עבור חברות אלה ביישובים מעורבים וגם הפעם לא אושרה אף תכנית למגזר החרדי. מצב זה, בו אישורי יחידות הדיור לאוכלוסייה החרדית לוקה בחסר וכן לאור כך שלאוכלוסייה זו אופי תכנוני שונה מחייב כי אחד מחברי הוועדה יהיה נציג של אוכלוסייה זו, ונציג זה יוכל גם לדאוג לאוכלוסייה בשלב התכנון וגם לייעל את התכנון.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ד בתמוז התשפ"ג (03.07.2023)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אבי מעוז

פ/25/3171

הצעת חוק השבות (תיקון – זכויות בני משפחה), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 4א בחוק השבות, התש"י–1950¹, בסעיף 4א(א), המילה "ולנכד" והמילים "ושל נכד" – יימחקו.

דברי הסבר

במתכונתו הנוכחית מאפשר חוק השבות, התש"י–1950, גם לנכד של יהודי לקבל מעמד וזכויות של עולה, אף אם הוא עצמו, ולעיתים אף אם הוריו, כבר אינם יהודים. מצב זה גורם לכך שהחוק מנוצל על ידי רבים שניתקו כל קשר עם העם היהודי ומסורתו, ובפועל מרוקן את החוק מכוונתו המקורית שהיא לפתוח את שערי המדינה ליהודי התפוצות.

מטרת תיקון זה היא לצמצם את זכויות בני המשפחה הנכנסים בגדרי החוק, באופן כזה שהצאצאים הזכאים לכך יהיו רק ילדיו של יהודי ולא נכדיו, על מנת למנוע את אחד האבסורדים הגדולים בספר החוקים הישראלי – שהחוק היהודי המובהק ביותר נותן הכשר גורף לכניסת לא יהודים בשערי המדינה. הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת שלמה קרעי וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/693), על ידי חבר הכנסת שמחה רוטמן (פ/24/2257), על ידי חבר הכנסת שלמה קרעי (פ/24/3370) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת שמחה רוטמן (פ/25/377) ועל ידי חבר הכנסת שלמה קרעי (פ/25/1026).

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת בצלאל סמוטריץ' וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/771), על ידי חבר הכנסת יצחק פינדרוס וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/1515) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת יצחק פינדרוס וקבוצת חברי הכנסת (פ/25/1795). הצעת החוק זהה לפ/25/1795 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' בניסן התשפ"ג (29.03.2023)

¹ ס"ח התש"י, עמ' 159.

מזכירות הממשלה

סעיף מספר 1870/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 04.05.2025 .

חק/1870. הצעת חוק השבות (תיקון - זכויות בני משפחה), התשפ"ג-2023 של חה"כ
אבי מעוז (פ/3171)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השרים יריב לוין, שלמה קרעי וזאב אלקין וסגן השר
אורי מקלב.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בחודשיים.

הערה

בחר פריט.

מספר פנימי : 2228138
מספר סימוכין : 2025-000479
נספח מס' כ-1101/א'
(פ/25/5507)

נוסח מאושר לפני נסחות

חוק איסור שהייה וישיבה בישראל שלא כדין (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2025

תיקון חוק 1. בחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשפ"ב-2022¹, אחרי סעיף האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) 11 יבוא :

11א. (א) שר הפנים לא ייתן היתר לשהייה בישראל או רישיון לישיבה בישראל, לתושב האזור או לבן משפחתו, לפי סעיפים 4 עד 8 או 15, אם תושב האזור הורשע במעשה טרור או אם הוא פעיל טרור.

(ב) מפקד האזור לא ייתן היתר לשהייה בישראל לפי תחיקת הביטחון באזור או רישיון לישיבה בישראל לתושב האזור או לבן משפחתו או לכל מבקש שאינו תושב האזור, אם תושב האזור או מבקש כאמור הורשע במעשה טרור או אם הוא פעיל טרור.

(ג) אין בהוראות בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) כדי לצמצם את שיקול הדעת המוקנה בחוק לשר הפנים או למפקד האזור בכל הנוגע למתן היתרים לשהייה בישראל או רישיונות לישיבה בישראל, לפי העניין, למי שלא הורשעו במעשה טרור, למי שאינם פעילי טרור או למי שאינם בני משפחה של מורשעי טרור או פעילי טרור.

¹ ס"ח התשפ"ב, עמ' 808.

(ד) מי שנכנס לישראל מהאזור או דרך האזור בניגוד לחוק, או מפר תנאי מהתנאים שנקבעו באשרתו או ברישיון לישיבה שניתנו לו לפי חוק הכניסה לישראל, לא יקבל היתר לשהייה בישראל או רישיון לישיבה בישראל לפי חוק זה או לפי תחיקת הביטחון במשך עשר שנים, אלא אם כן סבר שר הפנים או מפקד האזור, לפי העניין, כי יש לתת לו היתר או רישיון כאמור מטעמים מיוחדים.

(ה) בסעיף זה –

”בן משפחה” – כל אחד מאלה, לפי העניין:

(1) לעניין מתן היתר לשהייה בישראל או רישיון לישיבה בישראל – הורה, בן זוג, ילד, אח, אחות, דוד, דודה, בן דוד, בת דוד, אחין או אחיינית, לרבות בני משפחה כאמור שהם שלובים;

(2) לעניין חידוש היתר לשהייה בישראל או רישיון לישיבה בישראל – הורה, בן זוג, ילד, אח או אחות, לרבות בני משפחה כאמור שהם שלובים;

”מעשה טרור” – כהגדרתו בחוק המאבק בטרור, התשע”ו–2016²;

”פעיל טרור” – כהגדרתו בחוק להקפאת כספים ששילמה הרשות הפלסטינית בזיקה לטרור מהכספים המועברים אליה מממשלת ישראל, התשע”ח–2018³, למעט מי שמוחזק במעצר בשל חשד לביצוע עבירה.”

תיקון חוק הכניסה 2. בחוק הכניסה לישראל, התשי”ב–1952⁴ – לישראל

(1) בסעיף 12 –

² ס”ח התשע”ו, עמ’ 898.
³ ס”ח התשע”ח, עמ’ 732.
⁴ ס”ח התשי”ב, עמ’ 354; התשפ”ה, עמ’ 314.

(א) האמור בו יסומן "(א)", ובסופו יבוא "ולעניין עבירה לפי פסקאות (1) או (3), אם נכנס לישראל מהאזור או דרך האזור, דינו – מאסר שנתיים." ;

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא :

"(ב) הורשע אדם בעבירה כאמור בסעיף קטן (א) סיפה, בנסיבות האמורות בו, יצווה בית המשפט, נוסף על כל עונש, על אחד או יותר מאלה, אלא אם כן סבר שלא לעשות כן מטעמים מיוחדים שיירשמו :

(1) הטלת קנס בסכום שלא יפחת מ-10,000 שקלים חדשים ולא יעלה על 40,000 שקלים חדשים ;

(2) חילוט רכוש של הנידון שנתפס בהתאם להוראות סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי ; לעניין סמכות התפיסה לפי סעיף 32 האמור – יראו כסף מזומן שנמצא על חשוד בעבירה כאמור ברישה, בנסיבות המפורטות בו, כשכר שניתן בעד ביצוע העבירה או כאמצעי לביצועה, אלא אם כן הוכח אחרת." ;

(2) בסעיף 1א12, בכל מקום, במקום "12(1)" יבוא "12(א)1)".

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 1714/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 16.02.2025 אשר צורפה לפרוטוקול החלטות הממשלה וקבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 27.02.2025 ומספרה הוא 2800(חק/1714).

2800(חק/1714). הצעת חוק איסור שהייה וישיבה בישראל שלא כדין (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2025 של חה"כ עמית הלוי ואחרים (פ/5507)

יושב-ראש ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השר יריב לוין וה"ה שרון אפק ונציגי משרדי הפנים, האוצר, המשפטים, הביטחון והביטחון הלאומי.

(פה אחד)

מ ח ל י ט י ם, בהתאם לסעיף 66 בתקנון לעבודת הממשלה – לתמוך בקריאה הטרוםית בהצעת חוק איסור שהייה וישיבה בישראל שלא כדין (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2025 של חה"כ עמית הלוי ואחרים (פ/5507) כפוף לקידומה בתיאום עם משרדי הפנים, המשפטים, הביטחון, הביטחון הלאומי והאוצר.

הצעת החוק תוחזר לדיון בוועדת השרים לענייני חקיקה לפני הקריאה השנייה והשלישית.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
יבגני סובה
אביגדור ליברמן
עודד פורר
שרון ניר
יוליה מלינובסקי
חמד עמאר

פ/3706/25

הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון – הצבעת אנשי צוות אוויר), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 7 בחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט–1969¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 7, אחרי "פרקים ט", "יבוא ט"ו",²
2. אחרי סעיף 95 לחוק העיקרי יבוא:
הוספת פרק ט'1

"פרק ט'1: הצבעת אנשי צוות אוויר"

הגדרות – פרק ט'1 95 ג. בפרק זה –

"איש צוות אוויר" – כהגדרתו בפסקה (1) להגדרה "איש צוות" בחוק הטיס, וכן מי שמתלווה לטיסה בכלי טיס לשם ביצוע פעולות בדק בכלי הטיס בהיותו במדינת חוץ, והכל כשמדובר בהפעלה מסחרית כהגדרתה בחוק הטיס ;

"חוק הטיס" – חוק הטיס, התשע"א–2011² ;

"מנהל רשות התעופה האזרחית" – כמשמעותו בחוק רשות התעופה האזרחית, התשס"ה–2005³ ;

¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 190.

² ס"ח התשע"א, עמ' 830.

³ ס"ח התשס"ח, עמ' 130.

"מפעיל אווירי" – כהגדרתו בפסקה (1) להגדרה
"מפעיל אווירי" בחוק הטיס;

"קלפי לצוות אוויר" – קלפי מיוחדת לאנשי צוות
אוויר שתוצב בשדה תעופה;

זכאות להצבעה 95ד. בוחר שהוא איש צוות אוויר רשאי להצביע בקלפי
בקלפי לצוות אוויר לצוות אוויר, ובלבד שביום הבחירות או בחלקו
הוא נמצא במדינת חוץ עקב תפקידו כאיש צוות
אוויר ועל כן נבצר ממנו להצביע בקלפי שרשימת
הבוחרים הצמודה לה כוללת את שמו, והוא רשום
ברשימה לפי סעיף 95ה.

95ה. (א) לא יאוחר מהיום ה-48 לפני יום הבחירות
ימסור מפעיל אווירי למנהל רשות התעופה
האזרחית רשימה של עובדיו שהם בוחרים והם
אנשי צוות אווירי הזכאים להצביע כאמור בסעיף
95ד, ורשאי הוא לכלול ברשימה אנשי צוות אוויר
שיסמנם כעתודה לאנשי צוות אוויר המנויים
ברשימה בשיעור שלא יעלה על שיעור שיקבע מנהל
רשות התעופה האזרחית באישור יושב ראש
הוועדה המרכזית.

(ב) לא יאוחר מהיום ה-45 שלפני יום הבחירות
ימסור מנהל רשות התעופה האזרחית ליושב ראש
הוועדה המרכזית את הרשימות שקיבל כאמור
בסעיף קטן (א), לאחר שמצא כי כל הבוחרים
המנויים בהן הם אנשי צוות אוויר.

(ג) לרשימות כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב)
תצורף הסכמה של המנויים ברשימות להיכלל
בהן, בנוסח שיקבע יושב ראש הוועדה המרכזית.

(ד) יושב ראש הוועדה המרכזית יקבע הוראות
בדבר אופן העברת הרשימות לפי סעיף זה
והפרטים שייכללו בהן; הוראות בדבר העברת
הרשימות לפי סעיף קטן (א) ייקבעו בהסכמת
מנהל רשות התעופה האזרחית.

(ה) יושב ראש הוועדה המרכזית או עובד המדינה שהוא הסמיך לכך ימחק בוחר שהוא איש צוות אוויר ששמו מופיע ברשימה כאמור בסעיף קטן (ב) מרשימת הבוחרים שבה הוא רשום ויכלול אותו ברשימת בוחרים מיוחדת לקלפי לצוות אוויר.

מקום הקלפי לצוות 195. (א) לא יאוחר מהיום ה-42 שלפני יום הבחירות אוויר, סדרי ההצבעה וספירת הקולות יקבע יושב ראש הוועדה המרכזית, לאחר התייעצות עם הוועדה המרכזית, את שדות התעופה שבהם יוצבו קלפיות לצוות אוויר, ובלבד שלא ייקבע שדה תעופה כאמור אם סבר שבמועד ההצבעה לפי סעיף קטן (ג) יצביעו בו פחות מ-14 אנשי צוות אוויר.

(ב) קלפי לצוות אוויר תוצב בשדה תעופה במקום ולתקופה שיקבע יושב ראש הוועדה המרכזית בהסכמת מנהל רשות שדות התעופה כמשמעותו בחוק רשות שדות התעופה התשל"ז-1977.⁴

(ג) ההצבעה בקלפי לצוות אוויר יכול שתתקיים במהלך 63 שעות המסתיימות במועד המאוחר ביותר של סיום ההצבעה ביום הבחירות כאמור בסעיף 72.

(ד) יושב ראש הוועדה המרכזית, בהתייעצות עם שר התחבורה והבטיחות בדרכים או מי שהוא הסמיך לכך, יקבע הוראות בעניינים אלה:

(1) סדרי הפעלתן ועבודתן של הקלפיות לצוות אוויר, ובכלל זה שעות ההצבעה בקלפיות בכלל או בקלפי מסוימת, ובלבד שיינתן זמן סביר להצבעה;

(2) דרך הפרסום בשדה התעופה של שעות ההצבעה ושל מקום הקלפי בשדה.

⁴ 813 ד' בכסלו התשע"ט, 12.11.2018.

(ה) יושב ראש הוועדה המרכזית יקבע הוראות בדבר שמירת הקלפי במהלך ימי ההצבעה ופתיחתם בתום הבחירות.

(ו) על קלפי לצוות אוויר ועל ועדת הקלפי שתפעל בה יחולו הוראות סעיפים 21, 21א ו-24, בשינויים המחויבים, וסדרי ההצבעה וספירת הקולות בה יהיו כסדרי ההצבעה וספירת הקולות בקלפי רגילה לפי סעיפים 70א, 71, 72(ב), 73, 74, 74א, 75, 76, 77, 78, 79 ו-79א, בשינויים המחויבים."

3. תיקון סעיף 145 . בסעיף 145(א) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (5) יבוא:

"(5א) סדר הבחירות לעניין הצבעת אנשי צוות אוויר;".

4. תחילה תחילתו של חוק זה ארבעה חודשים מיום פרסומו.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 7 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969 (להלן – חוק הבחירות), קובע את עקרון הריתוק לקלפי, שלפיו כל בוחר רשאי להצביע רק בקלפי שהוא רשום בה, שהיא הקלפי הסמוכה למקום מגוריו לפי מרשם האוכלוסין.

חוק הבחירות קובע כמה יוצא מהכלל לעניין זה: אנשים המוגבלים בניידות מפאת מצבם הגופני; נשים השוהות במקלט כהגדרתו בחוק הבחירות; חיילים; שוטרים; הבחירות בכלי שיט; הבחירות בבתי סוהר ובבתי מעצר; הבחירות בנציגויות הדיפלומטיות והקונסולריות של ישראל; הבחירות בבתי חולים ובמוסדות לאנשים המוגבלים בניידות; הצבעת חברי ועובדי ועדות הבחירות וועדות הקלפי. לאנשים שנמנים עם קבוצות אלה יש קושי מובנה במימוש זכות הבחירה לפי הכללים הרגילים שבחוק הבחירות, וכדאי לאפשר להם לממש את זכות הבחירה, נקבע עבורם הסדר הצבעה ייחודי.

אנשי צוות אוויר שעובדים ביום הבחירות ושוהים באותו יום או בחלקו עקב תפקידם מחוץ לישראל נתקלים בקושי דומה לממש את זכות הבחירה שלהם. לפיכך, מוצע לקבוע גם אנשי צוות אוויר בטיסות מסחריות הסדר הצבעה מיוחד שלפיו הם יוכלו להצביע גם ביומיים שלפני יום הבחירות בקלפי מיוחדת שתוצב לשם כך בשדה התעופה.

מוצע להגדיר איש צוות אוויר כמי שממלא תפקיד בכלי טיס בזמן הטיסה (למשל טייסים, דיילים ואנשי צוות נוספים), וכן איש צוות טכני שנדרש להתלוות לטיסה כדאי לבצע פעולות אחזקה במטוס, אף אם הן אינן מבוצעות בזמן הטיסה. בקלפי המיוחדת יהיו זכאים להצביע רק אנשי צוות אוויר שהם בוחרים הנמצאים ביום הבחירות או בחלקו מחוץ לישראל עקב תפקידם, ועל כן נבצר מהם להצביע בקלפי הרגילה ששם נכלל ברשימת הבוחרים הצמודה לה.

הזכאות להצביע בקלפי המיוחדת תינתן לאנשי הצוות האמורים בטיסות מסחריות בלבד, הנקבעות

זמן רב מראש ולגביהן יש אף אינטרס כללי מיוחד שהן יתקיימו כסדרן, ולא בטיסות פרטיות, שלגביהן אין הצדקה לקבוע הסדר הצבעה מיוחד.

כדאי לשמור על טוהר הבחירות ועל יעילותן וכדי למנוע הצבעות כפולות, מוצע שכל חברת תעופה תמסור למנהל רשות התעופה האזרחית רשימה של אנשי צוות האוויר שאמורים להיות בתפקיד המועד הבחירות ואנשי צוות אוויר שאמורים לשמש עתודה באותו מועד, לא יאוחר מהיום ה-48 שלפני יום הבחירות. מנהל רשות התעופה האזרחית יעביר את הרשימות ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת לא יאוחר מהיום ה-45 שלפני יום הבחירות, לאחר שבדק ומצא שמדובר באנשי צוות אוויר, והוא רשאי לכלול באותה רשימה אנשי צוות אוויר שמשמשים כעתודה באחוז מסוים שיקבע, באישור יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת.

מוצע לקבוע כי יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת או עובד המדינה שהוא הסמיך לשם כך ימחק את אנשי צוות האוויר הרשומים ברשימה שהועברה לו מרשימת הבוחרים הרגילה שבה הם רשומים ויכלול אותם ברשימת הבוחרים המיוחדת בקלפי לצוות אוויר. יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית גם יקבע באילו שדות תעופה תוצב קלפי לאנשי צוות אוויר. סדרי ההצבעה וספירת הקולות בקלפי יתקיימו כפי שהם מתקיימים בקלפיות הרגילות, בשינויים המחויבים מכך שמדובר בקלפי שההצבעה בה מתקיימת במשך שלושה ימים.

כדי לאפשר את היערכות הגורמים המנהליים לביצוע התיקון המוצע, מוצע לקבוע כי תחילתו תהיה ארבעה חודשים מיום פרסומו.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת יבגני סובה וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/2373 ; פ/25/504).

הצעת החוק זהה לפ/504/25 לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"א בתמוז התשפ"ג (10.07.2023)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
בנימין גנץ
אורית פרקש הכהן
גדי איזנקוט
חילי טרופר
מיכאל מרדכי ביטון
מתן כהנא
אלון שוסטר
פנינה תמנו

3745/25/פ

הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון – שינוי מבנה פתק ההצבעה), התשפ"ג–2023

1. הוספת פרק ז'1 בחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט–1969¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 80 יבוא:

"פרק ז'1: שיטת בחירה רשימתית פתוחה למחצה

סימון מועמדים 80א. (א) נוסף על האמור בסעיף 57(ב), מפלגה מועדפים רשאית לקבוע כי תינתן אפשרות לבחירה לשנות את סדר רשימת המועמדים על ידי סימון בפתק ההצבעה מועמדים מועדפים ברשימת המועמדים לכנסת (לעניין חוק זה – "שיטת בחירה רשימתית למחצה"); לעניין זה, "מועמדים מועדפים" – מועמדים המועדפים על הבוחר ברשימת המועמדים לכנסת;

(ב) בהגשת רשימת המועמדים לוועדה המרכזית לפי סעיף 57(א), רשימת המועמדים תציין כי המפלגה החליטה כאמור בסעיף קטן (א);

¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 556.

(ג) בהגשת רשימת מועמדים משותפת, רשימת המועמדים תציין גם את הסכמתן של כל המפלגות ברשימה.

פתקי ההצבעה 80ב. (א) על אף האמור בסעיף 76(א), אם בחרה המפלגה לאפשר לבחירה לסמן מועמדים מועדפים, יופיעו על פתקי ההצבעה שיש עליהם אות של רשימת המועמדים פרטים אלה:

(1) המספר הסידורי, השם הפרטי ושם המשפחה של כל מועמד ברשימה, לפי הסדר שבו הופיעו ברשימת המועמדים שהוגשה לוועדה המרכזית לפי סעיף 57;

(2) מקומות לסימון המועמדים המועדפים; לעניין זה – ליד כל פרטי מועמד ברשימה, יהיה מקום בו הבוחר יוכל לסמן את המועמדים המועדפים, מלבד המועמד במקום הראשון ברשימת המועמדים;

(3) הסבר על האפשרות לסמן בעט עד חמישה מועמדים מועדפים, מלבד המועמד במקום הראשון ברשימת המועמדים.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), מספרו הסידורי של המועמד המקום הראשון ברשימה יהיה קבוע ולא ניתן יהיה לשנות את מספרו בפתק ההצבעה;

(ג) המפלגה רשאית להוסיף את שמות המועמדים ברשימה בערבית שהוועדה המרכזית אישרה כמקבילים לשמותיהם בעברית;

אופן ההצבעה 80ג. אם פתק ההצבעה הוא של מפלגה שבחרה לאפשר לבחירה לסמן מועמדים מועדפים, הבוחר רשאי לסמן בעט על גבי פתק ההצבעה עד חמישה מועמדים מועדפים.

ספירת פתקי
ההצבעה

80ד. (א) נוסף על האמור בסעיף 79(ב), הפרוטוקול אשר עורכת ועדת הקלפי יכלול את ספירת הקולות שקיבל כל מועמד שסומן כאחד מן המועמדים המועדפים ברשימתו;

(ב) פתק שסומנו בו יותר מחמישה מועמדים ייספר כפתק הצבעה לאותה רשימת מועמדים מבלי שסומנו בו מועמדים מועדפים;

(ג) פתק הצבעה שסומן בו מועמד מועדף שלא בהתאם להוראות סעיפים 80ב ו-80ג, לא ייספר במניין הקולות שקיבל מועמד זה כאחד מן המועמדים המועדפים ברשימתו; על אף האמור, פתק ההצבעה ייספר במניין הקולות שקיבלה רשימת המועמדים וייספר במניין הקולות שקיבלו המועמדים המועדפים האחרים המסומנים לפי ההוראות;

(ד) נוסף על האמור בסעיף 79(ה), יושב ראש ועדה אזורית, יושב ראש הוועדה המרכזית, וממלאי מקומם רשאים לתקן בפרוטוקול של ועדת קלפי את הקולות שקיבלו מועמדים מועדפים.

80ה. (א) על אף האמור בסעיף 83, ברשימת מועמדים שזכתה במנדטים ושהמפלגה בחרה לאפשר לבחירה לסמן מועמדים מועדפים, ועדת הבחירות המרכזית תערוך רשימה של המועמדים שקיבלו מחצית המודד לפחות לפי הסדר של מספר הקולות הכשרים שקיבל כל אחד מהמועמדים המועדפים;

(ב) ועדת הבחירות המרכזית תשנה את הרשימה של המפלגה שבחרה לאפשר לסמן מועמדים מועדפים כך שכל אלה שקיבלו מחצית המודד לפחות יופיעו לפני מספר שתיים ברשימת המועמדים האמורה;

(ג) מועמדים מועדפים שקיבלו לפחות מחצית המודד וקיבלו את אותו המספר של הקולות הכשרים, יסודרו ברשימת המועמדים לפי מי שהיה קודם ברשימה טרם הבחירות.

פרסום תוצאות 180. נוסף על האמור בסעיף 84(א), ההודעה תפרט את מספר הקולות הכשרים אשר קיבל כל אחד מהמועמדים המועדפים."

תחולה 2. חוק זה ייכנס לתוקפו החל מהבחירות לכנסת העשרים ושש.

דברי הסבר

שיטת ההצבעה הנהוגה בישראל היא לרשימות מועמדים, כלומר שיטה רשימתית-סגורה. בפתק ההצבעה מופיעים שם הרשימה, האות שלה ולעיתים גם שמו של העומד בראשה. במצב זה, לבוחרים בבואם לקלפי אין אפשרות להשפיע על הרכב הרשימות המתמודדות. התוצאה היא שהשיטה מחלישה עד מאוד את הקשר בין האזרח לנבחרי ושווללת ממנו את האפשרות לקדם מועמד ראוי. בנוסף, שיטה זו מגבירה את חוסר השקיפות באשר להרכב מועמדי הרשימה – והמועמדים, מצדם, צריכים לשאת חן בעיני הגוף הבוחר של המפלגה שתמך בהם (למשל חברי המפלגה, מוסד מפלגתי נבחר, אליטה מפלגתית או מנהיג יחיד) אך לא בעיני כלל מצביעי הרשימה.

הניסיון הבין-לאומי מלמד כי ישראל היא אחת המדינות הבודדות במשפחת הדמוקרטיות המפותחות שיש בהן שיטה רשימתית-סגורה: רובן המכריע של הדמוקרטיות שיש בהן שיטת בחירות דומה לזו שקיימת בישראל מאפשרות לבוחר בבואו לקלפי להשפיע על הרכב רשימת המועמדים – כך נוהגות 19 מתוך 23 הדמוקרטיות החברות ב-OECD שיש בהן שיטת בחירות יחסית עם רשימות מועמדים (מבין ארבע המדינות שבהן יש שיטה רשימתית-סגורה, בשלוש יש בחירות אזוריות, שמגבירות אף הן את הקשר בין האזרח לנבחרי). ישראל היא הדמוקרטיה היחידה ברשימה זו שאין בה לא מרכיב אישי ולא מרכיב אזורי בשיטת הבחירות. המגמה בעשורים האחרונים היא של מעבר לשיטות אלה, למשל בקרואטיה (ב-2015). שיטה זו נקראת לעתים "פריימריז ביום הבחירות", והשיטה הספציפית שאנחנו מציעים לאמץ בישראל מכונה בספרות "פתק פתוח-למחצה" או "שיטה רשימתית פתוחה-למחצה".

הצעת החוק נועדה לשנות את מבנה פתק ההצבעה בישראל בקרב רשימות שירצו בכך, אך לאפשר לרשימות שלא ירצו בכך לשמור על פתק ההצבעה הישן, וזאת לנוכח הקושי האפשרי של הציבור ובמיוחד של המערכת הפוליטית להסתגל לשינוי. פתק ההצבעה החדש, שיפרט את שמות וסדר המועמדים, יעניק לבוחרים שתי ברירות: האחת, להצביע לרשימת המועמדים המופיעה על גבי הפתק, כלומר לאשר את סדר המועמדים כפי שנמסר לוועדת הבחירות המרכזית (בדומה לשיטה הנהוגה היום אך עם שקיפות רבה יותר, כיוון ששמות המועמדים יופיעו על גבי פתק ההצבעה); השנייה היא להצביע (על ידי סימון) למועמד אחד ועד חמישה מועמדים מבין המועמדים המופיעים ברשימה. מועמדים שיקבלו קולות רבים (לפי ההצעה הנוכחית – מחצית המודד, כלומר ממספר הקולות הדרושים כדי לקבל מנדט אחד במהלך

חלוקת המנדטים הראשונית) "יוקפצו" במעלה הרשימה (אך לא על חשבון ראש הרשימה, שמקומו "ישוריין" ואי אפשר יהיה לסמן את שמו).

שיטה זו תאפשר לכלל מצביעי הרשימה, ורק להם, להשפיע על הסיכויים של מועמדים ספציפיים מתוך הרשימה להיבחר לכנסת; זאת בניגוד לשיטת הפריימריז, המאפשרת ל"חברים לא כנים", שאינם תומכי המפלגה ומצביעה, להשפיע על הרכב רשימת המועמדים. בהקשר זה, השיטה הזו תאזן את המשקל של בחירת המועמדים הפנים-מפלגתית – אם כי לא תייתר אותה, שכן כל רשימה עדיין תצטרך לדרג את מועמדיה לכנסת. השיטה גם תגביר את השקיפות בבחירות בכל הנוגע להרכב רשימת המועמדים, ואת האחריות של הנבחרים וההיענות שלהם לבוחרים. כמו כן, היא גם תעודד את המפלגות להציב ברשימותיהן מועמדים איכותיים ותגביר את הייצוגיות של קבוצות חברתיות שונות.

לבסוף, הפתק הפתוח-למחצה ימסד את הפוליטיקה האישית, שממילא הולכת ומתחזקת, וישלב אותה בזירת הפוליטיקה הבין-מפלגתית. הדבר יעשה תוך חיזוק החפיפה בין ההצלחה האישית של המועמד לבין ההצלחה של רשימת המועמדים, כך שמועמד שירצה לגייס קולות לעצמו יצטרך קודם כל לפעול לטובת הרשימה כולה, וזאת בניגוד להתמודדות בפריימריז, שבה המועמדים גם פועלים לטובתם האישית, נגד מועמדים אחרים ולא לטובת המפלגה. על כן, גם אם המועמד ירצה אולי להבליט את עצמו כדי לזכות לקולות הבוחרים, לא יהיה לו כדאי לפגוע בחבריו לרשימה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"ח בתמוז התשפ"ג (17.07.2023)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר 1931/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 18.05.2025 .

חק/1931. הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון - שינוי מבנה פתק ההצבעה), התשפ"ג-
2023 של חה"כ בנימין גנץ ואחרים (פ/3745)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בחודש לשם הבאת הצעת החוק לדיון בפורום ראשי
מפלגות הקואליציה.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים :	חברי הכנסת	אביחי אברהם בוארון
		ששון ששי גואטה
		יעקב אשר
		ארז מלול
		שלום דנינו
		יצחק קרויזר
		מישל בוסקילה
		חוה אתי עטייה
		אריאל קלנר
		דוד ביטן
		צגה מלקו
		אוהד טל
		משה פסל
		צביקה פוגל
		חנוך דב מלביצקי
		ניסים ואטורי

5556/25/פ

הצעת חוק הגנה על בתי תפילה ותיקים (תיקוני חקיקה), התשפ"ה–2025

מטרה	1.	מטרתו של חוק זה היא שמירה על אופיים ופעילותם של בתי תפילה ותיקים כמקומות קדושים אשר יש לשמר את קיומם ופעילותם כפי שפעלו במשך עשרות שנים, תוך שמירה על מנהגי המקום, חופש הדת והפולחן.
תיקון פקודת העיריות	2.	בפקודת העיריות ¹ , אחרי סעיף 188 יבוא :
		"מקרקעין שבהם 188א. (א) בלי לגרוע מהוראות סעיף 188, עירייה לא בית תפילה ותיק תחליט על שינוי שימוש במקרקעין, לרבות

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

הפסקת שימוש או שינוי בתנאי השימוש או אופי השימוש במקרקעין שבהם בית תפילה ותיק המשמש כבית תפילה עבור קהילת מתפללים ארבעים שנים לפחות (להלן – בית תפילה ותיק) אלא באישורי השר לשירותי דת ונשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל.

(ב) התקיימו כל אלה בתום תקופת הסכם או הרשאת שימוש לבית תפילה ותיק, יחודשו ההסכם או ההרשאה כאמור, לפי העניין, באותם התנאים –

(1) במקום קיימת קהילת מתפללים ;

(2) קהילת המתפללים היא אותה הקהילה שמולה בוצע ההסכם המקורי או שלה ניתנה ההקצאה המקורית או הרשאת השימוש המקורית ;

(3) הקהילה לא הפרה בהפרה יסודית את תנאי ההסכם או הרשאת השימוש המקוריים ; לעניין זה לא יראו הפרה כאמור שתוקנה תוך זמן סביר מעת שנשלחה הודעה על ההפרה כהפרה יסודית של ההסכם.

(ג) בית תפילה ותיק אשר לא קיים לגביו הסכם שימוש או שלא ניתנה לגביו הרשאת שימוש יראו כאילו קיים לגביו הסכם או הרשאה כאמור המאפשר שימוש למטרות תפילה או דת לקהילת המתפללים הקיימת.

(ד) בסעיף זה –

”בית תפילה” – בית כנסת או בית מדרש ;

”שינוי שימוש במקרקעין” – לרבות שינוי ממנהג המקום או אופי המקום.”

תיקון פקודת המועצות המקומיות 3. בפקודת המועצות המקומיות², בסעיף 34א, אחרי "188", יבוא "188א".

תיקון חוק רשות מקרקעי ישראל, התש"ך-1960³, אחרי סעיף 2 יבוא:

12. (א) הרשות לא תחליט על שינוי שימוש במקרקעין, לרבות הפסקת שימוש או שינוי בתנאי השימוש במקרקעין שבהם בית תפילה ותיק המשמש כבית תפילה עבור קהילת מתפללים ארבעים שנים לפחות (להלן – בית תפילה ותיק) אלא באישורי השר לשירותי דת ונשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל.

(ב) התקיימו כל אלה בתום תקופת הסכם או הרשאת השימוש לבית תפילה ותיק, יחודשו ההסכם או ההרשאה כאמור, לפי העניין, באותם התנאים –

(1) במקום קיימת קהילת מתפללים;

(2) קהילת המתפללים היא אותה הקהילה שמולה בוצע ההסכם המקורי או שלה ניתנה ההקצאה המקורית או הרשאת השימוש המקורית;

(3) הקהילה לא הפרה בהפרה יסודית את תנאי ההסכם או הרשאת השימוש המקוריים; לעניין זה לא יראו הפרה כאמור שתוקנה תוך זמן סביר מעת שנשלחה הודעה על ההפרה כהפרה יסודית של ההסכם.

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.
³ ס"ח התש"ך, עמ' 57.

(ג) בית תפילה ותיק אשר לא קיים לגביו הסכם שימוש או שלא ניתנה לגביו הרשאת שימוש יראו כאילו קיים לגביו הסכם או הרשאה כאמור המאפשר שימוש למטרות תפילה או דת לקהילת המתפללים הקיימת.

(ד) בסעיף זה –

"בית תפילה" – בית כנסת או בית מדרש ;

"שינוי שימוש במקרקעין" – לרבות שינוי

ממנהג המקום או אופי המקום."

תיקון חוק התכנון 5. בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965⁴ –
והבנייה

(1) אחרי סעיף 99 יבוא :

"שינוי ייעוד של 99א. שינוי ייעוד של קרקע שבה בנוי בית תפילה ותיק קרקע שבה בנוי בית שחלות עליו הוראות סעיף 188א לפקודת העיריות תפילה ותיק או הוספת שימושים במגרש בו בנוי בית תפילה כאמור, טעון הסכמת השר לשירותי דת ונשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל.

הריסת בית תפילה 99ב. היתר להריסת בית תפילה ותיק, בין אם הוא לבית תפילה נפרד ובין אם הוא חלק מבנין או בניינים, טעון הסכמת השר לשירותי דת ונשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל."

(2) אחרי סעיף 145 יבוא :

"מגיש הבקשה 145 ו בעל זכות במקרקעין או מי שקיבל הסכמה לכך מבעל זכות במקרקעין או מייצג של בית תפילה ותיק כהגדרתו בסעיף 188א לפקודת העיריות, רשאי להגיש בקשה להיתר."

דבר הסבר

הצעת חוק זו נועדה להסדיר את זכויות השימוש והקניין של בתי תפילה ולימודי דת שנבנו לפני עשרות שנים, חלקם לפני קום המדינה, על שטחים הרשומים כיום על שם רשויות ציבוריות (רשויות

⁴ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

מקומיות, מדינת ישראל, רשות מקרקעי ישראל, קק"ל וכד'), ושימשו את המתפללים במשך כל השנים, ללא הקצאה מסודרת או תחת הרשאת שימוש או בהסכם.

בחלק מהמקרים מדובר בבתי תפילה שהוקמו ונבנו על ידי ציבור המתפללים ובחלק המקרים גם השטחים נרכשו על ידי מתפללים, כאשר איש לא ייחס חשיבות לרישומים בעת ההיא. הנחת היסוד של כל הגורמים הרלוונטיים הייתה שבתי התפילה ישמשו למטרתם לדורי דורות.

מטרת הצעת החוק היא שמירה על המצב הקיים בשטח ועל הזכויות של קהילות המתפללים במבנים ובשטחים הנלווים להם, בהתאם לכוונות ההיסטוריות.

הצורך בחקיקה זו עלה בשנים האחרונות בנסיבות שונות. כך למשל קהילות מתפללים שביקשו לבצע בבתי התפילה שינויים המצריכים הליכי תכנון, נתקלו בקשיים. כך גם ננקטו הליכים נגד מתפללים עקב נהלי הקצאות חדשים שאינם מתיישבים עם זכויות הקניין והשימוש שהוסדרו תחת מערכות נורמטיביות אחרות ועוד.

הצעת חוק זו באה להסדיר את יחסי הקהילות עם הרשויות ואת מעמדן בשימור פעילותן כך שתמשיך להתקיים באותו אופן.

מוצע כי עירייה או רשות מקרקעי ישראל לא יוכלו להחליט על שינוי במקרקעין שבהם בית תפילה ותיק אלא באישור השר לשירותי דת ונשיא מועצת הרבנות הראשית. בנוסף מוצע שאם ישנו הסכם או ניתנה הרשאת שימוש לבית תפילה ותיק, הם יחודשו תחת התנאים המנויים. לבית תפילה ותיק אשר לא קיים לגביו הסכם שימוש או שלא ניתנה לגביו הרשאת שימוש כאמור, מוצע לראות כאילו יש לגביו הסכם שמאפשר להגשים את המטרות הדתיות של הקהילה הקיימת. בנוסף מוצע ששינוי ייעוד והריסת בית תפילה ותיק יהיו טעונים הסכמה של השר לשירותי דת ונשיא מועצת הרבנות הראשית.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ו בשבט התשפ"ה (24.02.2025)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר 2013/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 29.06.2025 .

חק/2013. הצעת חוק הגנה על בתי תפילה ותיקים (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2025

של חה"כ אביחי אברהם בוארון ואחרים (פ/5556)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת צביקה פוגל

5527/25/פ

הצעת חוק קבלת מידע לשם זיהוי חללים ונעדרים בשל אירוע רב-נפגעים, התשפ"ה–2025

1. מטרת החוק מטרת חוק זה היא להסדיר סמכויות דרישת מידע בידי שוטר או קצין צבא הגנה לישראל והעברת מידע ביומטרי לשוטר או לקצין צבא הגנה לישראל, לצורך בירור או אימות זהות של אדם לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר או שבו, והכול אם הם נדרשים בשל אירוע רב-נפגעים.
2. תיקון חוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי במסמכי זיהוי ובמאגר מידע, התש"ע–2009¹ –
- אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע

(1) בסעיף 2, לפני ההגדרה "אמצעי זיהוי ביומטריים" יבוא:

"אירוע רב-נפגעים" – כהגדרתו בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א–1971²; "

(2) בסעיף 3 –

(א) בסעיף קטן (ג), במקום "תמונות תווי הפנים ונתוני הזיהוי הביומטריים שהופקו מהן שהוצפנו" יבוא "האמצעים והנתונים המוצפנים";

(ב) בסעיף קטן (ה), המילים "של תמונות תווי פנים ונתוני זיהוי ביומטריים שהופקו מהן" – יימחקו;

(3) בסעיף 10(א), ברישה, במקום "תמונות תווי פנים" יבוא "אמצעי זיהוי ביומטריים" והמילים "ותמונות פנים שצורפו לבקשות לפי סעיף 3א(ב)" –

¹ ס"ח התש"ע, עמ' 256.

² ס"ח התשל"א, עמ' 390.

יימחקו ;

(4) במקום סעיף 10א יבוא :

"הוראה מיוחדת 10א. (א) כל תמונות טביעות האצבע שניטלו ונתוני לעניין תמונות טביעות אצבעות הזיהוי הביומטריים שהופקו מהן לפי סעיף 3, יועברו לרשות ויישמרו במאגר הביומטרי.

(ב) הרשות לא תמחק מהמאגר תמונות טביעות אצבעות ואת נתוני הזיהוי הביומטריים שהופקו מהן לפי סעיף 3, השמורים בו, ולא יתקבלו בקשות למחיקה.

(ג) תמונות טביעות האצבעות שניטלו ונתוני הזיהוי הביומטריים שהופקו מהן השמורים במאגר הביומטרי לפי סעיף זה, ישמשו רק לצורך אימות או בירור זהותו של אדם, לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר או שבוי, בשל אירוע רב-נפגעים, בהתאם לסעיפים 20א ו-22א." ;

(5) אחרי סעיף 20 יבוא :

"העברת מידע 20א. (א) הרשות תעביר למשטרת ישראל, לפי מהמאגר למשטרת ישראל בשל אירוע אזרחי רב-נפגעים בקשתה, תוצאת זיהוי וכן אמצעים או נתוני ביומטריים הכלולים במאגר הביומטרי, לצורך אימות או בירור זהותו של אדם, לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר או שבוי, והכול אם הם נדרשים בשל אירוע רב-נפגעים.

(ב) בקשה לפי סעיף קטן (א) תוגש בכתב, בידי שוטרים מהמחלקה לזיהוי פלילי שהוסמכו על ידי המפקח הכללי של משטרת ישראל, בהתאם לסעיף 11טו לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות חיפוש – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ז–1996 ; בבקשה יצוינו, בין השאר, כל אלה :

(1) פרטי זהותו, דרגתו ותפקידו של המבקש ;

(2) תוצאת הזיהוי, האמצעים או הנתונים הביומטריים המבוקשים.

(ג) מידע שהתקבל לפי סעיף זה יישמר, לפי העניין, בתיק חקירה משטרתי שנועד למטרת זיהוי כאמור בסעיף זה וישמש למטרה זו בלבד, במאגר לפי סימן ה' בפרק ד' לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו–1996, או במאגר ייעודי מאובטח, שאינו מחובר לרשת האינטרנט.

(ד) אדם שהגיע אליו מידע לפי סעיף זה ישמור אותו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש, אלא לצורך אימות או בירור זהותו של אדם, לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר או שבוי והכול אם הם נדרשים בשל אירוע רב-נפגעים." ;

(6) בכותרת סימן ד' לפרק ה', בסופה יבוא "ולצבא ההגנה לישראל";

(7) אחרי סעיף 22 יבוא :

"העברת מידע 22א. (א) לצורך אימות או בירור זהותו של אדם, מהמאגר או מרשות האוכלוסין וההגירה לצבא ההגנה לישראל ולרשויות הביטחון בשל אירוע אזרחי רב-נפגעים

לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר, והכול אם הם נדרשים בשל אירוע אזרחי רב-נפגעים יחולו הוראות אלה :

(1) הרשות תעביר לצבא הגנה לישראל (להלן – צה"ל) ולרשויות הביטחון, לפי בקשתם, תוצאת זיהוי וכן אמצעים או נתונים ביומטריים הכלולים במאגר הביומטרי, של אדם, לרבות גופה או נעדר כאמור ;

(2) רשות האוכלוסין וההגירה תעביר לצה"ל ולרשויות הביטחון, לפי בקשתם, תמונת תווי פנים השמורה בידיה של אדם,

לרבות גופה או נעדר כאמור.

(ב) (1) בקשה לפי סעיף קטן (א)(1) או (2)

תוגש בכתב, בידי קצין צה"ל או עובד רשות הביטחון, לפי העניין, שייקבע כגורם אחראי לעניין משימת האימות או בירור הזהות או האיתור כאמור, ויצוינו בה פרטי זהותו, דרגתו ותפקידו של המבקש.

(2) נוסף על האמור בסעיף קטן (א),

בבקשה לפי פסקה (1) לאותו סעיף קטן יצוינו תוצאת הזיהוי, האמצעים או הנתונים הביומטריים המבוקשים וכן המספר הייחודי כמשמעותו בתקנות לפי חוק זה אם הוא ידוע, של האדם שלגביו מבוקשים תוצאת הזיהוי או הנתונים הביומטריים כאמור.

(3) נוסף על האמור בסעיף קטן (א),

בבקשה לפי פסקה (א)(2) יצוין מספר הזהות כמשמעותו בסעיף 2(ב) לחוק המרשם, אם הוא ידוע, של האדם שלגביו מבוקשת תמונת תווי הפנים.

(ג) אדם שהגיע אליו מידע לפי סעיף זה ישמור

אותו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש, אלא לצורך אימות או בירור זהותו של אדם, לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר או שבוי, והכול אם הם נדרשים בשל אירוע רב-נפגעים." ;

(8) בסעיף 27, בסופו יבוא :

"(ה) על אף האמור בסעיף זה, תמונות תווי פנים אשר נשמרו על ידי רשות האוכלוסין וההגירה, ישמשו אותה לצורך ביצוע תפקידיה בזיהוי או באימות זהותו של אדם, בין בדרך של הצגה חזותית ובין באופן ממוחשב או ממוחשב בחלקו." ;

(9) אחרי סעיף 35 יבוא :

"תיעוד פעולות, 35א. (א) הרשות, משטרת ישראל, צה"ל, רשויות שמירת מידע, הביטחון ורשות האוכלוסין וההגירה, לפי העניין, חובות דיווח ונהלים יתעדו ככל הניתן את הפעולות המבוצעות על ידם לפי סעיפים 20א או 22א, לפי העניין.

(ב) משטרת ישראל, צה"ל ורשויות הביטחון –

(1) ישמרו את האמצעים או הנתונים הביומטריים שהועברו אליהם לפי סעיפים 20א או 22א, לפי העניין, באופן שיאפשר את איתורם באופן ממוכן ;

(2) ידווחו לממונה על יישומים ביומטריים, לשם פיקוח, על כמות הבקשות שהוגשו לפי סעיפים 20א ו-22א וסעיף קטן (א) ולכמות הזיהויים שבוצעו בעקבות בקשות כאמור, בהתאם לנהלים לעניין אופן הדיווח ותוכנו, שייקבעו לפי סעיף קטן (ד).

(ג) ראש הרשות יקבע, בהתייעצות עם הממונה על יישומים ביומטריים, ועם משטרת ישראל, צה"ל ורשויות הביטחון, נהלים בעניין העברת המידע מהרשות לפי סעיפים 20א או 22א, לרבות דרכי העברתו.

(ד) משטרת ישראל, צה"ל ורשויות הביטחון, לפי העניין, יקבעו, בהסכמת הממונה על יישומים ביומטריים, נוהל ליישום סעיפים 20א ו-22א וסעיף קטן (א), ובכלל זה בנושאים אלה :

(1) שמירת האמצעים או הנתונים הביומטריים שהועברו אליהם לפי סעיפים 20א או 22א ומחיקתם ;

(2) גורם אחראי כאמור בסעיף ו-22א ;

(3) מספר האמצעים או הנתונים הביומטריים שיועברו לגבי כל בקשה.

(ה) הנהלים שייקבעו לפי סעיפים קטנים (ג)

ו-(ד) אינם טעונים פרסום ברשומות או פרסום פומבי אחר.

(ו) הממונה על יישומים ביומטריים יגיש לראש הממשלה, לשר הביטחון או לשר לביטחון לאומי, לפי העניין, וכן לשר ולוועדת הכנסת המשותפת, אחת לשישה חודשים, דיווח על יישום הוראות סעיפים 20א ו-22א וסעיף זה; ואולם דיווח הכולל מידע מסווג ייכלל בחלק חסוי בדיווח ופרסומו אסור; בסעיף זה "מידע מסווג" – מידע שסיווג הביטחוני נקבע בידי משטרת ישראל, צה"ל, רשויות הביטחון, הרשות ורשות האוכלוסין וההגירה, לפי העניין, כסיווג ברמת "שמור" ומעלה."

תיקון פקודת המשטרה
2. בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971³, אחרי סעיף 4א יבוא:

"סמכות דרישת ידיעות ומסמכים בשל אירוע רב-נפגעים
4ב. (א) לצורך אימות או בירור זהותו של אדם, לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר, הנדרשים בשל אירוע רב-נפגעים, רשאי שוטר לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך, לרבות מידע ביומטרי ונתוני זיהוי שהופקו מהם, מידע רפואי, מידע גנטי ודגימה ביולוגית, אם שוכנע כי הידיעה או המסמך דרושים כדי לספק זיהוי, אימות או איתור כאמור ברמת הוודאות הנדרשת; לעניין זה רשאית משטרת ישראל להסתייע בכל אדם, ובכלל זה באדם מטעם משרד הבריאות.

(ב) אדם שהגיע אליו מידע לפי סעיף זה ישמור אותו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש, אלא לצורך אימות או בירור זהותו של אדם, לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר, והכול אם הם נדרשים

³ ס"ח התשל"א, עמ' 390.

בשל אירוע אזורי רב-נפגעים.

(ג) בסעיף זה –

"אירוע רב-נפגעים" – כל אחד מאלה:

(1) אירוע חירום אזורי כהגדרתו בסעיף 90א, שהשר לביטחון לאומי הכריז עליו כאירוע רב-נפגעים בשל הצורך באימות או בירור זהותו של אדם, לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר.

(2) מלחמה או נקיטת פעולה צבאית משמעותית שהוכרז עליה לפי סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה או פעולה צבאית אחרת הנדרשת למטרת הגנה על המדינה וביטחון הציבור, שהשר לביטחון לאומי הכריז עליה כאירוע רב-נפגעים בשל הצורך באימות או בירור זהותו של אדם, לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר או שבו.

"דגימה ביולוגית" – לרבות עצמות, שיער, נוזלי גוף, רקמות וסוגי תאים;

"מידע ביומטרי" – תצלום וכן טביעת אצבעות, לרבות טביעות כף יד;

"מידע גנטי" – כהגדרתו בחוק מידע גנטי, התשס"א-2000⁴;

"מידע רפואי" – כהגדרתו בחוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996⁵;

"מסמך" – לרבות פלט כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995⁶.

⁴ ס"ח התשס"א, עמ' 62.

⁵ ס"ח התשנ"ו, עמ' 327.

⁶ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

3. סמכות דרישת
ידיעות ומסמכים
לצבא הגנה לישראל

(א) לצורך איתור נעדר שיש חשש שהוא מוחזק בידי כוחות אויב בשל אירוע רב-נפגעים, כהגדרתו בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1977, רשאי קצין בצבא הגנה לישראל שקצין בדרגת סגן אלוף הסמך לכך לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך, לרבות מידע ביומטרי ונתוני זיהוי שהופקו מהם, מידע רפואי, מידע גנטי ודגימה ביולוגית (בסעיף זה – מידע), אם שוכנע קצין בדרגת סגן אלוף כי התקיימו כל אלה:

(1) הידיעה או המסמך מתייחסים במישרין לנעדר כאמור ברישה והם נדרשים לאיתור הנעדר כאמור;

(2) לא ניתן להשיג את הידיעה או המסמך או את המידע הגלום בהם בדחיפות הנחוצה ממקור אחר שממנו רשאי צבא הגנה לישראל לקבל.

(ב) בהפעלת הסמכות על פי סעיף קטן (א), רשאי צבא הגנה לישראל להסתייע בכל אדם, ובכלל זה באדם מטעם משרד הבריאות.

(ג) אדם שהגיע אליו מידע לפי סעיף זה ישמור אותו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש, אלא לצורך אימות או בירור זהותו של אדם, לרבות גופה, שזהותו אינה ידועה או מוטלת בספק, ולצורך איתור נעדר או שבוי והכול אם הם נדרשים בשל אירוע רב-נפגעים.

(ד) צבא הגנה לישראל יקבע נוהל ליישום סמכותו לפי סעיף קטן (א) ובכלל זה בנושאים המפורטים להלן; הנוהל אינו טעון פרסום ברשומות או פרסום פומבי אחר:

(1) תיעוד הפעולות שהתבצעו לפי סעיף קטן (א) לרבות ניסיונות, אם נעשו, להשיג את הידיעה, המסמך או המידע הגלום בהם ממקור אחר.

(2) אופן קבלת הידיעות והמסמכים, שמירתם, מורשי הגישה אליהם ומחיקתם.

(ה) בסעיף זה –

"דגימה ביולוגית" – לרבות עצמות, שיער, נוזלי גוף, רקמות וסוגי תאים;

"כוחות אויב" – כוחות צבאיים או צבאיים למחצה או בלתי סדירים של מדינה עוינת לישראל, ארגון עוין לישראל או מי שפועל תוך סיוע לאחד מאלה, בשליחותם או מטעמם או כדי לקדם את מטרותיהם;

"מידע ביומטרי" – תצלום וכן טביעת אצבעות, לרבות טביעות כף יד;

"מידע גנטי" – כהגדרתו בחוק מידע גנטי, התשס"א–2000;

"מידע רפואי" – כהגדרתו בחוק זכויות החולה, התשנ"ו–1996;

"מסמך" – לרבות פלט כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה–1995.

4. ביטול חוק העברת מידע לצורך זיהוי או אימות זהותו של אדם לרבות גופה, ואיתור מידע לצורך זיהוי או אימות זהותו של אדם לרבות גופה, ואיתור נעדור או שבוי, הנדרשים בשל פעולות האביה או פעולות המלחמה (הוראות שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד–2023⁷ – בטל.
- ביטול חוק העברת מידע לצורך זיהוי או אימות זהותו של אדם לרבות גופה, ואיתור נעדור או שבוי, הנדרשים בשל פעולות האביה או פעולות המלחמה (הוראות שעה – חרבות ברזל)

דבר הסבר

במתקפת הטרור של ארגון חמאס שהתרחשה ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) נרצחו אלפי אזרחים, לרבות אנשי כוחות הביטחון השונים, אלפים נפצעו ומאות אזרחים, לרבות חיילים, נחטפו לרצועת עזה וכמה עשרות מהם עדיין מוחזקים שם כבני ערובה. אירועים אלה העמידו את מדינת ישראל בפני אירוע חסר תקדים וצורך דחוף ומיידי בזיהוי מהיר של הנרצחים, הפצועים החטופים והנעדרים. על מנת להיערך למצב בו יתרחשו, חלילה, אירועים כאמור או אירועים דומים, כדוגמת אסון טבע, מוצע להסדיר נושא זה בחקיקה.

מאחר שטרם הותקנו תקנות לפי חוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע, התש"ע–2009 (להלן – החוק), ועל מנת לאפשר למשטרת ישראל לקבל מידע מהמאגר הביומטרי לצורך ביצוע מלאכת הזיהוי הקשה והמורכבת של אלפי הנרצחים, הפצועים, החטופים והנעדרים, הותקנו מייד אחרי אירועי כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) תקנות שעת חירום ולאחר מכן נחקק חוק העברת מידע לצורך זיהוי או אימות זהותו של אדם, לרבות גופה, ואיתור נעדור או שבוי, הנדרשים בשל פעולות האביה או פעולות המלחמה (הוראות שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד–2024 (להלן – הוראת השעה). הוראת השעה איפשרה למשטרת ישראל, לצה"ל ולרשויות הביטחון לקבל תוצאות זיהוי וכן אמצעים או נתונים ביומטריים הכלולים במאגר הביומטרי, וזאת לצורך משימת הזיהוי בשל פעולות המלחמה או בשל אירוע אזרחי רב-נפגעים.

⁷ ס"ח התשפ"ד, עמ' 80.

בנוסף, מאחר שעד לחקיקת הוראת השעה לא הייתה חובה להכליל במאגר הביומטרי טביעות אצבע של תושב שביקש הנפקת מסמך זיהוי או דרכון, על מנת לאפשר את מקסום כל האפשרויות לזיהוי הקורבנות, הייתה חשיבות רבה להתחיל לאגור באופן מנדטורי טביעות אצבע של תושבים וכן לא לקבל בקשות של מחיקת טביעות אצבע, שעקרונית ניתן היה להגיש עד לחקיקת הוראת השעה. לפיכך נקבע בהוראת השעה הסדר כי כל תמונות טביעות האצבע שניטלו ונתוני הזיהוי הביומטרי שהופקו מהן יישמרו במאגר הביומטרי וכי לא ניתן יהיה לבקש את מחיקתן מהמאגר. בנוסף נקבעו הסדרים נוספים הנוגעים לתיעוד פעולות, שמירת מידע וחובות דיווח, וכן הסדרים הנוגעים לסמכות דרישת ידיעות ומסמכים לצורך מלאכת הזיהוי.

תוקפה של הוראת השעה לעניין טביעות האצבע הוא עד 27 בפברואר 2025 ותוקפם של יתר סעיפי הוראת הוא עד 27 במאי 2025. משכך, ולאור הניסיון הנצבר והחשיבות הלאומית שאין עליה עוררין, הצעת חוק זו מבקשת לתת כלים לגופי הביטחון, ובראשם למשטרת ישראל, לבצע את מלאכת הזיהוי הקשה והמורכבת בעת קרות אירוע רב-נפגעים, ולעגן באופן ברור וקבוע את אפשרות העברת המידע מהמאגר הביומטרי למשטרת ישראל, צה"ל וגופי הביטחון בעת אירוע רב-נפגעים, לרבות קביעת הסדרים מאוזנים לשמירת טביעות אצבע במאגר, חובות תיעוד, שמירת מידע ודיווח וכן סמכויות לדרישות ידיעות ומסמכים לצורך זיהוי מהיר של הקורבנות.

לפי הצעת החוק, שגם מתקנת את פקודת המשטרה ואת חוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע, התש"ע–2009, באירוע רב-נפגעים יהיה רשאי קצין בצבא הגנה לישראל שקצין בדרגת סגן אלוף הסמך לכך, או שוטר שהוסמך לכך, לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך, לרבות מידע ביומטרי ונתוני זיהוי, מידע רפואי, מידע גנטי ודגימה ביולוגית, אם שוכנע כי התקיימו הנסיבות המנויות בחוק. כאירוע רב-נפגעים לעניין זה יחשב אירוע חירום אזרחי כהגדרתו בפקודת המשטרה, שהשר לביטחון לאומי הכריז עליו ככזה בשל הצורך באימות או בירור זהותו של אדם, או מלחמה או פעולה צבאית משמעותית שהכריזה עליה הממשלה, או פעולה צבאית אחרת הנדרשת למטרת הגנה על המדינה וביטחון הציבור שהוכרזה על ידי השר לביטחון לאומי כאירוע רב-נפגעים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ט בשבט התשפ"ה (17.02.2025)

מוזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2014 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 29.06.2025 .

חק/2014. הצעת חוק קבלת מידע לשם זיהוי חללים ונעדרים בשל אירוע רב-נפגעים,
התשפ"ה-2025 של חה"כ צביקה פוגל (פ/5527)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אריאל קלנר

פ/5831/25

הצעת חוק שלילת הטבות מבכירים במערכת הביטחון, התשפ"ה-2025

הגדרות

1. בחוק זה –

"בכיר" – מי שמשרת או שירת בגוף ביטחוני בדרגת סגן אלוף ומעלה או בדרגה המקבילה לה;

"גוף ביטחוני" – אחד מאלה: שירות הביטחון הכללי, המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים, צבא הגנה לישראל, משטרת ישראל, שירות בתי הסוהר והרשות הארצית לכבאות והצלה;

"השר המוסמך" – אחד מאלה:

(1) לעניין שירות הביטחון הכללי והמוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים – ראש הממשלה;

(2) לעניין צבא הגנה לישראל – שר הביטחון;

(3) לעניין משטרת ישראל, שירות בתי הסוהר והרשות הארצית לכבאות והצלה – השר לביטחון לאומי.

שלילת הטבות מבכירים

2.

השר המוסמך רשאי להורות על שלילת ההטבות המפורטות להלן, מבכיר שהמריד, קרא או עודד לסרבנות לגיוס לצבא הגנה לישראל, לאי-גיוס לצבא הגנה לישראל, להפסקת התנדבות, להפסקת תמיכה של מדינה במדינת ישראל, להטלת סנקציות מצד מדינה על מדינת ישראל או להטלת סנקציות מצד מדינה על אזרחים ישראלים או על יחידות צבאיות או ביטחוניות, וכן מקצין בכיר שהוציא את דיבת זרועות הביטחון של מדינת ישראל או משרתי זרועות הביטחון של מדינת ישראל לרעה בארץ או בעולם בגין עבודתם מכוח הוראות הממשלה:

(1) הורדה בדרגה;

(2) שלילת פנסיה;

(3) שלילת הטבות אחרות המוענקות ליוצאי מערכת הביטחון.

תקנות

3.

השר המוסמך יתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו של חוק זה, וכן יורה לגוף ביטחוני שעליו הוא ממונה להתאים את פקודותיו לשם ביצוע החוק.

דברי הסבר

על רקע הוויכוח הפוליטי במדינת ישראל השתרשה תופעה של חציית קווים מצד קומץ בכירים לשעבר במערכת הביטחון המנצלים את מעמדם, דרגתם ותפקידם כמנוף לחץ על הממשלה תוך פגיעה קשה בביטחון ישראל. כל זאת, באמצעות המרדה וקריאה לסרבנות, קריאה להטלת סנקציות על מדינת ישראל, על יחידות צבאיות, על אזרחים ישראלים או אישים בישראל מצד מדינות העולם, הפצת מסרים של דה-לגיטימציה לפעילות צבא הגנה לישראל ועוד.

חופש הביטוי שמור לכל אזרח במדינה, אך מערכות הביטחון של מדינת ישראל לא יוכלו מוסרית ומעשית להשלים עם פגיעה בביטחון מצד יוצאי המערכת שנהנים ממעמד, יוקרה, הטבות חומריות והשקעה רבת שנים של משאבים בפיתוחם והכשרתם. מטרת הצעת החוק היא לשרטט קו אדום ורף ממלכתי מחייב בנוגע לפועלם ובכלל זה התבטאויותיהם של בכירים במערכת הביטחון, תוך דרישה מינימלית שלא לפגוע בביטחון מדינת ישראל ובחוסנה, מעבר לכפיפות של כל אזרח לחוק הפלילי, ובפרט בנוגע לאיסורים כמו הסתה והמרדה.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת אלמוג כהן (פ/5294/25) ועל ידי חבר הכנסת אושר שקלים (פ/5423/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"א באייר התשפ"ה (19.05.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת אורית פרקש הכהן

פ/5474/25

הצעת חוק ועדת חקירה ממלכתית בגין אירועי 7 באוקטובר ומלחמת חרבות ברזל, התשפ"ה-2025

1. הקמת ועדת חקירה
מוקמת בזאת ועדת חקירה ממלכתית לבדיקת אירועי כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) (בחוק זה – אירועי 7 באוקטובר), פרוץ מלחמת חרבות ברזל והנסיבות שהובילו אליהם.
2. הרכב הוועדה
ועדת החקירה הממלכתית תהיה בת חמישה חברים, ונשיא בית המשפט העליון ימנה את יושב-ראש הוועדה ואת שאר חבריה, תוך 30 יום מפרסום חוק זה; בהרכב הוועדה יינתן ביטוי הולם לייצוגם של בני שני המינים.
3. מנדט הוועדה
במסגרת פעולתה, הוועדה תחקור בין השאר:
 - (1) את קבלת ההחלטות במישור המדיני ובמישור הביטחוני, שקדמו לפרוץ המלחמה במבט רב זירתי, לרבות המבצעים הצבאיים השונים שנערכו ברצועת עזה, מול ארגוני הטרור ככלל וארגון החמאס בפרט, וכן בנוגע לאיומים הביטחוניים בגבול לבנון וסוריה, הן מהבחינה המהותית והן מהבחינה התהליכית, לרבות בהיבטי בניין הכוח, והן בכל בחינה אחרת לפי הנדרש;
 - (2) את המדיניות וקבלת ההחלטות של הדרג המדיני ושל הדרג הביטחוני באשר להגנה ולשמירה על אזורי הגבול של מדינת ישראל בתקופה שקדמה לפרוץ המלחמה;
 - (3) את ההיערכות, הכוננות והמוכנות של גופי הביטחון והמודיעין, כלל משרדי הממשלה, המערכות האזרחיות וכל גורם רלוונטי אחר, וכן התמודדותם והתנהלותם עם אירועי 7 באוקטובר ובמהלך מלחמת חרבות ברזל, הן בהקשרים הביטחוניים והן בהקשרי התפקוד המדיני הכללי הנגזר מהם בתחומים השונים, והגורמים שהשפיעו עליהם;

(4) את התמודדות כלל המערכות של אירועי 7 באוקטובר ומלחמת חרבות ברזל ובכלל זה, הפעולות והמהלכים בכל מערכי הדרג המדיני והביטחוני, לרבות ביחס לעמידה במחויבויות שמטיל המשפט הבינלאומי על מדינת ישראל בניהול המלחמה.

- דין וחשבון 4. הוועדה תערוך דין וחשבון על תוצאות חקירתה ועל המלצותיה, ותגיש אותו לממשלה בהקדם האפשרי.
- פעולת הוועדה 5. הוועדה תפעל על פי חוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968¹, בשינויים המחויבים והשינויים המפורטים בחוק זה.
- תקצוב ותקינה 6. הממשלה תקצה להנהלת בתי המשפט סכום של 5 מיליון שקלים חדשים באופן חד פעמי ו-15 תקני כוח אדם שישמשו להוצאות ועדת החקירה, בתוך 14 יום מיום פרסום חוק זה.
- מועד תחילת פעילות הוועדה 7. הוועדה תחל פעולתה בתוך 7 ימים ממועד קבלת חוק זה.

דברי הסבר

ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) החלה מתקפת טרור רצחנית מרצועת עזה, שבמסגרתה חדרו אלפי מחבלים ליישובים בדרום הארץ מהיבשה, מהאוויר ומהים, וכן התבצע ירי מסיבי של אלפי רקטות לעבר שטח מדינת ישראל. במתקפת טרור זו בוצעו מעשי זוועה, נרצחו כ-1200 ישראלים, לרבות אזרחים, ובכללם זקנים, נשים וטף ואנשי כוחות הביטחון השונים, ונפצעו אלפים. בנוסף, מאות אזרחים וחיילים נחטפו על ידי ארגון הטרור חמאס והועברו לרצועת עזה, 90 מהם נמצאים שם עד היום.

נוכח האירועים האמורים, נפתחה מלחמת חרבות ברזל. במסגרת זאת גם הכריז שר הביטחון, ביום 7 באוקטובר 2023 על מצב מיוחד בעורף ברדיוס של 0-80 ק"מ מרצועת עזה בהתאם לסמכותו לפי סעיף 9(ב) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן – חוק ההתגוננות האזרחית). עוד באותו יום, שר הביטחון הרחיב את הכרזתו על מצב מיוחד בעורף לשטח המדינה כולה. בהתאם להוראות חוק ההתגוננות האזרחית, הכרזת שר הביטחון אושרה על ידי ועדת החוץ והביטחון של הכנסת. כמו כן, ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי החליטה על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות, בהתאם לסעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה והודיעה לגביהן לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת ביום כ"ה בתשרי התשפ"ד (10 באוקטובר 2023).

האירועים נשוא הצעה זו השפיעו על כל בית בישראל ומעוררים שורה של סוגיות חיוניות במישורים המדיני והצבאי, לצד היבטים אזרחיים הנוגעים להגנת העורף וטיפול במפונים. בחלוף למעלה משבעה חודשים מפרוץ המלחמה, מדינת ישראל מצויה עדיין בלחימה רב זירתית הכוללת גיוס מילואים נרחב ואזרחים רבים מורחקים מבתיהם. בישראל קיימות מערכות עצמאיות ומקצועיות המסוגלות להגיע לחקר האמת בסוגיות השונות הקשורות לניהול המערכה הצבאית בדרג

¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 28.

הצבאי והמדיני.

לפיכך מוצע להקים ועדת חקירה ממלכתית לבדיקת אירועי כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), פרוץ מלחמת חרבות ברזל והנסיבות שהובילו אליהם. הקמת ועדת חקירה ממלכתית תעביר מסר חשוב ומאחד לציבור הישראלי כי כלל מערכות השלטון והביטחון והעומדים בראשן מחויבים בבחינה מעמיקה, אובייקטיבית ומקצועית, המבקשת להתחיל תהליך ריפוי לאומי, במטרה להשיב את האמון הציבורי ולחזק את החוסן הלאומי.

בתוך כך, מוצע לקבוע את מנדט הוועדה בהתאם להצעת ההחלטה להקמת ועדת חקירה ממלכתית שהוגשה על ידי יו"ר המחנה הממלכתי, חבר הכנסת בני גנץ. כמו כן, מוצע כי הוועדה תפעל על פי חוק ועדות חקירה, התשכ"ט–1968, בשינויים המחויבים.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת מאיר כהן וקבוצת חברי הכנסת (פ/4618/25).

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת אורית פרקש הכהן (פ/4620/25); הוסרה מסדר היום ביום י"א בתמוז התשפ"ד (17 ביולי 2024); פ/5000/25; הוסרה מסדר היום ביום כ"ב בטבת התשפ"ה (22 בינואר 2025)).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

י"ב בשבט התשפ"ה (10.02.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמות: חברות הכנסת אפרת רייטן מרום
קארין אלהרר

5788/25/פ

הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – הגבלת תקופת כהונה של ראש הממשלה)

הוספת סעיף 1א13 1. בחוק-יסוד: הממשלה¹, אחרי סעיף 13א יבוא:

"הגבלת תקופת כהונה של ראש הממשלה יותר משתי תקופות כהונה
כהונה של ראש הממשלה או יותר משמונה שנים במצטבר; לא תופסק
ממשלה כהונת ראש ממשלה שמלאו לתקופת כהונתו
המצטברת שמונה שנים במהלך כהונה."

דברי הסבר

ראש ממשלה מחויב לפעול באופן מקצועי וללא לחצים פוליטיים או מפלגתיים למען רווחתם של כל אזרחי המדינה וכדי לשמור על כלכלה יציבה ולהביא להסדר מדיני צודק. תקופת כהונה ארוכה של ראש ממשלה, האחראי על כל זרועות השלטון הביצועיות, עלולה לגרום להתנוונות שלטונית ולהוביל להשפעת שיקולי הישרדות פוליטית אשר עשויים לפגוע בשיקול דעתו של ראש הממשלה.

לכן, בתפקידים רבים נקבעה הגבלת תקופת כהונה. כך למשל, נהוג לגבי נשיא ארצות הברית, המכהן רק שתי קדנציות וכך גם לגבי נשיא המדינה, המוגבל במשך כהונתו.

מטרתה של הצעת חוק זו להביא ליציבות השלטון הדמוקרטי ולמנוע מצב של קיפאון בראשות הממשלה. לכן, מוצע כי ראש ממשלה לא יכהן יותר משתי תקופות כהונה או יותר משמונה שנים במצטבר (אם מתקיימות בחירות מוקדמות). יודגש כי לא תיפסק כהונתו של ראש ממשלה מכהן אם הגיעה תקופת כהונתו המצטברת לשמונה שנים, אך הוא לא יוכל להיבחר לכהונה נוספת.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת אחמד טיבי וקבוצת חברי הכנסת (2558/24/פ) ועל ידי חברת הכנסת אימאן ח'טיב יאסין וקבוצת חברי הכנסת (2804/24/פ) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת אחמד טיבי (632/25/פ) ועל ידי חברת הכנסת אימאן ח'טיב יאסין וקבוצת חברי הכנסת (1363/25/פ).

הצעת החוק זהה לפ/1363/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ד באייר התשפ"ה (12.05.2025)

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 158.

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אושר שקלים

5800/25/פ

הצעת חוק שירות המדינה (מינויים) (תיקון – דרך המינוי), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 17. בחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט–1959¹, בסעיף 17, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) מינוי לתפקיד בכיר בשירות המדינה ייעשה על ידי הממשלה, לפי הצעת השר הממונה, ללא צורך בקבלת המלצת ועדה מייעצת; לעניין סעיף זה, "תפקיד בכיר" – משרה שמינויה נעשה בידי הממשלה או טעון אישור הממשלה, וכן משרה או סוג משרות שקבעה הממשלה על פי הצעת נציב שירות המדינה ובהודעה שפורסמה ברשומות.

(ג) כל הוראה אחרת הקובעת חובת היוועצות בוועדה מייעצת לצורך מינוי כאמור בסעיף קטן (ב) – בטלה."

דברי הסבר

הצעת חוק זו נועדה להסיר חסמים בהליכי מינוי לתפקידים בכירים בשירות המדינה ולחזק את עקרונת המשילות. מיום הקמתה, פעלה הוועדה המייעצת למינויים בכירים מכוח החלטת ממשלה בלבד, אך בפועל יצרה עיכובים ובירוקרטיה שמונעים מהממשלה לתפקד ביעילות. מוצע לקבוע כי מינויי בכירים יתבצעו על ידי הממשלה, לפי הצעת השר הממונה, ללא צורך באישור ועדה מייעצת, ובכך תתייעל עבודת הדרג המבצע ויתממש רצון הציבור.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ד באייר התשפ"ה (12.05.2025)

¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 86.

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אביחי אברהם בוארון

פ/5782/25

הצעת חוק עצמאות היועץ המשפטי של משרד ממשלתי, מעמדו וסמכויותיו, התשפ"ה-2025

1. מטרת החוק
מטרת חוק זה היא לחזק את מעמדו ועצמאותם של היועצים המשפטיים של המשרדים הממשלתיים, כך שיורחב שיקול דעתם וסמכותם בתחומים עליהם אמון המשרד הממשלתי בו הם מכהנים.
2. עצמאות היועץ המשפטי של משרד הממשלתי
ליועץ המשפטי של משרד ממשלתי עצמאות במילוי תפקידיו וסמכויותיו, והוא אינו כפוף ליועץ המשפטי לממשלה או למי מטעמו.
3. כפיפות מינהלית והיוועצות
(א) היועץ המשפטי של משרד ממשלתי כפוף למנהל הכללי של המשרד הממשלתי בו הוא מכהן.
(ב) היועץ המשפטי של משרד ממשלתי רשאי להיוועץ ביועץ המשפטי לממשלה.
4. חוות דעת מחייבת
חוות דעתו של היועץ המשפטי של משרד ממשלתי מחייבת את כלל עובדי אותו משרד ממשלתי.
5. ייצוג המשרד בהליכים משפטיים
היועץ המשרדי של משרד ממשלתי הוא הגורם היחיד המנחה את מייצגי המדינה בערכאות באשר לעמדה המשפטית של המשרד הממשלתי בהליכים משפטיים; מייצגי המדינה בערכאות משפטיות חייבים להציג את עמדתו המשפטית של היועץ המשפטי של משרד ממשלתי במלואה כעמדת המשרד.
6. פרסום תזכירים
(א) הורה שר הממונה על משרד ממשלתי ליועץ המשפטי של המשרד לפרסם תזכיר חוק, תזכיר תקנות או תזכיר אחר, יפרסם היועץ המשפטי של המשרד את התזכיר בהקדם האפשרי; אם לא פרסם היועץ המשפטי את התזכיר יפרסם השר.

(ב) היה התזכיר נוגע לתחומי אחריותם של מספר משרדים ממשלתיים, יפרסם את התזכיר היועץ המשפטי של המשרד הממשלתי שלו מוקנות מירב הסמכויות בעניין התזכיר המבוקש לאחר היועצות עם היועצים המשפטיים של משרדי הממשלה הנוגעים בדבר; התגלעה מחלוקת בין היועצים המשפטיים בעניין הנוגע להוראות סעיף זה – תכריע במחלוקת ממשלת ישראל.

ביצוע ותקנות 7. שר המשפטים ממונה על ביצוע הוראות חוק זה והוא מוסמך לקבוע תקנות לביצועו.

דברי הסבר

מטרת החוק היא לחזק את מעמדם ועצמאותם של היועצים המשפטיים של המשרדים הממשלתיים. היועצים המשפטיים הם בעלי המומחיות המשפטית הגדולה ביותר בענייני המשרד בו הם מכהנים, ומשכך ראוי כי יהיו עצמאיים במילוי תפקידיהם, כך שיוכלו לייעץ ולפעול באופן בלתי תלוי בהתאם לשיקול דעתם המקצועי. חיזוק מעמדם יוביל להגברת הוודאות המשפטית בתוך המשרד ולשיפור איכות קבלת החלטות המשפטיות והמנהליות.

סעיף 1 מגדיר את מטרת החוק: להבטיח את עצמאותם של היועצים המשפטיים של המשרדים הממשלתיים ולחזק את מעמדם כמומחים משפטיים מובילים בתחומי האחריות של משרדיהם. הרחבת שיקול דעתם נועדה לשפר את איכות הייעוץ המשפטי שניתן לממשלה ולמנוע השפעות חיצוניות שעלולות לפגוע באובייקטיביות עבודתם.

סעיף 2 קובע כי היועץ המשפטי של משרד ממשלתי יהיה עצמאי לחלוטין במילוי תפקידיו וסמכויותיו, ולא יהיה כפוף ליועץ המשפטי לממשלה או לגורם מטעמו מבחינה מקצועית או משפטית. הוראה זו מבוססת על ההכרה כי היועץ המשפטי של המשרד הוא בעל הידע המקצועי הרלוונטי ביותר למשרדו ולכן עליו לפעול ללא כפיפות חיצונית כדי להבטיח ייעוץ עצמאי, מקצועי, מעמיק ואובייקטיבי.

סעיף 3 קובע כי היועץ המשפטי של משרד ממשלתי יהיה כפוף למנהל הכללי של אותו משרד ממשלתי. יחד עם זאת, יוכל היועץ המשפטי להיוועץ ביועץ המשפטי לממשלה על פי שיקול דעתו. סעיף זה מבטיח כי היועץ המשפטי יוכל להפעיל שיקול דעת עצמאי, תוך אפשרות לקבלת עצה מקצועית ממערך הייעוץ המשפטי לממשלה במקרה הצורך.

סעיף 4 קובע כי חוות דעתו המשפטית של היועץ המשפטי של המשרד תחייב את כלל עובדי המשרד. סעיף זה מחזק את סמכותו של היועץ המשפטי ומבטיח כי עמדתו תהיה בעלת משקל מכריע בהחלטות המשרד, מה שימנע מצב בו שיקולים לא משפטיים יגברו על שיקולים משפטיים ומקצועיים.

סעיף 5 קובע כי היועץ המשפטי של משרד ממשלתי יהיה הגורם הבלעדי המוסמך להנחות את מייצגי המדינה בערכאות המשפטיות בכל הנוגע לעמדת המשרד. בכך מובטחת עקביות משפטית ומניעת השפעות חיצוניות על עמדת המשרד בהליכים משפטיים, מה שיחזק את סמכותו של היועץ המשפטי ויבטיח ייצוג נאמן של עמדת המשרד.

סעיף 6 מגדיר את תפקידו של היועץ המשפטי בפרסום תזכירי חקיקה או תקנות על פי הנחיות השר הממונה על אותן משרד. כאשר תזכיר נוגע למספר משרדים ממשלתיים, היועץ המשפטי של המשרד הרלוונטי ביותר יפרסם אותו, תוך היועצות עם היועצים המשפטיים של יתר המשרדים הנוגעים בדבר. במקרים של מחלוקת, הממשלה היא שתכריע. סעיף זה מבטיח הליך חקיקה מקצועי ומסודר אשר יגיע מתוך המשרד בעל הנגיעה הגדולה ביותר לתזכיר, תוך הבטחת שיתוף פעולה והיועצות משפטית בין הגורמים הרלוונטיים, ויצירת עמדה משפטית אחידה וקוהרנטית על פי החלטת הממשלה במקרי מחלוקת בין היועצים המשפטיים.

סעיף 7 קובע כי שר המשפטים יהיה האחראי על ביצוע הוראות החוק המוצע ויהיה מוסמך לקבוע תקנות לביצועו. בכך מובטחת מסגרת ברורה ליישום החוק ולפיקוח על אופן ביצועו.

לסיכום, הצעת החוק מבקשת לחזק את עצמאותם של היועצים המשפטיים של המשרדים הממשלתיים, מתוך הכרה במומחיותם ובחשיבות תפקידם בשמירה על שלטון החוק וקבלת החלטות מבוססות משפטית. העצמת היועצים המשפטיים תוביל לשיפור משמעותי בתפקוד המשפטי של הממשלה ותסייע בהגברת אמון הציבור במערכת המשפטית והמינהלית.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' באייר התשפ"ה (05.05.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת יוסף טייב

5806/25/פ

הצעת חוק לשכת עורכי הדין (תיקון – מתן ציון מגן לעולים חדשים ולעורכי דין זרים בבחינות ההתמחות), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 38 בחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א–1961¹, בסעיף 38, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) בבחינות הלשכה להסמכה לעריכת דין תינתן תוספת של 6 נקודות לציון הסופי לעולים חדשים כהגדרתם בסעיף 15א לחוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט–1959², ולעורכי דין זרים."

2. תחולה חוק זה יחול על בחינות שהתקיימו החל מיום 1 בדצמבר 2024.

דבר הסבר

שיעור ההצלחה בבחינת ההסמכה ללשכת עורכי הדין, שהתקיימה בחודש דצמבר 2024, תוך כדי מלחמת חרבות ברזל, עומד על 49 אחוזים, ובקרב עולים חדשים וישראלים שלמדו בחוץ לארץ, אף עומד על שיעור אפסי. מתוך 143 ישראלים שלמדו משפטים בחוץ לארץ וניגשו לבחינה עבר רק נבחן אחד, ובקרב 29 עולים חדשים עברו רק ארבעה נבחנים. הלכה למעשה, בעקבות רמת הקושי של הבחינה ותנאיה, רבים מהמתמחים במקצוע המשפטים שניגשו לבחינה, נותרו עם תחושת כישלון וחוסר אונים. לצורך ההשוואה, כיום רופאים שסיימו את לימודיהם בחוץ לארץ ומשתתפים בקורס הכנה רשמי בישראל זכאים לקבל "ציון מגן" של עד 8 נקודות במבחן הרישוי הממשלתי, במידה ועמדו בהצלחה בדרישות הקורס ובבחינת המגן. לעומת זאת, עולים חדשים וישראלים שלמדו משפטים בחוץ לארץ נדרשים לעבור 9 בחינות בדיני מדינת ישראל, ולאחר מעברם בהצלחה, הם לא נהנים ממנגנון "ציון מגן" בבחינות ההסמכה של לשכת עורכי הדין, וזאת על אף הקשיים המשמעותיים בשפה ובמערכת המשפטית הישראלית.

בנוסף, מציאות היום מחייבת את ישראל להיערך להגנה משפטית בזירה הבינלאומית: בישראל קיימת חשיבות רבה להופעה ולהגנה בבית המשפט הבינלאומי בהאג ובמסגרות משפטיות נוספות, בהן

¹ ס"ח התשכ"א, עמ' 178.

² ס"ח התשי"ט, עמ' 86.

נדרשת מומחיות במשפט זר ובייצוג בשפות זרות. במקרים כגון תביעות נגד חיילי צה"ל, כולל מעצרים בחוץ לארץ, קיימת דרישה למומחים בעלי יכולת להתמודד עם נושאים משפטיים בין-לאומיים. היעדרם של עורכי דין אשר מתמחים בתחומים אלה, מפחית את יכולת המדינה להגן על אינטרסים שלה בזירה הבינלאומית. לכן, ישנה חשיבות רבה בשילוב משפטנים בעלי השכלה משפטית מחוץ לארץ ועורכי דין זרים במערכת המשפט הישראלית.

הצעת חוק זו נועדה לחזק את שילובם של עורכי דין זרים וכן עולים חדשים, במיוחד אלו הדוברים שפות זרות, במערכת המשפט הישראלית, בכדי לספק מענה מקצועי למדינת ישראל בכל הקשור להגנה משפטית בזירה הבינלאומית.

לפיכך, מוצע לתת תוספת של 6 נקודות לציון הסופי לעולים חדשים ולעורכי דין זרים בבחינת ההתמחות של לשכת עורכי הדין, החל מהמועד שהתקיים בחודש דצמבר 2024 והלאה, הן בשל רמת הקושי של הבחינה והן בשל השלכות המלחמה על הציבור בכלל ועל אוכלוסיית הנבחרים בפרט, בדגש על עולים חדשים ועורכי דין זרים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ד באייר התשפ"ה (12.05.2025)

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת:

הצעת חוק שיפוט בתי דין דתיים (בוררות), התשפ"ה–2025*

הגדרות

1. בחוק זה –

"בית דין" – בית דין רבני או בית דין שרעי;

"חוק הבוררות" – חוק הבוררות, התשכ"ח–1968¹;

"עניין אזרחי" – עניין שאינו אחד מאלה:

(1) עניין פלילי;

(2) עניין מינהלי – הליך שעניינו ביקורת שיפוטית על החלטה של רשות; לעניין זה, "רשות" ו"החלטה של רשות" – כהגדרתן בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס–2000²;

(3) עניין שבסמכות שיפוט של בית דין לפי חוק, לרבות עניין שניתן להסכים לגביו כי יהיה בסמכות השיפוט של בית דין;

(4) עניין הנוגע להליך שבין בני זוג נשואים או מי שהיו בני זוג נשואים;

(5) עניין שהמדינה או רשות מקומית היא צד לו שאינו יכול לשמש נושא להסכם בוררות לפי כל דין;

(6) עניין הנמצא בסמכותו של בית הדין לעבודה שאינו יכול לשמש נושא להסכם בוררות לפי כל דין;

2. (א) בית דין רשאי לדון כבורר בעניין אזרחי היכול לשמש נושא להסכם על פי כל דין, ובלבד שמתקיימים שני אלה:

(1) כל הצדדים הנוגעים בדבר הביעו את הסכמתם לכך באמצעות חתימה על טופס הבוררות בנוסח שבתוספת הראשונה (להלן – טופס בוררות);

(2) לבית הדין יש סמכות שיפוט בענייני המעמד האישי לפחות כלפי אחד הצדדים הנוגעים בדבר, או שכל הצדדים הנוגעים בדבר הם תאגידים.

* הצעות חוק מס' פ/1178 (מספר פנימי: 2197901) רפ/25/1579 (מספר פנימי: 2196198); הועברו לוועדה ביום א' באדר התשפ"ג (22 בפברואר 2023).

¹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 184.

² ס"ח התש"ס, עמ' 190.

(ב) פנייה לבית דין תוגש בצירוף טופס בוררות אשר יחתם על ידי כל הצדדים הנוגעים בדבר בסמוך לפני הגשת הבקשה לבית הדין.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), צד רשאי להגיש לבית דין בקשה להתדיין לפניו על גבי טופס בוררות אף אם אינו חתום על ידי כל הצדדים הנוגעים בדבר; הוגש טופס בוררות כאמור, מזכירות בית הדין תשלח לצדדים הנוגעים בדבר שאינם חתומים עליו הודעה בנוסח שבתוספת השנייה על הגשת הבקשה ועל אפשרותם לחתום על טופס הבוררות.

(ד) עד לקבלת טופס בוררות חתום על ידי כל הצדדים הנוגעים בדבר, לא יזמין בית הדין את הצדדים לדיון או יורה להם להשיב לתביעה, לא יזמנו עדים, ולא יקבל כל החלטה בעניין.

(ה) בתחילת דיון בהליך בוררות לפי חוק זה יברר בית הדין אם חתימת הצדדים הנוגעים בדבר על טופס הבוררות נעשתה מרצון חופשי, ויבהיר לצדדים הנוגעים בדבר כי זהו הליך בוררות ולא הליך שיפוטי.

תחולת הדין הדתי 3. (א) בלי לגרוע מסמכויות בית הדין לפי כל דין, בהליך בוררות לפי חוק זה, רשאי בית הדין לדון ולפסוק בהתאם לדין הדתי שהוא דן לפיו.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), בפסיקת בית דין לפי חוק זה לא תיפגע זכות מהותית של צד שהוא זכאי לה מכוח אלה:

(1) חוק שיווי זכויות האישה, התשי"א-1951³;

(2) משפט העבודה שאין להתנות עליו, המגן על זכויות עובדים;

(3) חוק המגן על זכויות אדם עם מוגבלות כהגדרתו בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998⁴;

(4) הוראות חוק החוזים האחדים, התשמ"ג-1982⁵;

(5) הוראות כל דין החלות על אף כל ויתור והסכם נוגד.

תחולת חוק הבוררות 4. הוראות חוק הבוררות, למעט סעיפים 31 עד 35 בחוק האמור, יחולו על הליך בוררות לפי חוק זה, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(1) על אף האמור בסעיפים 2 ו-21א(א)(2) לחוק הבוררות, סדרי הדין שיחולו בפני בית דין יהיו סדרי הדין הנהוגים באותו בית דין;

³ ס"ח התשי"א, עמ' 248.

⁴ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152.

⁵ ס"ח התשמ"ג, עמ' 8.

(2) בלי לגרוע מהוראות סעיפים 21א(ג) ו-24 לחוק הבוררות, לפי העניין, עילה לביטול פסק בורר בהליך בוררות לפי חוק זה תהיה גם אם בית הדין פסק בניגוד להוראות חוק זה.

5. ביצוע ותקנות לעניין בית הדין הרבני
השר לשירותי דת ממונה על ביצוע חוק זה לעניין בית הדין הרבני, והוא רשאי, בהסכמת שר המשפטים ונשיא בית הדין הרבני הגדול ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת –

(1) להתקין תקנות לביצועו, לרבות קביעת אגרות בעד הליכים לפי חוק זה ;
(2) בצו, לשנות את חלק א' לתוספת הראשונה או את חלק א' לתוספת השנייה.

6. ביצוע ותקנות לעניין בית הדין השרעי
שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה לעניין בית הדין השרעי, והוא רשאי, בהסכמת נשיא בית הדין השרעי לערעורים ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת –

(1) להתקין תקנות לביצועו, לרבות קביעת אגרות בעד הליכים לפי חוק זה ;
(2) בצו, לשנות את חלק ב' לתוספת הראשונה או את חלק ב' לתוספת השנייה.

תוספת ראשונה

(סעיפים 2, 5 ו-6)

חלק א': טופס בוררות בבית הדין הרבני

תיק _____

בבית הדין הרבני האזורי ב_____

(מקום הדיון וקביעת הרכב בית הדין יהיו על פי סדרי הדין הנהוגים בבית הדין בשינויים המחויבים).

פרטי המבקש :

1. שם פרטי ושם משפחה : _____

2. מספר מזהה (תעודת זהות או דרכון ; מספר מזהה לתאגיד) : _____

3. כתובת : _____

4. מספר טלפון נייד : _____

5. כתובת דואר אלקטרוני : _____@_____

[אם מיוצג] **על ידי בא כוח** [עורך דין/טוען רבני]

1. שם פרטי ושם משפחה : _____
2. מספר רישיון : _____
3. כתובת : _____
4. מספר טלפון נייד : _____
5. כתובת דואר אלקטרוני : _____@_____

נ ג ד

פרטי המשיב :

1. שם פרטי ושם משפחה : _____
2. מספר מזהה (תעודת זהות או דרכון ; מספר מזהה לתאגיד) :

3. כתובת : _____
4. מספר טלפון נייד : _____
5. כתובת דואר אלקטרוני : _____@_____

[אם מיוצג] **על ידי בא כוח** [עורך דין/טוען רבני]

1. שם פרטי ושם משפחה : _____
2. מספר רישיון : _____
3. כתובת : _____
4. מספר טלפון נייד : _____
5. כתובת דואר אלקטרוני : _____@_____

הסכם בוררות

הואיל ובין הצדדים נתגלעו חילוקי דעות כמפורט או כפי שיפורט בכתבי בית הדין שיוגשו לבית הדין הרבני (להלן – בית הדין); והואיל וברצון הצדדים למסור את המחלוקת לבוררות בבית הדין, והם מבקשים שבית הדין ידון ויפסוק בה כבורר; לפיכך הסכימו הצדדים כדלקמן:

1. הסכמה לדון ולפסוק בסכסוך
הצדדים מסכימים כי בית הדין ידון ויפסוק כבורר במחלוקת שבין הצדדים ובכל היבטי התביעות והטענות שיש לצדדים, זה כלפי זה, כמפורט או כפי שיפורט בכתבי בית הדין אשר יגישו הצדדים, וכן בכל נושא אחר הקשור לנושא הבוררות אשר יועלה על ידי הצדדים במהלך הבוררות (להלן – הסכסוך); הצדדים מודעים לכך שאף שהדיון מתקיים בפני בית הדין מדובר בהליך בוררות, ושבית הדין אינו יושב בדיון כערכאה בעלת סמכות שיפוט.
2. הבורר
הצדדים מסכימים כי מותב בית הדין שידון בסכסוך, הן בהרכב שלושה והן בדין יחיד, יהיה לפי סדרי הדין והמינהל של בית הדין.
3. הדין
הצדדים מודעים לכך שבית הדין רשאי לדון ולפסוק בסכסוך לפי הדין הדתי, ובלבד שבפסיקת בית הדין בהליך זה לא תיפגע זכות מהותית של בעל דין שהוא זכאי לה מכוח אלה:
 - (1) חוק שיווי זכויות האישה, התשי"א-1951;
 - (2) משפט העבודה שאין להתנות עליו, המגן על זכויות עובדים;
 - (3) חוק המגן על אדם עם מוגבלות, כהגדרתו בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998;
 - (4) הוראות חוק החוזים האחדים, התשמ"ג-1982;
 - (5) הוראות כל דין החלות על אף כל ויתור והסכם נוגד.
4. הכרעת בית הדין
בית הדין יפסוק בסכסוך, על פי דין או פשרה, פה אחד או ברוב דעות, לפי שיקול דעתו ומיטב שיפוטו.
5. סעדים
בית הדין יהיה רשאי לתת פסק הצהרתי, צו עשה או לא תעשה, צו ביצוע בעין, צווי ביניים, סעדים זמניים, החלטות ביניים אחרות, וכל סעד אחר שבית משפט מוסמך לתיתו; כמו כן רשאי הוא לתת פסק ביניים המכריע בנושא הבוררות חלקים חלקים.
6. ערעור
על פסק בוררות של בית דין רבני אזורי אפשר לערער בפני בית הדין הרבני הגדול, והכול בהתאם לסדרי הדין הנוהגים בבתי הדין הרבניים.
7. שלילת הדיון בבית הדין
בית הדין יהיה רשאי שלא לדון בסכסוך מטעמים שיירשמו; על החלטה כאמור אפשר לערער לבית הדין הרבני הגדול.

- סדרי הדין 8. סדרי הדין בבוררות יהיו סדרי הדין הנהוגים בבתי הדין הרבניים, בשינויים המחויבים, בכפוף להוראות חוק שיפוט בתי דין דתיים (בוררות), התשפ"ה–2025.
- נזק ישיר ועקיף 9. הצדדים מתחייבים לשלם בגין נזק ישיר ובגין נזק עקיף (נזקי גרמא והפסדים של מניעת רווח) בהתאם לנסיבות, כפי שיקבע בית הדין, לפי שיקול דעתו.
- תאגיד 10. אם מי מהצדדים הוא תאגיד –
- (1) הצדדים מסכימים שתאגיד הוא בעל זכויות וחובות ובכוחו לתבוע ולהיתבע;
- (2) הצדדים מסכימים כי לתאגיד יש אחריות מוגבלת, ועל כן תביעותיהם מופנות כלפי נכסי התאגיד ולא כלפי מנהלי התאגיד או נציגי התאגיד הפועלים בשמו ולא כלפי בעלי מניותיו, אלא אם כן בית הדין סבר כי מנהלי התאגיד או נציגי התאגיד כאמור או בעלי מניותיו אחראים אישית, ובלבד שהם צדדים בהליך בוררות זה;
- (3) בכפוף להוראות פסקה (2), הצדדים מוחלים על האפשרות לתבוע את הנכסים שמעבר לרכוש התאגיד.
- הוצאות 11. הצדדים מתחייבים לשלם הוצאות משפט, שכר עדים ושכר טרחת עורך דין/טוען רבני, כפי שיקבע בית הדין לפי שיקול דעתו.
- קניין על פי דין תורה 12. הצדדים מצהירים ומודים כי קיבלו קניין מועיל כדין על פי דין תורה בבית דין חשוב, על כל התחייבויותיהם בכל סעיף וסעיף שבהסכם זה, וכחומר כל התנאים וכחומר כל השטרות.

ולראיה באנו על החתום במועד הרשום בצד חתימתנו :

תאריך	חתימת	תאריך	חתימת
חתימה	המשיב	חתימה	המבקש

חלק ב': טופס בוררות בבית הדין השרעי**

תוספת שנייה

** ייקבע בעת הכנת הצעת החוק לקריאה שנייה ולקריאה השלישית.

חלק א': הודעה על הגשת בקשה להתדיין בבוררות בבית הדין הרבני

מאת: בית הדין הרבני האזורי ב_____

פרטי המבקש :

נגד

פרטי המשיב :

אל: _____ (המשיב)

- (א) דע כי _____ (המבקש) הגיש לבית הדין הרבני בקשה לדון ולפסוק בבוררות בסכסוך ביניכם, כמפורט במסמכים המצורפים, וחתם על טופס הסכם הבוררות המצורף בזה.
- (ב) אם אתה מסכים לקיום הליך הבוררות בסכסוך בבית הדין, נא חתום על טופס הסכם הבוררות והחזר אותו למזכירות בית הדין; אם יש לך תביעה נגדית, אתה רשאי להגישה לבית הדין.
- (ג) הודעה זו אינה נחשבת דרישה להשיב לתביעת המבקש או הזמנה לדין.
- (ד) **הודעה זו שנשלחה על ידי בית הדין אינה מחייבת אותך לתת את הסכמתך לבקשת המבקש לקיום הליך הבוררות בבית הדין.**
- (ה) בלי הסכמתך המפורשת באמצעות חתימתך על טופס הסכם הבוררות המצורף, לא ידון בית הדין כבורר בבוררות זו, לא תהיה חייב להשיב לטענות המבקש ובית הדין לא ייתן כל החלטה בעניין בסכסוך.
- (ו) **הליך בוררות בבית הדין יכול להתקיים רק בהסכמתך באופן חופשי ומרצון.**

תאריך החתימה

חתימת מזכיר בית הדין

חלק ב': הודעה על הגשת בקשה להתדיין בבוררות בבית הדין השרעי**

** ייקבע בעת הכנת הצעת החוק לקריאה שנייה ולקריאה השלישית.

מזכירות הממשלה

החלטה מספר חק/58 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 19.02.2023 אשר צורפה לפרוטוקול החלטות הממשלה וקבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 02.03.2023 ומספרה הוא 262(חק/58).

262(חק/58). הצעת חוק שיפוט בתי דין דתיים (בוררות), התשפ"ג-2023 של חה"כ משה גפני ואחרים (פ/1178)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

נציגת משרד המשפטים מוריה כהן בקשי מציגה את עיקרי הצעת החוק ומציינת כי ראוי שנושא זה יקודם במסגרת הצעת חוק ממשלתית.

(פה אחד)

מ ח ל י ט י ס , בהתאם לסעיף 66 בתקנון לעבודת הממשלה, לתמוך בקריאה הטרומית בהצעת חוק שיפוט בתי דין דתיים (בוררות), התשפ"ג-2023 של חה"כ משה גפני ואחרים (פ/1178) כפוף לתנאים הבאים :

א. הצעת החוק תוחזר לדיון בוועדת השרים לענייני חקיקה לפני הקריאה הראשונה.

ב. הצעת החוק לא תקודם ללא הסכמת משרד המשפטים ומשרד העבודה.

הערה

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

טיוטת חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס'...) (הטלת חובות על מתווך במקרקעין), התשפ"ה-2025

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו, עיקרי הוראותיו והשפעתו על הדין הקיים

החוק המוצע נועד להטיל חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים על מתווכים במקרקעין, וזאת רק בהתייחס לתיווך אשר במסגרתו בוצעה, או התבקש מתווך לבצע, פעולה בנכס פיננסי עבור הלקוח. כמו כן החוק נועד להסדיר את הפיקוח על מילוי חובות אלה ולחייב את המתווכים במקרקעין לעמוד בחובות שייקבעו בצו איסור הלבנת הון. התיקון המוצע נועד לקדם את המאבק בהלבנת הון ובמימון טרור תוך ניצול שוק הנדל"ן ומאפייניו, ולהתאים את החקיקה בישראל לדרישות הבין-לאומיות.

ג. עיקרי החוק המוצע

מוצע לתקן את פרק ג' לחוק על ידי הוספת סימן ד', שעניינו חובות המוטלות על מתווך במקרקעין. תחת סימן ד', מוצע להגדיר את המונחים הרלוונטיים לסימן, וכן להסמיק את שר המשפטים לאחר התייעצות עם השר לביטחון לאומי, להורות בצו כי מתווך נדל"ן, אשר במסגרת התיווך במקרקעין מבצע פעולה בנכס פיננסי עבור הלקוח או מתבקש לבצע פעולה כאמור, לא יבצע תיווך במקרקעין כאמור אלא אם יהיו בידיו פרטי הזיהוי של הלקוח ושל מי שבעבורו או לטובתו מבוצעת העסקה, דיווח על ביצוע עסקאות כאמור לרשות לאיסור הלבנת הון וכן ינהל רישומים וישמור עליהם, והכל כפי שיפורט בצו. כמו כן, מוצע להסמיק את שר המשפטים לקבוע בצו איסורים ומגבלות על גילוי סוגי דיווח, לרבות בירור פנימי לקראת הכנת דיווח, תוכן הדיווח, דבר קבלת בקשה הנוגעת לדיווח או מתן זכות עיון במסמכים המעידים עליהם, שהפרתם מהווה עבירה פלילית שהעונש בצידה מאסר שנה.

עוד מוצע לתקן את סעיף 11ג שמגדיר מיהו הממונה ביחס לסוגי הגופים אשר חלות עליהם חובות לפיה החוק, וזאת ע"י הוספת עובד משרד המשפטים שמנה שר המשפטים כממונה ביחס למתווך במקרקעין.

בנוסף, מוצע לתקן את סעיף 11ג שעניינו העברת מידע על ידי הסדרת סמכות הממונה על מתווכים במקרקעין לקבל מידע מרשם המתווכים במשרד המשפטים, וכן סמכות רשם המתווכים לקבל מידע מהממונה על מתווכים במקרקעין בכל הנוגע להחלטות ועדת העיצומים לפי פרק ה'. כמו כן, מוצע להסמיק את הממונה על מתווכים במקרקעין לפנות לגורם המוסמך לפתוח בהליך משמעותי לפי חוק המתווכים במקרקעין, אם התעורר אצלו חשש כי מתווך במקרקעין הפר כלל משמעותי האוסר על ביצוע פעולה שיש בה משום הפרה של הוראות החוק.

ד. השפעת החוק המוצע על חוקים קיימים

חוק איסור הלבנת הון יתוקן בהתאם למוצע.

ה. השפעת החוק המוצע על התקן המנהלי של המשרד היוזם, משרדים אחרים ורשויות אחרות [להשלים...]

ו. הופץ תזכיר ביום ט' בסיון התשפ"ה (5.6.2025)

התקבלו הערות בודדות לתזכיר, ולאחר בחינתן נמצא כי אין מקום לשינוי תוכן הצעת החוק. הערה אחת התייחסה לפן הפרוצדורלי וביקשה להאריך את תקופת הפרסום להערות הציבור. השנייה, התייחס לפן המהותי של ההסדר ולפיה ההסדר המוצע פוגע בחופש העיסוק של המתווכים בנדל"ן, כי למתווכי

המקרקעין אין כלים ליישום הוראות החוק, וכי עדיף להחיל את ההסדר המוצע על עורכי דין ויזמי נדל"ן. קיצור זמן ההפצה נעשה נוכח הביקורת הצפויה של ארגון ה-FATF על ישראל באשר ליישום הסטנדרטים הבינלאומיים שקבע הארגון, על מנת להספיק לקדם את התיקון לחוק לפני יציאת הכנסת לפגרה.

אשר להערות הנוגעות לגופו של ההסדר יצוין כי ההסדר אינו חל על רובם המכריע של המתווכים במקרקעין, אלא רק על מגזר מאוד מצומצם של מתווכים אשר במסגרת התיווך מבצעים פעולות בנכסים פיננסיים עבור הלקוחות או מתבקשים לבצע פעולות כאמור. בישראל, תופעה זו אינה שכיחה בקרב המתווכים במקרקעין. במעט המקרים שבהם התיווך כולל גם ביצוע פעולות בנכסים כאמור, ההנחה היא שהמתווך במקרקעין נמצא בהיכרות עם הצדדים לעסקה וקיימת הצדקה להטיל עליו את החובות הקבועות בחוק, כפי שהן חלות כבר היום על נותני שירות עסקי.

ז. עמדת מנהל מערך ייעוץ וחקיקה והמשנה ליועצת המשפטית לממשלה
אין מניעה משפטית לקידום הצעת החוק.

ח. להלן נוסח טיוטת החוק המוצע ודברי הסבר:

טיוטת חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס'...) (הטלת חובות על מתווך במקרקעין), התשפ"ה-2025

1. תיקון סעיפים 3 ו-6 1. בחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000¹ (להלן - החוק העיקרי), בסעיפים 3(ב) ו-6(א)(2), במקום "סעיפים 7 או 8" יבוא "סעיפים 7, 8 או 8ג".
2. הוספת סימן ד' לפרק ג' 2. בפרק ג' לחוק העיקרי, אחרי סעיף 8 יבוא:

"סימן ד': חובות המוטלות על מתווך במקרקעין

8ג. (א) 8ג. בסימן זה -

"חוק המתווכים במקרקעין" - חוק המתווכים במקרקעין, התשנ"ו-1996²;

"לקוח" - כהגדרתו בחוק המתווכים במקרקעין;

"מתווך במקרקעין" - מי שעוסק בתיווך במקרקעין;

"נכס וירטואלי" - מטבע וירטואלי או ייצוג דיגיטלי אחר של ערך שניתן לסחור בו או להעבירו באופן דיגיטלי ולהשתמש בו למטרת תשלום או השקעה;

"פעולה בנכס פיננסי" - החזקה או העברה של כספים או של נכס וירטואלי, לרבות באמצעות חשבון בגוף פיננסי;

¹ ס"ח התש"ס, עמ' 293; התשפ"ד, עמ' 787.

² ס"ח התשנ"ו, 375, עמ' 70.

"תיווך במקרקעין" – כהגדרתו בחוק המתווכים במקרקעין, ובלבד שבמסגרת התיווך כאמור המתווך במקרקעין מבצע פעולה בנכס פיננסי עבור הלקוח או מתבקש לבצע פעולה כאמור ;

(ב) לשם אכיפתו של חוק זה יורה שר המשפטים, בצו, לאחר התייעצות עם השר לביטחון לאומי, כי מתווך במקרקעין -

(1) לא יבצע תיווך במקרקעין אלא אם כן יהיו בידיו פרטי הזיהוי, כמפורט בצו, של הלקוח ושל מי שבעבורו או לטובתו בוצעה העסקה, במישרין או בעקיפין ; היה הלקוח תאגיד או שהעסקה בוצעה לבקשת תאגיד, יכול שדרישת הזיהוי כאמור תכלול את מי שיש לו שליטה בתאגיד ;

(2) ידווח על ביצוע פעולת תיווך במקרקעין באופן שנקבע בצו ;

(3) ינהל רישומים וישמור עליהם, באופן ולתקופה שייקבעו בצו, בעניינים אלה :

(א) פרטי הזיהוי כאמור בפסקה (1) ;

(ב) פרטי הדיווח כאמור בפסקה (2) ;

(ג) כל עניין אחר, שייקבע בצו, הדרוש לשם אכיפתו של חוק זה.

(ג) על אף הוראות כל דין, ניתן לקבוע בצו לפי סעיף קטן (ב), סוגי דיווח שגילוי של כל דבר הנוגע אליהם, לרבות בירור פנימי לקראת הכנת דיווח, תוכן הדיווח או דבר קבלתה של בקשה הנוגעת לדיווח, וכן מתן זכות עיון במסמכים המעידים עליהם, אסורים או מוגבלים ; המגלה דבר או המאפשר עיון בדיווח בניגוד להוראות כאמור, דינו – מאסר שנה.

(ד) דיווח לפי סעיף זה יועבר למאגר המידע כאמור בסעיף 28, בדרך ובמועד שיקבע שר המשפטים, בהתייעצות עם השר לביטחון לאומי.

(ה) מתווך במקרקעין ידריך את עובדיו בדבר דרכי מילוין של חובות לפי סעיף זה, בהתאם לצו לפי סעיף זה, וכן יפקח על מילוי החובות."

תיקון סעיף 11ג 3. בסעיף 11ג לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (א), אחרי פסקה (9) יבוא :

"(10) לעניין מתווך במקרקעין – עובד משרד המשפטים שמינה שר המשפטים."

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "לפי פסקאות (5), (7) ו-(9)" יבוא "לפי פסקאות (5), (7), (9) ו-(10)".

4. בסעיף 11ג1 לחוק העיקרי - תיקון סעיף 11ג1

(1) בסעיף קטן (א), אחרי "הממונה על נותני שירות עסקי" יבוא "הממונה לעניין מתווכים במקרקעין", במקום "רשאי" יבוא "רשאים" ואחרי פסקה (2) יבוא :
 "(3) רשם המתווכים במשרד המשפטים – לגבי מתווכים במקרקעין."

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא -

"(ד) לשם מילוי תפקידו רשאי רשם המתווכים לקבל מהממונה לעניין מתווך במקרקעין מידע בדבר החלטות של ועדה להטלת עיצום כספי לפי פרק ה', בכל הנוגע למתווך במקרקעין."

(ה) על אף האמור בסעיף 31א, נקבע כלל משמעותי האוסר על מתווך במקרקעין לבצע פעולה שהוא מעריך שיש בה משום הפרה של הוראות חוק זה, והתעורר אצל הממונה לעניין מתווך במקרקעין חשש כי מתווך במקרקעין הפר את הכלל האמור, רשאי הוא לפנות לגורם המוסמך בבקשה לפתוח בהליך משמעותי נגד מתווך במקרקעין ובלבד שבפנייה ייכללו רק פרטי המידע שעוררו את חששו של הממונה ; לעניין זה, "גורם מוסמך" – מי שמוסמך לפתוח בהליך משמעותי נגד מתווך במקרקעין לפי חוק המתווכים במקרקעין, התשנ"ו-1988."

5. בסעיף 14 לחוק העיקרי - תיקון סעיף 14

(1) בכותרת השוליים, במקום "סעיפים 7 עד 8ב" יבוא "סעיפים 7 עד 8ג";

(2) בסעיף קטן (א), במקום "לפי סעיפים 7, 8א, 8ב או 8ב" יבוא "לפי סעיפים 7, 8א, 8ב, 8א, 8ב או 8ג".

6. בחוק המאבק בטרור, התשנ"ו-2016³, בסעיף 95 - תיקון חוק המאבק בטרור

(1) בסעיף קטן (א), בכל מקום, במקום "כאמור בסעיפים 7, 8א או 8ב" יבוא "כאמור בסעיפים 7, 8א, 8ב או 8ג";

(2) בסעיף קטן (ד), במקום "גוף המנוי בתוספת השלישית לחוק האמור וסוחר באבנים יקרות", יבוא "גוף המנוי בתוספת השלישית לחוק האמור, סוחר באבנים יקרות ומתווך במקרקעין".

³ ס"ח התשע"ו, עמ' 898 ; התשפ"ה, עמ' 530.

7. תיקון חוק המאבק בתוכנית הגרעין של איראן, התשע"ב-2012⁴, בסעיף 8 - בתוכנית הגרעין של איראן
- (1) בסעיף קטן (א), בכל מקום, במקום "כאמור בסעיף 7 לחוק", יבוא "כאמור בסעיפים 7, 8א, 8ב ו-8ג לחוק".
- (2) בסעיף קטן (ג), אחרי "שמונה לפי סעיף 8 לחוק האמור" יבוא "או אחראי למילוי חובות בתאגיד שהוא סוחר באבנים יקרות, שמונה לפי סעיף 8א(ו) לחוק האמור".
8. תיקון חוק למניעת הפצה ומימון של נשק להשמדה המונית, התשע"ח-2018⁵, בסעיף 8 -
- (1) בסעיף קטן (א), בכל מקום, במקום "כאמור בסעיפים 7, 8א או 8ב", יבוא "כאמור בסעיפים 7, 8א, 8ב ו-8ג";
- (2) בסעיף קטן (ג), אחרי "שמונה לפי סעיף 8 לחוק האמור" יבוא "או אחראי למילוי חובות בתאגיד שהוא סוחר באבנים יקרות, שמונה לפי סעיף 8א(ו) לחוק האמור".
9. תחילה והוראות מעבר
- (א) תחילתו של חוק זה במועד שיקבע השר, בצו, בהתאם למועד כניסתו לתוקף של צו לפי סעיף 8(ג) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה (להלן – יום התחילה).
- (ב) על אף הוראות סעיף 14 לחוק העיקרי, בשנה הראשונה שלאחר יום התחילה, לא יוטל עיצום כספי על מי שהפר הוראות לפי סעיף 8 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה, אלא תישלח לו הודעה בכתב על ההפרה.

דבר היסבר

כללי

בהצעת חוק זו מוצע לתקן את חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: "החוק" או "חוק איסור הלבנת הון"), ולהטיל חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים על מתווכים במקרקעין, כמשמעותם בחוק המתווכים במקרקעין, תשנ"ו-1996 (להלן: "חוק המתווכים במקרקעין") וזאת רק בהתייחס לתיווך אשר במסגרתו בוצעה, או התבקש מתווך לבצע, פעולה בנכס פיננסי עבור הלקוח. כן מוצע להסדיר את הפיקוח על מילוי חובות אלה ולחייב את המתווכים במקרקעין לעמוד בחובות שייקבעו בצו איסור הלבנת הון. התיקון המוצע נועד לקדם את המאבק בהלבנת הון ובמימון טרור ולהתאים את החקיקה בישראל לדרישות הבין-לאומיות, כמפורט להלן.

ניצול שוק הנדל"ן להלבנת הון הוא תופעה עולמית מוכרת בשל מאפייניו הייחודיים של שוק זה, הכוללים עריכת עסקאות בסכומים גדולים יחד עם אפשרות לתשלום במזומן והיעדר חובות לרישום מלוא שרשרת הבעלות בנכס. עקב התגברות המאבק הבינלאומי בהלבנת הון, עבריינים פונים לשיטות מתוחכמות יותר להלבנת כספים ולשם כך, בין היתר, הם משתמשים בנותני שירותים מקצועיים, דוגמת מתווכים במקרקעין. במדינות שונות בעולם, מוכרת פרקטיקה של שימוש במתווכים במקרקעין על ידי מלביני הון, אשר מנצלים לרעה את המאפיינים של שוק הנדל"ן והמומחיות של בעלי מקצוע אלה בהתנהלות בשוק זה. נוכח מאפייניו הייחודיים של שוק העסקאות במקרקעין, כפי שיפורט להלן, מדובר בשוק שקיים בו סיכון להלבנת הון ומימון טרור.

⁴ ס"ח התשע"ב, עמ' 634; התשע"ח, עמ' 239.

⁵ ס"ח התשע"ח, עמ' 232.

שוק הנדל"ן בישראל הוא שוק משמעותי מבחינת מספר העסקאות המבוצעות בו והיקפן הכספי. הגידול בהיקפי השוק וברמת המחירים בו, מאפשר הטמעת רכוש שהופק בפשיעה ביתר קלות. החשש מפני הלבנת הון הוא חשש מעשי בשוק זה, נוכח הקושי הקיים במעקב אחר שרשרת הבעלות בזכויות במקרקעין מקום בו הבעלים הוא תאגיד או כאשר רכישת הזכויות במקרקעין נעשית על ידי נאמן. קושי זה רלוונטי בעיקר כאשר הרכישה מתבצעת במזומן או באמצעות שיק זר, מאחר ואין גורם פיננסי מפקח שבאמצעותו ניתן לחייב בהצהרה על הנהגה. החלה של משטר איסור הלבנת הון על מתווכים במקרקעין, צפויה למתן את הסיכון הנשקף מפעילות זו.

החשש מניצול לרעה של נותני שירותים עסקיים שונים, ובהם מתווכים במקרקעין, עורכי דין ורואי חשבון לצורך הלבנת הון, הביא את הארגונים הבינלאומיים, ובראשם ארגון ה-FATF (Financial Action Task Force), להמליץ למדינות להטיל על מגזרים אלה חובות זיהוי, רישום ודיווח ברוח המוצע בהצעת חוק זו, על מנת להכביד על שימוש לרעה בשירותיהם לצורך הלבנת הון או למנוע אותו. בהמלצות מס' 22 ו-23 להמלצות ארגון ה-FATF נקבע, כי יש להחיל חובות זיהוי והכרת הלקוח, שמירת מסמכים ודיווח, על מגזרים שונים, לרבות על מתווכים במקרקעין, כאשר אלו מעורבים, או התבקשו להיות מעורבים, בצד הפיננסי של עסקאות רכישה או מכירה של נכס, עבור לקוחותיהם. חובות כאמור נקבעו בכל מדינות האיחוד האירופי וכן במספר מדינות נוספות, בהן דרום אפריקה, קנדה, אנגליה וסין. כמו כן קיימות מדינות כדוגמת ארה"ב ואוסטרליה הנמצאות בעיצומו של הליך חקיקה בנושא.

כיום, וחרף המלצות ארגון ה-FATF, החקיקה בישראל אינה מטילה חובות כלשהן על מתווכי המקרקעין בישראל. המשמעות היא, שמתווכי המקרקעין אינם נדרשים לקיים חובות זיהוי והכרת הלקוח ולא חלה עליהם חובת דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון, כנדרש בסטנדרט הבינלאומי.

בביקורת שנערכה בישראל בשנת 2018,⁶ קיבלה ישראל בהמלצות 22 ו-23 את הציון Partially Compliant, שמעיד על עמידה בלתי מספקת בדרישות הסטנדרט, לצד המלצה של הארגון לערוך תיקוני חקיקה משמעותיים, לרבות החלת חובות איסור הלבנת הון ומימון טרור על מתווכים במקרקעין. זאת על מנת לעמוד כראוי בהוראות הסטנדרטים הבינלאומיים.

הביקורת הבאה של הארגון על מדינת ישראל תיערך במהלך שנת 2028, במסגרתה יבחן הארגון את משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור בישראל מבחינה טכנית ומבחינת האפקטיביות. במסגרת הבחינה הטכנית, בודק צוות הביקורת אם המדינה מיישמת את 40 המלצות הארגון, בעיקר בכל הנוגע לחקיקה הנדרשת. ככל שמדינת ישראל לא תבצע את תיקוני החקיקה הנדרשים עד למועד הביקורת, תהיה לכך השפעה משמעותית לרעה על הציונים שמדינת ישראל תקבל בתחום זה, ומטבע הדברים גם על יכולתה להדגים את אפקטיביות משטר איסור הלבנת הון בתחום זה. לאור האמור לעיל, מוצע להוסיף מתווכים במקרקעין לרשימת הגורמים עליהם חלות חובות זיהוי, דיווח, רישום ושמירת מסמכים לפי חוק איסור הלבנת הון, וכן לקבוע, כי החובות עצמן, כמו גם דרכי מילוין ייקבעו בצו שיוצא על ידי שר המשפטים מכוח החוק, בדומה למנגנונים הקבועים לגבי גורמים אחרים עליהם חל משטר הלבנת הון – כל אחד בהתאם להוראות הצווים שהוצאו בעניינו על ידי הרגולטור הממונה עליו. עוד מוצע לקבוע פיקוח על יישומן של חובות אלה, כמוצע בהצעת חוק זו.

הטלת חובות על מתווכים במקרקעין כאמור כרוכה, מטבע הדברים, בהכבדה על בעלי מקצוע אלו ויש בה כדי להשליך על יחסיהם מול לקוחותיהם. לפיכך, ועל מנת לצמצם למינימום ההכרחי את ההכבדה הכרוכה במילוי החובות, כוללת הצעת החוק הוראות המצמצמות את תחולת החובות שמוצע לקבוע בה. הוראות אלה גובשו, בין היתר, בעקבות דיונים שנערכו עם הגופים הרלוונטיים המייצגים קבוצות מתווכים. ההסדר המוצע, על פרטיו השונים, כמו גם הצווים שיוצאו מכוח החוק כאמור, משקפים גישה אשר מטרתה

⁶ בשנים 2008 ו-2013 נערכו ביקורות באמצעות ארגון MONEYVAL, ארגון אזורי של מועצת אירופה בסגנון ה-FATF, בו מדינת ישראל משתתפת כמשקיפה פעילה.

לאפשר מחד גיסא עמידה בסטנדרטים הבינלאומיים, ומאידך גיסא, לצמצם למינימום את פוטנציאל הפגיעה במתווכים במקרקעין ובעיסוקם השגרת. יש לציין, כי החובות המוצעות יחולו רק על תיווך במקרקעין, שבמסגרתו בוצעה פעולה בנכס פיננסי עבור הלקוח, קרי שמתווך הנדל"ן החזיק או העביר בפועל כספים או מטבע וירטואלי מהלקוח או אליו, לטובת העסקה במקרקעין, או שהמתווך התבקש לבצע פעולה כזו. כפי שהוצג בדיונים שנערכו עם הגופים הרלוונטיים כאמור, הרוב המכריע של המתווכים במקרקעין בישראל, אינם מבצעים פעולות בנכס פיננסי עבור הלקוח. נראה כי העיסוק במקצוע זה בישראל, בשונה ממדינות אחרות בעולם, בדרך כלל אינו כולל נטילת חלק בצד הפיננסי של העסקה. לפיכך, החוק המוצע צפוי לחול בפועל על מגזר מצומצם מאוד של מתווכים במקרקעין, ועיקרו כאמור בהתאמת הדין הפנימי לסטנדרטים הבינלאומיים בנושא זה.

חלק מההתיקונים המוצעים בהצעה זו נכללו בעבר במסגרת הצעות שונות לתיקון חוק איסור הלבנת הון, ובעיקר בהצעת חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 11) (נותני שירות עסקי), התשע"ב-2012, אולם התיקונים הנוגעים למתווכים לא קודמו בכנסת. לאחר בחינה מחודשת של הצעת חוק זו, פגישות עם הסקטור ולקראת הביקורת של ארגון ה-FATF בישראל, מוצע לקדם חקיקה זו.

סעיף 1

מוצע לתקן את סעיף 3(ב) כך שהעבירה של איסור פעולה ברכוש או מסירת מידע כוזב תחול גם במצב בו מתווך במקרקעין עשה פעולה ברכוש או מסר מידע כוזב במטרה להכשיל דיווח המתחייב על פי החוק. כן מוצע לתקן את סעיף 6 אשר קובע סייג לאחריות פלילית על עבירה של פעולה ברכוש אסור לפי סעיף 4 לחוק, על מי שמדווח למשטרת ישראל או לרשות לאיסור הלבנת הון בהתאם לחובות המוטלות עליו בחוק, באופן שהסייג האמור יחול גם ביחס למתווך אשר פעל כנדרש ודיווח על פעולה חשודה למשטרה או לרשות לאיסור הלבנת הון.

סעיף 2

מוצע להוסיף סימן לפרק ג' לחוק על פיו יוטלו חובות על מתווך במקרקעין שבמסגרת התיווך מבצע או מתבקש לבצע פעולה בנכס פיננסי עבור הלקוח. הטלת החובות נועדה להתמודד עם הסיכון המוגבר להלבנת הון בעסקאות במקרקעין, כפי שאף עולה מהסטנדרט הבין-לאומי בנושא. בסעיף קטן (א) מוצע להגדיר מונחים הרלוונטיים להוראות הסימן. בכלל זה מוצע להגדיר "פעולה בנכס פיננסי" כהחזקה או העברה של כספים או נכס וירטואלי לרבות באמצעות חשבון בגוף פיננסי. כמו כן מוצעת הגדרה חדשה של נכס וירטואלי שנועדה להתמודד עם מגוון הנכסים הוירטואליים הקיימים היום. מוצע להפנות בנוגע להגדרות "לקוח" ו"תיווך במקרקעין" להגדרות בחוק המתווכים במקרקעין.

בדומה לחובות המוטלות על נותני שירותים פיננסיים שונים, מוצע להחיל על מתווך במקרקעין את החובה לזהות ולהכיר את הלקוח, לדווח על פעולות מסוימות ברכוש הלקוח, לנהל רישומים של פרטי הזיהוי של הלקוח ופעולות ברכוש של הלקוח ושמירה על רישומים אלה. מוצע להסמיק את שר המשפטים לקבוע את החובות הקונקרטיות בצו ייעודי, כפי שקיים לגבי גופים פיננסיים ובעלי מקצוע אחרים.

עוד מוצע כי ההוראות החלות על נותני שירותים פיננסיים וסוחרים באבנים יקרות, בכל הנוגע לסוגי דיווח שניתן לקבוע בצו כי יהיו אסורים או מוגבלים בגילוי או עיון, יחולו גם על מתווכים במקרקעין. בהתאם לכך, תיקבע במסגרת סעיף 8(ג) לחוק, הסמכה לקבוע בצו את סוגי הדיווח אשר אסורים או מוגבלים בגילוי או עיון, ולקבוע עבירה שהעונש בצידה מאסר שנה על המגלה או המאפשר עיון בניגוד להוראה זו. הוראות אלה נועדו לאפשר את בחינת החשד לביצוע הלבנת הון על ידי הרשויות, ללא גילוי דבר בדיקה זו או תוכנה.

סעיף 3

מוצע להסמיק את שר המשפטים למנות ממונה לעניין מתווכים במקרקעין שהוא עובד משרד המשפטים.

זאת, בין היתר, לאור היותם של מתווכים במקרקעין נתונים לפיקוח ורישוי מקצועיים מטעם רשם המתווכים, שהוא יחידה השייכת למשרד המשפטים. השר רשאי להסמך כממונה כאמור את רשם המתווכים, את הממונה על נותני שירות עסקי, או למנות ממונה אחר. כמו כן מוצע כי הודעה על הסמכת ממונה לעניין מתווכים במקרקעין תפורסם ברשומות על ידי השר.

סעיף 4

מוצע להסמך את הממונה לעניין מתווכים במקרקעין לקבל מרשם המתווכים מידע על המתווכים במקרקעין, זאת באופן דומה להסדר הקיים בסעיף לגבי נותני שירות עסקי המאפשר לממונה לקבל מידע אודותיהם מלשכת עורכי הדין (לגבי עורכי דין) וממועצת רואי החשבון (לגבי רואי חשבון). המידע שמוצע להסמך את הממונה לקבל לגבי מתווכי מקרקעין הוא בדבר זהותם, כתובותיהם, פרטי התקשרות אחרים עמם, השעיה או ביטול של רישיונותיהם, וכל מידע נוסף שקבע שר המשפטים בצו. מידע זה נחוץ לממונה כדי לפקח באופן אפקטיבי על מתווכים במקרקעין, לרבות אלה שבוטל רישיונם כתוצאה מהפרה של חוק המתווכים במקרקעין או שאינם רשומים מסיבה אחרת במרשם המתווכים. יובהר כי הסמכה זו לקבלת מידע אינה נדרשת ככל ששר המשפטים יסמך את רשם המתווכים להיות ממונה על מתווכים במקרקעין לפי חוק איסור הלבנת הון.

בנוסף, מוצע לאפשר לממונה להעביר לרשם המתווכים החלטות של ועדות להטלת עיצומים כספיים בעניין מתווך הרשום במרשם, וזאת כדי לאפשר לרשם המתווכים לשקול נתונים אלה, ככל שנדרש על פי שיקול דעתו, לצורך מילוי תפקידו.

מוצע גם להסמך את הממונה לעניין המתווכים במקרקעין לפנות לגורם המוסמך לעניין זה לפי חוק המתווכים במקרקעין, בבקשה לפתוח בהליך משמעותי נגד מתווך במקרקעין אם ישנו חשש כי זה ביצע פעולה שיש בה הפרה של כלל משמעותי האוסר על ביצוע פעולה המהווה הפרה של הוראות חוק איסור הלבנת הון. במקרה כזה, פניית הממונה תכלול רק את המידע שעורר את חששו. זאת, בדומה לסמכותו של הממונה על נותן שירות עסקי לגבי נותני שירות עסקי.

יצוין כי במקביל נבחן תיקון לחוק המתווכים במקרקעין במסגרתו תקבע חובה על מתווך במקרקעין אשר מבצע פעולה בנכס פיננסי, לדווח על כך לרשם המתווכים כחלק מהליך חידוש הרישיון. הצעה זו לאסדרה הועלתה במסגרת הליך שיתוף ציבור (שבוצע כחלק מהליך RIA), ואף עשויה לסייע ולהקל על הליכי הפיקוח על עמידה בהוראות החוק.

סעיף 5

מוצע לתקן את סעיף 14 לחוק ולהסמך את הוועדה להטלת עיצומים כספיים להטיל עיצום כספי גם על מתווך במקרקעין שמפר את חובותיו לפי חוק זה, בדומה להסדר הקיים לגופים פיננסיים ובעלי מקצוע אחרים.

סעיפים 6-8

מוצעים תיקונים עקיפים לחוקים המפנים לחובות המוטלות לפי חוק איסור הלבנת הון. מוצע לתקן את הוראות סעיף 95 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 (להלן: "**חוק המאבק בטרור**") ולהחיל את הוראותיו גם על מתווך מקרקעין. סעיף זה מסמך את שר המשפטים, האחראי על הוצאת הצו לאכיפת חוק איסור הלבנת הון לסקטור של המתווכים במקרקעין, לאכוף גם את הוראות סעיפים 31 עד 36 לחוק המאבק בטרור הקובעות, בין היתר, איסור פעולה ברכוש למטרות טרור או ברכוש טרור, קביעת חובות דיווח על רכוש טרור ודיווח על רכוש של ארגון טרור מוכרז. כמו כן, סעיף זה מסמך את שר המשפטים לקבוע הוראות בדבר בדיקת פרטי הזיהוי של צדדים לפעולה ברכוש אל מול פרטי הזיהוי של ארגוני טרור מוכרזים ופרטי הזיהוי של מי שהוכרז עליהם לפי סעיף 11 שהם פעילי טרור.

מוצע לתקן את סעיף 95 (ד) לחוק המאבק בטרור כך שהמפקחים שימונו לפקח על מילוי החובות על ידי

מתוכי המקרקעין לפי חוק איסור הלבנת הון, יוסמכו לפקח גם על מילוי החובות לפי חוק המאבק בטרור. מוצע לתקן את סעיף 8 לחוק המאבק בתוכנית הגרעין של איראן, התשע"ב-2012 (להלן: "**חוק המאבק בתוכנית הגרעין של איראן**"). חוק זה קובע בין היתר, כי מי שמוסמך להוציא צווים לשם אכיפתו של חוק איסור הלבנת הון כאמור בסעיף 7 לחוק, יהיה מוסמך להוציא צווים לאכיפתו של חוק המאבק בתוכנית הגרעין של איראן וכן לקבוע בצו לגבי גורם שבפיקוחו הוראות בדבר בדיקת פרטי הזיהוי של צדדים לפעילות כלכלית מול פרטי הזיהוי של גורמים זרים מסייעים. סעיף זה לא תוקן על אף החלת משטר הלבנת הון על גורמים נוספים לפי חוק איסור הלבנת הון, ומוצע תיקון שמאפשר הטלת חובות על מי שחל עליו משטר הלבנת הון לפי חוק איסור הלבנת הון, גם בנוגע לחובות לפי חוק המאבק בתוכנית הגרעין של איראן. מוצעים תיקונים דומים לתיקונים הנוגעים לחוק המאבק בתוכנית הגרעין של איראן גם לסעיף 8 לחוק למניעת הפצה ומימון של נשק להשמדה המונית, התשע"ח-2018.

סעיף 9

בדומה לתיקונים קודמים של החוק, בהם הוטלו חובות על בעלי מקצוע או גופים פיננסיים חדשים, מוצע כי מועד תחילתו של התיקון המוצע יהיה במועד שיקבע השר בצו, וכי מועד זה יהיה בהתאם למועד כניסתו לתוקף של צו לפי סעיף 8(ב) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 2 לחוק המוצע. כמו כן מוצע לקבוע הוראת מעבר שלפיה בשנה הראשונה שלאחר יום התחילה, לא יוטל עיצום כספי על מי שהפר הוראות לפי סעיף 8 המוצע, אלא תישלח לו הודעה בכתב על ההפרה, זאת על מנת ליתן פרק זמן להתארגנות העוסקים בתחום ליישום הוראות החוק והטמעת יישום החובות בשגרת עיסוקם.

מוגש על ידי שר המשפטים

א' בתמוז התשפ"ה
27 ביוני 2025

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2031 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 30.06.2025 .

חק/2031. טיוטת חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס') (הטלת חובות על מתווך במקרקעין), התשפ"ה-2025

יושב ראש ועדת השרים פותח את הדיון.

נציגת משרד המשפטים, סוריא בשארה, מציגה את עיקרי טיוטת החוק.

סגן השר אורי מקלב מעיר.

המשנה ליועצת המשפטית לממשלה, שרון אפק, וסוריא בשארה משיבים לסגן השר.

שר המשפטים מבקש ממשרד המשפטים לקיים שיח עם סגן השר אורי מקלב.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

חוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (הארכת מעצר לחשוד בעבירת בטחון), (תיקון מס' 6) התשפ"ה-2025

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

מטרת התיקון המוצע היא להאריך בחוק לפרק זמן נוסף את תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (הארכת מעצר לחשוד בעבירת בטחון), התשפ"ד-2023 כפי שתוקנו והוארכו בחוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (הארכת מעצר לחשוד בעבירת ביטחון), התשפ"ד-2024 (להלן: "תקנות שעת החירום" או "התקנות"). תקנות שעת החירום הותקנו על ידי הממשלה בתאריך כ"ג בחשוון התשפ"ד (7 בנובמבר 2023) וקבעו הסדר חדש החל על עצורים החשודים בעבירת בטחון, כמוגדר בסעיף 35(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: "חוק המעצרים"), אשר נעברה במסגרת אירועי מלחמת "חרבות ברזל".

ג. עיקרי החוק המוצע

בבוקר יום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) החלה מתקפת טרור רצחנית מרצועת עזה על מדינת ישראל. אלפי מחבלים חדרו משטח רצועת עזה לשטחה של ישראל מהיבשה, מהאוויר ומהים ותקפו באכזריות אזרחים וחיילים, במקביל לשיגור של אלפי רקטות לשטח מדינת ישראל.

במהלך הלחימה נתפסו בשטחה של מדינת ישראל מספר רב של מחבלים, אשר בנוגע לרבים מהם מתקיים הליך חקירה פלילי בחשד לעבירות בטחון, כפי שאלו מוגדרות בסעיף 35(ב) לחוק המעצרים. אל כמות העצורים שנעצרו בסמוך למתקפת ה-7 באוקטובר 2023, הצטרפו מאות עצורים שנעצרו במהלך חודשי התמרון הקרקעי ברצועת עזה. מדובר בעצורים, אשר חלקם נכנסו לישראל ולקחו חלק באירועי 7 באוקטובר, וחלקם לא נכנסו לישראל אך היו מעורבים באירועים, בצורה משמעותית, כולל בממשק עם חטופים.

מעצרים חריגים בכמות ובמורכבות של מפגעי אירועי 7 באוקטובר, המתקפה כנגד מדינת ישראל והלחימה הנמשכת, לצד מורכבות החקירה בכללותה, כמו גם הצורך בהבטחת האינטרס הלאומי שבשמירה על חיי אדם ובקידום החקירה ומניעת סיכולה, הביאו לצורך חיוני והכרחי למתן אפשרות לפרק זמן ארוך משמעותית מהקבוע כיום בחוק המעצרים להארכת מעצרים של עצורים אלה.

נוכח האמור והדחיפות המיוחדת לקביעת הסדרים בנושא הארכות המעצרים של אותם עצורים, ביום כ"ג בחשוון התשפ"ד (7 בנובמבר 2023) הותקנו תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (הארכת מעצר לחשוד בעבירת ביטחון), תשפ"ד-2023 (להלן: "תקנות שעת החירום"). נוכח הצורך הביטחוני והחקירתי בהמשך הארכת מעצרים של העצורים האמורים, קידמה הממשלה הצעת חוק להארכת תוקפן של תקנות שעת החירום, תוך כדי התאמתן. בהתאם לכך, ביום כ"ו בשבט התשפ"ד (5 בפברואר 2024) נכנס לתוקף החוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (הארכת מעצר לחשוד בעבירת בטחון), תשפ"ד-2024 (להלן: "החוק"), אשר האריך את תקנות שעת החירום תוך תיקון עד ליום י' באדר ב', התשפ"ד (20 במרץ 2024). נוכח המשך הצורך הביטחוני והחקירתי הוארך מספר פעמים נוספות תוקף התקנות בחוק, וכעת התקנות בתוקף עד יום ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025).

בהינתן היקף העצורים ומורכבות החקירה כמפורט לעיל, הוקם במשטרת ישראל צוות חקירה ארצי מיוחד, אשר פועל מעל שנה לחקירת המחבלים הרבים שנעצרו ולאוסוף ראיות בעשרות זירות טבח בעוטף עזה. החקירה מלווה כל העת על ידי צוות פרקליטים מפרקליטות המדינה, אשר עוברים על חומרי החקירה הרבים ומעבירים כל העת השלמות חקירה נדרשות לגופי החקירה. מאז הארכת

התקנות הקודמות, נעצרו נחקרים חדשים והתווספו ראיות חדשות, אשר אף הצריכו ביצוע פעולות של השלמת חקירה לגבי הנחקרים.

נוכח ההכרח הבטחוני והחקירתי בהמשך החזקת העצורים הנכנסים לגדר החוק במעצר פלילי, ובהתאם לצרכי גופי האכיפה, כפי שפורט לעיל, ובכלל זאת מעצרים חדשים המבוצעים כל העת, מבוקש להאריך את תוקף התקנות בחוק פעם נוספת, לתקופה של כשישה חודשים נוספים, עד יום י"א בשבט התשפ"ו (29 בינואר 2026). זאת, בהתאם לצרכים של גופי אכיפת החוק, על מנת לאפשר השלמת החקירה וקבלת החלטה בדבר העמדה לדין.

השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

ביחס ל"עצורים" הנכנסים להגדרת החוק המוצע יחול ההסדר המוצע ביחס לסעיף 17, 59 ו-62 לחוק המעצרים.

ד. **השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, על תקנים במשרדי הממשלה ועל ההיבט המינהלי** אין השפעה.

ה. **השפעה על תחולה באזור יהודה ושומרון** אין השפעה.

ו. **עיקרי ההערות לתזכיר שלא אומצו בטיטת החוק:**
עמדת הסניגוריה הציבורית – חוזרת על עמדתה כפי שנמסרה בעבר ולפיה הסניגוריה הציבורית מתנגדת להארכה נוספת של ההסדר הקבוע בתקנות שעת החירום וסבורה כי נכון היה לקבוע הסדר ייעודי. הסניגוריה הצביעה על האפקט המצטבר, לדידה, של הפגיעה בזכויות דיוניות של העצורים נוכח שילוב בין ההסדר המוצע להסדרים נוספים שכבר אושרו (כגון תקופות מניעת הפגשה הממושכות).

הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (הארכת מעצר לחשוד בעבירת ביטחון) (תיקון מס' 6), התשפ"ה-2025

תיקון סעיף 1. בחוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (הארכת מעצר לחשוד בעבירת ביטחון), התשפ"ד-2024¹, בסעיף 1, במקום "וי' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025)" יבוא "י"א בשבט התשפ"ו (29 בינואר 2026)".

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 1 ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), החלה מתקפת טרור רצחנית מרצועת עזה על מדינת ישראל שבעקבותיה החליטה ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי (הקבינט המדיני-ביטחוני) על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות, בהתאם לסעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה, והוכרז בצה"ל על מבצע "חרבות

¹ ס"ח התשפ"ד, עמ' 500; התשפ"ה, עמ' 294.

ברזל". כמו כן, הוכרז על מצב מיוחד בעורף בהתאם לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951, תחילה על ידי שר הביטחון ביחס לחלק משטח המדינה ובהמשך על ידי הממשלה ביחס לשטחי מדינת ישראל כולה. הכרזה זו הוארכה מזמן לזמן על ידי הממשלה, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת ונכון ליום זה, ההכרזה חלה בחלק משטח המדינה, ועומדת בתוקף עד יום י"ט בתמוז התשפ"ה (15 ביולי 2025).

במהלך הלחימה נתפסו בשטחה של מדינת ישראל מחבלים רבים, ולגבי רבים מהם מתקיים הליך חקירה פלילי בחשד לעבירות ביטחון, כהגדרתן בסעיף 35(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן – חוק המעצרים).

חקירת המחבלים שלקחו חלק במתקפת הטרור מורכבת וחריגה, ולה מאפיינים ייחודיים שטרם נודעו כמותם בישראל: החקירה מתייחסת לפשעים האכזריים שביצעו המחבלים, אך תכליתה גם להפיק מידע רב ערך להמשך הלחימה; היא נוגעת לעשרות זירות שבהן התחוללו הפשעים; יש מספר גדול של מחבלים שביניהם קשרים מגוונים; מספר הקורבנות והעדים הוא עצום; היקף הראיות הוא עצום; החקירה התנהלה בתחילתה בזמן לחימה קשה באזורים שבהם בוצעו הפשעים, ונוסף על כך חלק מהזירות הוכרוזו כשטח צבאי סגור והיה קשה להגיע אליהן לאיסוף ראיות, וכן תחת התקפות רב-זירתיות בעיקר באמצעות ירי מרחוק. מאז מתנהלת החקירה במקביל ללחימה ולקרבות שעדיין נמשכים בשטח עזה.

בשל מספר העצורים ומורכבות החקירה כמפורט לעיל, החקירה הפלילית צפויה לארוך עוד פרק זמן של כמה חודשים. לצורך כך, הוקם במשטרת ישראל צוות חקירה ארצי מיוחד, אשר פועל לחקירת המחבלים הרבים שנעצרו ולאוסוף ראיות בעשרות זירות טבח בעוטף עזה.

כמו כן התווסף מספר לא מבוטל של מעצרים במסגרת אירועי הלחימה בחבל עזה, הנמשכים גם בימים אלה. הלחימה הנמשכת, החקירה המורכבת בכללותה, וכן הצורך הברור בהבטחת האינטרס הלאומי שבשמירה על חיי אדם כמו גם בקידום החקירה, מציבים לפני גופי החקירה אתגרים חסרי תקדים. בשים לב למורכבות הרבה כאמור, ברור מעבר לכל ספק כי סדרי הדין הקבועים היום בחוק המעצרים לעניין החזקת עצורים בטרם הגשת כתב אישום נגדם, שנועדו לחקירות פליליות ממוקדות ותחומות, אינם מתאימים לנסיבות יוצאות הדופן של המלחמה, ונדרש הסדר חוקי אחר בנושא.

לנוכח האמור והדחיפות המיוחדות לקביעת הסדרים בנושא הארכות המעצרים של אותם עצורים, ביום כ"ג בחשוון התשפ"ד (7 בנובמבר 2023) הותקנו תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (הארכת מעצר לחשוד בעבירת ביטחון), התשפ"ד-2023 (להלן – תקנות שעת החירום), אשר שינו את התקופות המפורטות בסעיף 17(א), (ב) ו-(ד) לחוק המעצרים, החלות על "עצור" כפי שהוא מוגדר בתקנות שעת החירום. תקנות שעת החירום הותקנו לתקופה של שלושה חודשים, זאת בשים לב לסעיף 39(ו) לחוק-יסוד: הממשלה, הקובע כי "תוקפן של תקנות שעת חירום יפקע כעבור שלושה חודשים מיום התקנתן, זולת אם הוארך תוקפן בחוק". לפיכך, ובשל הצורך הביטחוני והחקירתי בהמשך הארכת מעצרים של העצורים האמורים, קידמה הממשלה הצעת חוק להארכת תוקפן של תקנות שעת החירום, והתאמתן למצב. בהתאם לכך, ביום כ"ו בשבט התשפ"ד (5 בפברואר 2024) נכנס לתוקף החוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (הארכת מעצר לחשוד בעבירת ביטחון), התשפ"ד-2024 (להלן – החוק), אשר תיקן את תקנות שעת החירום והאריך אותן עד יום י' באדר ב' התשפ"ד (20 במרץ 2024). בהמשך, בשל הצורך הביטחוני והחקירתי הוארך תוקף החוק כמה פעמים, עד יום ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025).

בהתאם להסדר בחוק, "עצור" מוגדר כחשוד בעבירת ביטחון בשל פעולות האיבה, המוגדרות כפעולות האיבה שהתרחשו מיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום כ"ח בתשרי התשפ"ד (13 באוקטובר 2023), ובשל פעולות המלחמה, המוגדרות כפעולות המלחמה בחבל עזה החל ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023). עוד מגדיר החוק "הליכי חקירה" במובן רחב, כחקירת פעולות האיבה בכללותן, כנגד כלל העצורים והמעורבים בגין אירועים אלה, לרבות חקירת שלבי התכנון וההיערכות שקדמו לביצוע המעשים, וקובע כי לגבי עצור כהגדרתו בחוק, יקראו את חוק המעצרים כך שעל מי שנכנס בתחולת החוק ונעצר בצו בית המשפט יחולו תקופות מעצר ארוכות יותר, בנות 45 ימים כל אחת. נוסף על כך תקנות שעת החירום תוקנו כך ששופט רשאי להורות על תקופת מעצר קצרה מהתקופה האמורה, מטעמים מיוחדים

שירשמו. כמו כן נקבע בחוק כי לא יחולו על עצור לפיו הוראות סעיפים 59 ו-62 לחוק המעצרים, וכי לא יחולו על עצור שהוא קטין הוראות חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, בדבר תקופות מעצר קצרות יותר, וכן לא תחול ההוראה שבסעיף 47 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016.

מאז הארכת תוקפו של החוק לאחרונה נעצרו נחקרים חדשים והתווספו ראיות חדשות אשר הצריכו ביצוע פעולות של השלמת חקירה לגבי הנחקרים. בשל המשך קיומו של הצורך הביטחוני והחקירתי בהמשך החזקת העצורים אשר נכנסים בתחולת החוק, במעצר, נדרשת הארכה נוספת של תוקפן של תקנות שעת החירום, במסגרת הארכת תוקף החוק. לפיכך, מוצע לתקן את החוק, אשר עומד לפקוע ביום ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025), ולהאריך את תוקפן של תקנות שעת החירום, פעם נוספת, עד יום י"א בשבט התשפ"ו (29 בינואר 2026).

מוגש על ידי ראש הממשלה
ועל ידי שר המשפטים

ו' בתמוז התשפ"ה
02 ביולי 2025

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

החוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל)(פגישה עם עורך דין של עצור בעבירת ביטחון)(תיקון מס' 6), התשפ"ה-2025.

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

הארכה נוספת בחוק של תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (פגישה עם עורך דין של עצור בעבירת ביטחון), התשפ"ד - 2023 כפי שהוארכו ותוקנו בחוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (פגישה עם עורך דין של עצור בעבירת ביטחון), התשפ"ד - 2024, בנוגע למניעת פגישה עם עורך דין בכל הנוגע לעצורים כהגדרתם בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) התשנ"ו – 1996 (להלן: "חוק המעצרים"). הארכת תוקף התקנות בחוק נדרשת עקב הצרכים הנמשכים בשל התמשכות הליכי החקירה, הלחימה והמשך מעצרים של מחבלים בקשר לאירועי הטרור של 7.10.23 ופעולות המלחמה בחבל עזה. נוכח האמור מבוקש להאריך פעם נוספת את תקופת תוקפן של תקנות שעת החירום המקנות סמכות להאריך את תקופת מניעת פגישה של העצורים הנכנסים לגדר החוק עם עורך דין. הצעת החוק מבקשת להאריך את התקנות לפרק זמן נוסף של כשישה חודשים.

ג. עיקרי החוק המוצע

בבוקר יום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) החלה מתקפת טרור רצחנית מרצועת עזה על מדינת ישראל בה נרצחו מעל 1200 אזרחים וחיילים ונפצעו אלפים, ולמעלה מ-200 אזרחים וחיילים נחטפו לשטח רצועת עזה.

במהלך הלחימה נתפסו בשטחה של מדינת ישראל מספר רב של מחבלים, אשר בנוגע לרובם מתקיים הליך חקירה פלילי בחשד לעבירות בטחון, כפי שאלו מוגדרות בסעיף 35(ב) לחוק המעצרים. כמו כן התווסף מספר לא מבוטל של מעצרים במסגרת אירועי הלחימה בחבל עזה הנמשכים גם בימים אלו.

מעצרים חריגים בכמות ובמורכבות של מפגעי אירועי 7 באוקטובר, המתקפה כנגד מדינת ישראל והלחימה הנמשכת, לצד מורכבות החקירה בכללותה, כמו גם הצורך בהבטחת האינטרס הלאומי שבשמירה על חיי אדם ובקידום החקירה ומניעת סיכולה, הביאו לצורך חיוני והכרחי למתן אפשרות לפרק זמן ארוך משמעותית מהקבוע כיום בחוק המעצרים למניעת פגישת עצורים אלה עם עורך דין. לפיכך בתאריך ט' בחשון התשפ"ד (24 באוקטובר 2023) הותקנו על ידי הממשלה תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (פגישה עם עורך דין של עצור בעבירת ביטחון), התשפ"ד-2023 (להלן: "תקנות שעת החירום" או "התקנות"), אשר קובעות הסדר חדש החל על עצורים החשודים בעבירת בטחון, כמוגדר בסעיף 35(ב) לחוק המעצרים, אשר נעברה במסגרת אירועי מלחמת "חרבות ברזל". סמוך למועד פקיעת התקנות, ונוכח המשך הלחימה בחבל עזה והחשיבות העליונה למיצוי כלל המידע שברשות אותם מחבלים עצורים, שקיים חשש של ממש כי זליגתו לגורמים בלתי מורשים עלולה להוביל לפגיעה בחיי אדם. כמו כן, לנוכח הימשכות החקירה הצפויה, והחשש כי זליגת מידע מהחקירה עלולה להוביל לשיבוש מעצרים של נוספים, להפריע לגילוי ראיה או תפיסתה ולשבש את החקירה, פעלה הממשלה להביא לכנסת הצעת חוק שתאריך את תוקף התקנות תוך תיקון בהתאם לצרכים שהיו קיימים באותה עת.

בתאריך י"ב בשבט התשפ"ד (22 בינואר 2024) נכנס לתוקף החוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות

שעת חירום (חרבות ברזל) (פגישה עם עורך דין של עצור בעבירת ביטחון), התשפ"ד-2024 (להלן: "החוק להארכת תוקף תקנות שעת החירום"), אשר האריך את תוקף התקנות תוך ביצוע התאמות בהתאם לצרכים הביטחוניים והחקירתיים העדכניים. החוק הוארך מעת לעת תוך ביצוע התאמות נדרשות בהתאם לצרכי גופי האכיפה, עד יום ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025).

נוכח הצרכים הביטחוניים והחקירתיים שעדיין מצריכים המשך הסדר זה, עולה הצורך בהצעת חוק חדשה לצורך הארכה נוספת של תוקפן של תקנות שעת החירום, במסגרת הארכת תוקף החוק. נוכח האמור מוצע לתקן את סעיף 1 לחוק ולהאריך את תוקפן של תקנות שעת החירום עד יום י"א בשבט התשפ"ו (29 בינואר 2026).

ד. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

ביחס ל"עצורים" הנכנסים להגדרת החוק המוצע יחול ההסדר המוצע ביחס לסעיף 35(ג) ו-(ד) לחוק המעצרים.

ה. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, על תקנים במשרדי הממשלה ועל ההיבט המינהלי

אין השפעה.

ו. השפעה על תחולה באזור יהודה ושומרון

אין השפעה.

ז. עיקרי ההערות לתזכיר שלא אומצו בטיטות החוק:

עמדת הסניגוריה הציבורית – הסניגוריה הציבורית חוזרת על עמדתה המתנגדת להארכה נוספת של ההסדר הקבוע בתקנות שעת החירום ומצביעה על האפקט המצטבר, לדידה, של הפגיעה בזכויות דיוניות של העצורים נוכח שילוב בין ההסדר המוצע להסדרים נוספים שכבר אושרו (כגון תקופות הארכות המעצר הממושכות). לדידה מדובר בתקופות ארוכות מאוד של מניעת פגישה עם עורך דין, אשר אינן מתאימות ליסודות ולערכים שבבסיס ההליך הפלילי.

הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (פגישה עם עורך דין של

עצור בעבירת ביטחון) (תיקון מס' 6), התשפ"ה-2025

תיקון סעיף 1 1. בחוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (פגישה עם עורך דין של עצור בעבירת ביטחון), התשפ"ד-2024¹, בסעיף 1, במקום "ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025)" יבוא "י"א בשבט התשפ"ו (29 בינואר 2026)".

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 1 ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), החלה מתקפת טרור רצחנית מרצועת עזה על מדינת ישראל שבעקבותיה החליטה ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי (הקבינט המדיני-ביטחוני) על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות, בהתאם לסעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה, והוכרז בצה"ל על מבצע "חרבות ברזל". כמו כן, הוכרז על מצב מיוחד בעורף בהתאם לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951, תחילה על ידי שר הביטחון ביחס לחלק משטח המדינה ובהמשך על ידי הממשלה ביחס לשטחי מדינת ישראל כולה.

¹ ס"ח התשפ"ד, עמ' 462; התשפ"ה, עמ' 296.

הכרזה זו הוארכה מזמן לזמן על ידי הממשלה, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת ונכון ליום זה, ההכרזה חלה בחלק משטח המדינה, ועומדת בתוקף עד יום י"ט בתמוז התשפ"ה (15 ביולי 2025).

במהלך הלחימה נתפסו בשטחה של מדינת ישראל מחבלים רבים, ולגבי רובם מתקיים הליך חקירה פלילי בחשד לעבירות ביטחון, כהגדרתן בסעיף 35(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן – חוק המעצרים).

חקירת המחבלים שלקחו חלק במתקפת הטרור היא מורכבת וחריגה, ויש לה מאפיינים ייחודיים שטרם נודעו כמותם בישראל: החקירה מתייחסת לפשעים האכזריים שביצעו המחבלים אך תכליתה גם להפיק מידע רב ערך להמשך הלחימה; היא נוגעת לעשרות זירות שבהן התחוללו הפשעים; יש מספר גדול של מחבלים שביניהם קשרים מגוונים; מספר הקורבנות והעדים הוא עצום; היקף הראיות הוא עצום; החקירה התנהלה תחילה בזמן לחימה קשה באזורים שבהם בוצעו הפשעים, ונוסף על כך חלק מהזירות הוכרזו כשטח צבאי סגור והיה קשה להגיע אליהן לאיסוף ראיות. גם כיום החקירה מתנהלת במקביל ללחימה ולקרבות הנמשכים בשטח עזה.

נוסף על כך, אירועי הלחימה המתמשכים בחבל עזה נגד ארגוני הטרור, אשר חלק מהעצורים האמורים חברים בהם, ואשר במהלכם נעצרים עצורים רבים נוספים, מוסיפים על מורכבות החקירה.

לצורך קידום החקירה הפלילית, הוקם במשטרת ישראל צוות חקירה ארצי מיוחד, אשר פועל לחקירת המחבלים הרבים שנעצרו ולאוסוף ראיות בעשרות זירות טבח בעוטף עזה.

מעצרים חריגים בהיקף ובמורכבות של מפגעי אירועי 7 באוקטובר, שאליהם הצטרפה כמות לא מבוטלת של מעצרים בעקבות אירועי הלחימה בחבל עזה, הנמשכים גם בימים אלה, וכן המתקפה נגד מדינת ישראל והלחימה הנמשכת, לצד מורכבות החקירה בכללותה, כמו גם הצורך בהבטחת האינטרס הלאומי שבשמירה על חיי אדם ובקידום החקירה ומניעת סיכולה, מעלים צורך חיוני והכרחי למתן אפשרות למניעת פגישת עצורים אלה עם עורך דין לפרק זמן ארוך באופן ניכר מהקבוע כיום בחוק המעצרים, ואף מההסדר החל בעניין מעצרים של חשודים בעבירות ביטחון באזור יהודה והשומרון.

ההסדר הקיים בחוק המעצרים מאפשר מניעת פגישה עם עורך דין לחשוד בעבירת ביטחון כהגדרתו בחוק האמור לתקופה של עד 21 ימים. לנוכח העובדה שהתקופות המרביות המנויות בחוק המעצרים למניעת מפגש של עצור בעבירת ביטחון עם עורך דין עמדו לפוג, ולכך שמצב החירום חייב ועודנו מחייב, את המשך מניעת המפגש כאמור כפי שהוסבר לעיל, ומכיוון שמגבלת הזמן לא אפשרה לחוקק הסדר לעניין זה בכנסת, הותקנו ביום ט' בחשוון התשפ"ד (24 באוקטובר 2023) תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (פגישה עם עורך דין של עצור בעבירת ביטחון), התשפ"ד-2023 (להלן – תקנות שעת החירום). תקנות שעת החירום קובעות הסדר חדש החל על עצורים החשודים בעבירת ביטחון, כהגדרתה בסעיף 35(ב) לחוק המעצרים, אשר נעברה במסגרת אירועי "חרבות ברזל".

לגבי עצורים אלה נקבע בתקנות שעת החירום כי לא יחולו ההוראות לעניין פרקי הזמן המותרים לדחיית פגישה עם עורך דין, הקבועות בסעיף 35(ג) ו-1(ד) לחוק המעצרים ובתקנה 2(א) ו-1(ב) לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (דחיית פגישה עצור בעבירות ביטחון עם עורך דין), התשנ"ז-1997. חלף זאת, יחול לגבי עצורים אלה סעיף 35(ג) ו-1(ד) בנוסחו החדש בהתאם לתקנות שעת החירום, המאריך את התקופות המרביות המותרות לדחיית פגישה של העצור עם עורך דין לתקופה מרבית של 90 ימים, אם מתקיימת אחת העילות המפורטות בסעיף 35(א) לחוק המעצרים.

ביום י"ט בטבת התשפ"ד (31 בדצמבר 2023) תוקנו תקנות שעת החירום כך שהתקופה המרבית של 90 ימים למניעת הפגישה של העצור עם עורך דין תימנה מיום כניסתן לתוקף של התקנות, וזאת כדי לאפשר את דחיית מועד פגישתם של עצורים שנעצרו כבר ב-7 באוקטובר 2023 עם עורך דין עד תום תוקפן של תקנות שעת החירום.

כמו כן תוקנה ההגדרה "עצור" בתקנות שעת החירום. מדובר בתיקון שנועד להבהיר את התחולה של ההסדר, בשים לב לשאלות שעלו בין השאר בדיונים בוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת בסוגיה זו, ואינו משנה מהותית את הפרשנות שניתנה מתחילת תוקפן של תקנות שעת החירום בעניין.

בהתאם לסעיף 39(ו) לחוק-יסוד: הממשלה - "תוקפן של תקנות שעת חירום יפקע כעבור שלושה חודשים מיום התקנתן, זולת אם הוארך תוקפן בחוק". בשים לב לכך, תקנות שעת החירום עמדו לפקוע ביום י"ד בשבט התשפ"ד (24 בינואר 2024).

לנוכח הצרכים החקירתיים והביטחוניים המובהקים בהמשך מניעת הפגשה של העצורים האמורים עם עורך דין עלה הצורך בהארכת תוקפן של תקנות שעת החירום לפרק זמן נוסף, ובהתאמתן לצרכים הביטחוניים, שהיו קיימים באותה עת. לנוכח האמור, ביום י"ב בשבט התשפ"ד (22 בינואר 2024) נכנס לתוקף החוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל)(פגשה עם עורך דין של עצור בעבירת ביטחון), התשפ"ד-2024 (להלן - החוק), אשר האריך את התקופה המרבית של מניעת הפגשה של העצורים האמורים עם עורך דין לתקופה של עד 180 ימים. תיקון זה נעשה כדי לתת מענה לצרכים הביטחוניים והחקירתיים שהיו קיימים בעת חקיקת החוק. במסגרת החוק האמור תוקנה גם ההגדרה "עצור" לחשוד בעבירת ביטחון כאמור בסעיף 35(ב) לחוק המעצרים בשל פעולות האיבה שהתרחשו בין יום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) ליום כ"ח בתשרי התשפ"ד (13 באוקטובר 2023), לאחר שהוברר כי פעולות האיבה התרחשו עד למועד זה, או מי שחשוד כאמור בשל פעולות המלחמה המוגדרות כפעולות המלחמה בחבל עזה החל ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023). תוקפו של החוק האמור נקבע עד יום כ"ד באדר ב' התשפ"ד (3 באפריל 2024) והוא האריך את תוקפן של תקנות שעת החירום עד לאותו מועד. היות שתוקפו של החוק עמד לפקוע כאמור ביום כ"ד באדר ב' התשפ"ד (3 באפריל 2024), ובשל הצרכים החקירתיים והביטחוניים המובהקים בהמשך מתן הסמכות למנוע פגשה של חלק מאותם עצורים עם עורך דין לתקופות העולות על הקבוע בחוק המעצרים, עלה הצורך בהארכה נוספת של תקנות שעת החירום במסגרת הארכת תוקף החוק האמור. החוק תוקן ותוקפו הוארך בחוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (חרבות ברזל)(פגשה עם עורך דין של עצור בעבירת ביטחון) (תיקון), התשפ"ד-2024 (להלן - החוק המתקן) עד יום י"ב בסיוון התשפ"ד (18 ביוני 2024).

בתוך כך, הצרכים החקירתיים והביטחוניים המחייבים הסדר בעניין מניעת פגשה עם עורך דין, החורג באופן משמעותי מהקבוע בחוק המעצרים נבחנו, כפי שהם נבחנים באופן קבוע בהתאם לנסיבות המשתנות, לצרכים הביטחוניים והחקירתיים ולמצב הלחימה. על כן בחוק המתקן, שנכנס לתוקף ביום י"ב בשבט התשפ"ד (22 בינואר 2024), נערכו התאמות של פרקי הזמן שנקבעו בחוק להארכת תקנות שעת החירום, כך שיהיה ניתן להאריך את מניעת הפגשה עם עורך דין של חשוד הנכנס לגדרי החוק, לפרק זמן מרבי של 60 ימים במקום 180 הימים שנקבעו בחוק לכתחילה, וזאת בשל העילות הקיימות בסעיף 35 לחוק המעצרים. נוסף על כך, כדי לתת מענה ביחס לעצורים אשר יש חשיבות ביטחונית במניעת הפגשה שלהם עם עורך דין לתקופה ארוכה יותר מפרק הזמן המרבי החדש של 60 ימים, וזאת בשל חשש לפגיעה בחיי אדם בקשר לפעולות הלחימה בלבד, נוסף סעיף חדש ולפיו אם מצא נשיא בית המשפט המחוזי או סגנו, לבקשת ראש אגף החקירות במשטרת ישראל או בשירות הביטחון הכללי, באישור היועץ המשפטי לממשלה, כי מניעת הפגשה דרושה בשל החשש האמור, רשאי הוא להאריך את תקופה הדחייה, מזמן לזמן, לפרק זמן מרבי שלא יעלה על 120 ימים.

מכיוון שתוקפו של החוק להארכת תקנות שעת החירום עמד לפקוע כאמור ביום י"ב בסיוון התשפ"ד (18 ביוני 2024), ובשל הצרכים הביטחוניים והחקירתיים שהמשיכו להתקיים, ובכלל זה מעצרים חדשים המבוצעים במהלך הלחימה והקרבות העזים בשטח עזה, שעדיין נמשכים, אשר חייבו את המשך ההסדר בעניין מניעת פגשה עם עורך דין, הוארך תוקף החוק מספר פעמים וכעת הוא בתוקף עד יום ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025).

לנוכח הצרכים הביטחוניים והחקירתיים שעדיין קיימים, ובכלל זה מעצרים חדשים שעדיין מתבצעים מאז הארכת תוקף התקנות האחרונה, המחייבים המשך ההסדר בעניין מניעת פגשה עם עורך דין, ובהתאם לצרכים של גופי האכיפה והביטחון, מוצע לתקן את החוק ולהאריך את תוקפן של תקנות שעת החירום פעם נוספת, עד יום י"א בשבט התשפ"ו (29 בינואר 2026).

מוגש על ידי ראש הממשלה
ועל ידי שר המשפטים

ו' בתמוז התשפ"ה
02 ביולי 2025